

KRIMINALITET OG ETNISKE MINORITETER

Del III

Et bud på forebyggelsesmæssige indsatser

Trine Ravn Nielsen, Sune Qvotrup og Kathrine Vitus

AALBORG UNIVERSITET

Kriminalitet og etniske minoriteter
Del III - et bud på forebyggelsesmæssige indsatser

Trine Ravn Nielsen, Sune Qvotrup og Kathrine Vitus.
Aalborg Universitet

Udgivet af:
Det Kriminalpræventive Råd
Polititorvet 14
1780 København V
4515 3650
www.dkr.dk
dkr@dkr.dk

DKR.nr.: 16-229-0269
ISBN: 978-87-92966-59-9

Februar 2019
Forsidefoto: Colorbox ©

KRIMINALITET OG ETNISKE MINORITETER

Del III

Et bud på forebyggelsesmæssige indsatser

Trine Ravn Nielsen, Sune Qvotrup og Kathrine Vitus.

AALBORG UNIVERSITET

Resumé

Denne rapport med titlen "*Kriminalitet og etniske minoriteter, del 1, en kortlægning af empiriske mønstre, årsager og forebyggelsesmæssige indsatser*" består af tre dele; Delrapport I, II og III. Hensigten med rapporten har været at styrke det eksisterende vidensgrundlag vedrørende forholdet mellem indvandrerbaggrund og ungdomskriminalitet samt at opnå viden om og pege på potentielt lovende, forebyggende initiativer. Rapporten er opdelt i tre delrapporter med hvert sit særlige fokus. Delrapporterne kan således læses separat, men for at opnå den fulde forståelse anbefaler vi at læse alle tre rapportdele.

I Delrapport I; "*Kriminalitet og etniske minoriteter, del 1, en kortlægning af empiriske mønstre*", har vi, på baggrund af relevante, statistiske undersøgelser, opsamlet den eksisterende viden vedrørende forholdet mellem ungdomskriminalitet og herkomst. Denne del af rapporten kan således læses, hvis læseren ønsker indblik i de aktuelle empiriske mønstre på feltet samt de metodiske og definitions-mæssige udfordringer, der er knyttet til at udarbejde og anvende statistiske opgørelser over kriminalitetsforskelle.

I Delrapport II; "*Kriminalitet og etniske minoriteter, del 2, en kortlægning af årsagsforklaringer*", har vi indkredset relevante, teoretiske forklaringer på sammenhængen mellem ungdomskriminalitet og indvandrerbaggrund. Foruden dette forklaringskatalog over relevante teoretiske traditioner fra sociologien, kriminologien og socialpsykologien, indeholder Del II ligeledes en diskussion af årsagsforklaringernes forebyggelsesmæssige implikationer. Delrapport II er således særligt relevant for læseren, der ønsker at opnå en overordnet, teoretisk forståelse af forholdet mellem indvandrerbaggrund og ungdomskriminalitet samt teoretiske bud på, hvordan det kriminalitetsforebyggende arbejde i denne kontekst bør gribes an.

I Delrapport III; "*Kriminalitet og etniske minoriteter, del 3, et bud på forebyggende indsatser*", har vi udvalgt tre potentielt kriminalpræventive indsatser. Disse beskrives dybdegående i forhold til deres formål, målgruppe, indsatsmetode og virkemiddel samt de særlige processer, der igangsættes gennem indsatserne, og som vi vurderer kan have en positiv effekt for de børn, unge og familier, indsatserne retter sig mod. Foruden dybdegående indsatsbeskrivelser, indeholder Delrapport III ligeledes en kort gennemgang af principper, der på det kriminalpræventive felt er en vis konsensus om erfaringsmæssigt kan anbefales i arbejdet med kriminalitetsforebyggelse over for (blandt andet) etniske minoritetsunge. Delrapport III henvender sig således i særdeleshed til læseren, der ønsker indsigt i og inspiration til det praktiske, kriminalpræventive arbejde med etniske minoritetsunge.

Nedenfor gengives de tre delrapporters hovedkonklusioner, men for dybere indsigt og forståelse for undersøgelsen og dennes konklusioner, anbefaler vi at læse den fulde rapport eller de enkelte delrapporter i sin fulde længde.

Hovedkonklusioner i Delrapport I

Med udgangspunkt i danske, statistiske studier fra de seneste 13 år, som i større eller mindre omfang har beskæftiget sig med sammenhængen mellem ungdomskriminalitet og national oprindelse, har vi udarbejdet en kortlægning af den tilgængelige viden på feltet i en dansk kontekst. Målgruppen for kortlægningen har været unge i alderen 10-18 år, men da en del studier fokuserer på bredere aldersgrupper, har det ikke i alle tilfælde været muligt at fastholde dette snævre fokus på ungdomskriminalitet. Kortlægningen er baseret på i alt 12 studier, hvoraf syv baserer sig på registeroplysninger, mens de resterende fem er udarbejdet med baggrund i selvrapporterede svar fra unge. Det er en central delkonklusion i sig selv, at der i de seneste 13 år kun er udgivet 12 studier, der beskæftiger sig med netop dette emne, når emnets mediepopularitet og politiske fokus tages i betragtning. Hensigten med kortlægningen har været at få indgående viden om, hvad vi ved om etniske minoritetsunges kriminalitetshyppighed sammenlignet med etnisk, danske unge, hvor hovedspørgsmålet har været "*Er etniske minoritetsunge mere kriminelle end etnisk, danske unge?*" Konklusionen er overordnet, at vi på nuværende tidspunkt endnu ikke er i stand til *entydigt* at svare herpå. Dette skyldes inkonsistens i studierne svar. Mens seks ud af de syv registerstudier konkluderer, at etniske minoriteter er overrepræsenterede i kriminalitet sammenlignet med etniske danskere, så peger selvrapporteringsstudierne modsat på, at der overordnet ikke er forskelle på de unges erfaringer med afvigende adfærd. Denne diskrepans i studierne konklusioner kan skyldes flere forhold. *For det første* er der potentielt store, metodiske problematikker vedrørende repræsentativitet i selvrapporteringsstudierne, der gør, at det ikke er muligt at generalisere disse studiers fund til alle unge i målgruppen. Denne problematik kan således medføre, at kriminalitetsforskellene fremstår mindre i studierne, end de faktisk er. *For det andet* kan diskrepansen skyldes et skævt mørketal, hvor minoritetsunges kriminalitet oftere opdages, anmeldes eller retsforfølges. Hvis dette er tilfældet, kan det således forklare, hvorfor denne gruppes kriminalitet fremstår som hyppigere end de etniske majoritetsunges kriminalitet i de registerbaserede studier. Og *for det tredje* er undersøgelsespopulation rent aldersmæssigt forskellig i henholdsvis register- og selvrapporteringsstudierne, hvor respondenterne i selvrapporteringsstudierne overordnet er yngre. Da det er velkendt, at kriminalitet og alder er stærkt korreleret, kan denne inkonsistens have betydning for generaliseringspotentialet mellem de to undersøgelsestyper. Det kan således konkluderes, at der er styrker og svagheder ved begge undersøgelsestyper, der har betydning for resultaterne, og vi anbefaler derfor, at der forskes yderligere i feltet for at få reduceret usikkerheden om de faktiske forhold og eventuelle forskelle.

På det grundlag, der for nuværende er tilgængeligt, har projektgruppen imidlertid valgt at vægte de registerbaserede undersøgelser, da de metodiske usikkerheder i relation hertil vurderes at være mindre end det skæve bortfald og den manglende repræsentativitet, der er selvrapporteringsstudiernes svaghed. Det betyder, at vi forsigtigt – og med en stærk anbefaling om øget forskning – konkluderer, at etniske minoritetsunge formentlig er overrepræsenterede i kriminalitet i forhold til sammenlignelige etniske majoritetsunge, altså efter der statistisk er taget højde for en række væsentlige forskelle mellem de to grupper.

Denne konklusion gælder primært unge efterkommere fra ikke-vestlige lande. Vestlige minoriteter er derimod overordnet på niveau med eller underrepræsenterede i sammenligning med etniske danskere. Studierne peger overordnet på, at kriminalitetsforskellene er større for efterkommere end for indvandrere. Det er på det foreliggende datagrundlag dog usikkert at udtale sig om indvandrere, da der ikke er mulighed for at foretage den tilstrækkelige, statistiske kontrol for at kunne foretage sammenligninger mellem dem og etniske danskere. Det skyldes, at oplysninger hertil ikke er tilgængelige for indvandrere.

Flere studier peger på, at kriminalitetsforskellene mellem ikke-vestlige mandlige efterkommere og etniske danske mænd er størst inden for voldskriminalitet, færdselslovsovertrædelser samt med hensyn til visse seksualforbrydelser. Kriminalitetsforskellene angår primært drenge og unge mænd, mens etniske minoritets- såvel som majoritetskvinder generelt ikke begår meget kriminalitet. Kriminalitetsforskellene er desuden størst i slutningen af teenageårene, mens de mindskes for til sidst at forsvinde mod slutningen af 20'erne.

Det er dog svært at sige præcist, hvor stor denne potentielle overrepræsentation er. Primært på grund af den førnævnte diskrepans mellem de registerbaserede studier og selvrapporteringsstudierne. Det er ligeledes svært præcist at sige, hvilke mekanismer, der ligger bag overrepræsentationen på trods af, at der tages statistisk højde for væsentlige forskelle mellem de undersøgte grupper.

I relation til denne konklusion er det en lige så vigtig konklusion at præcisere, at denne overrepræsentation alene betyder, at en større andel af ikke-vestlige efterkommere begår kriminalitet sammenlignet med en sammenlignelig andel blandt etniske danskere. Det betyder således også, at ungdomskriminaliteten i Danmark fortsat langt overvejende begås af etniske danskere, når der måles på antallet af kriminelle.

Kortlægningens konklusioner er perspektiveret til det øvrige Skandinavien, hvor samme resultat overordnet kan genfindes.

Hovedkonklusioner i Delrapport II

Delrapport II er udarbejdet som et teoretisk forklaringskatalog over de mest gængse sociologiske, kriminologiske og psykologiske årsagsforklaringer på etniske minoritetsunges potentielle overrepræsentation i kriminalitet. I delrapporten præsenteres seks forskellige teoritraditioner, der i kombination kan bibringe en nuanceret forståelse af de dynamikker og faktorer, der er i spil og kan forklare kriminaliteten blandt etniske minoritetsunge – og andre unge.

Den første forklaringstype er de strukturelle og klassebetingede teorier. Inden for denne tradition forstås kriminalitet overordnet som et resultat af klasse og ulighed. Kriminaliteten opstår, ifølge teoritraditionen, som et resultat af en ringere socioøkonomisk position, fordi de unge i denne situation kan opleve sig som mindreværdige eller mangelfulde, hvilket de håndterer ved gennem illegitime midler at opnå samme statussymboler, som majoritetsunge har adgang til. Det er ligeledes en central pointe i de klassebetingede teorier, at de

unge gennem denne ulighed kan blive "skubbet ud i" eller selv lade sig drage af subkulturelle fællesskaber, der struktureres efter alternative og illegitime norm- og værdisystemer. Den socioøkonomiske forskel mellem etniske danskere og særligt ikke-vestlige minoriteter, der i Del I blev fremhævet, kan således være en medårsag til minoritetsunges kriminalitet.

En anden teoritradition peger på oplevet stempling, diskrimination og racisme som medårsag til de unges kriminalitet. Inden for denne retning påpeges det, at både institutioner såsom uddannelsessystem og arbejdsmarked, myndigheder og almene borgere fra tid til anden tillægger etniske minoritetsunge særlige karakteristika, hvorved de behandles anderledes end den øvrige befolkning. Denne potentielle forskelsbehandling kan medføre, at de unges selvbillede ændres således, at de påtager sig den negative identitet, de oplever at få tildelt af omgivelserne og agerer herefter. En anden retning inden for denne teoritradition peger på, at de unge også selv kan have overdrevne forestillinger om hinandens erfaringer med afvigende adfærd, hvilket kan medføre øget kriminalitet og afvigelse grundet de unges forsøg på at leve op til de erfaringer, de tror, andre jævnaldrende har. Samfundets forestillinger om og behandling af etniske minoritetsunge samt deres egne interne forestillinger om hinanden kan således ligeså være en medårsag til gruppens kriminalitet.

Den tredje teoritradition peger på, at der i de udsatte boligområder er nogle særlige livsbe-
tingelser såsom stor beboerudskiftning, en heterogen beboergruppe samt svækket uformel, social kontrol, der kan medføre social disorganisering og heraf dannelsen af subkulturelle fællesskaber. Teorien peger således på, at der i disse områder er særlig grobund for dannelsen af disse subkulturelle gadefællesskaber, der er særligt knyttet til boligområderne, og hvor respekt og ære får så stor en betydning, at det i nogle tilfælde inden for gadefællesskabet retfærdiggøres at anvende vold eller anden kriminalitet for at opretholde denne. Denne teoritradition er relevant, da de udsatte boligområder i Danmark ofte har en multikulturel beboergruppe.

Forklaringskataloget inddrager ligeledes kulturelle forklaringer for at forstå den merkriminalitet, etniske minoritetsunge formentlig begår. Her har vi fokuseret på de kulturelle forklaringer, der forstår kriminalitet som et udtryk for den konflikt eller det modsætningsforhold, der kan være mellem normer og værdier fra indvandreres familiebaggrund og dem, de møder i Danmark. Her peger nogle teorier på forskellige opdragelsesnormer, hvor brugen af vold i nogle familier accepteres som sanktioneringsmiddel eller som middel til at opretholde sin ære. Hvis det er tilfældet, kan det bibringe et u hensigtsmæssigt læringsmiljø for de unge og således være medårsag til deres øgede kriminalitet. De kulturelle forklaringer peger ligeledes på den potentielle generationskonflikt, der kan opstå i minoritetsfamilier, som medårsag til de unges kriminalitet.

Efterfulgt af de kulturelle forklaringer, har vi ligeledes peget på traumatisering som medårsag til etniske minoritetsunges kriminalitet. Merkriminaliteten skyldes særligt unge mænd med ikke-vestlig baggrund, og en stor del heraf er formentlig kommet til Danmark som krigsflygtninge eller er børn af flygtninge. Krig, hungersnød, flugt og lange tiders uvished

om fremtiden kan medføre traumatisering hos forældre såvel som børn. Traumatiserede forældre kan have mindsket overskud til at yde den omsorg og nærhed, deres børn har behov for, hvilket kan have en u hensigtsmæssig indvirkning på børnenes adfærdsudvikling. Børnene kan ligeledes som indvandrere selv være traumatiserede, ligesom de kan "nedarve" traumet fra forældrene gennem sekundær traumatisering. Traumer kan resultere i øget aggressivitet og manglende sociale færdigheder. Af denne grund kan traumatiseringen – børnenes egen såvel som forældrenes – være delforklaring på kriminaliteten blandt unge med baggrund i krigsramte lande.

Den sidste forklaring i forklaringskataloget omhandler de kontrolteoretiske teorier. Præmissen i disse teorier er, at alle mennesker vil begå kriminalitet, hvis ikke enten samfundet eller den enkelte selv afholder vedkommende herfra. Når kontrollen skal komme fra samfundet handler det om, at de unge skal integreres i samfundet og danne så stærke bånd hertil gennem både familie, skole, arbejde og fritidsliv, at den unge oplever at have for meget at miste ved at begå et lovbrud. Den indre kontrol handler om, at den enkelte allerede som barn gennem opdragelsen skal udvikle en så stærk selvkontrol, at vedkommende gennem sit ungdoms- og voksenliv formår at afstå fra fristelser, herunder også grænsesøgende adfærd som kriminalitet. Minoritetsunges bånd til samfundet kan imidlertid være svagere end majoritetsunges grundet de øvrige forklaringer ovenfor, ligesom forældrene grundet eksempelvis traumatisering kan have ringere forudsætninger for at få etableret en stærk selvkontrol under opdragelsen. Af denne grund kan også denne teoretiske tradition være med til at forklare dele af de etniske minoritetsunges kriminalitet.

Forklaringskataloget peger således på forskellige forklaringer på kriminaliteten og påpeger, at årsagerne er komplekse og skal forstås i tæt samspil. I forklaringskataloget peges der ligeledes på de strukturelle såvel som specifikke forebyggelsesmæssige implikationer, der kan udledes af teorierne. Vi præsenterer således nogle bud på, hvordan kriminalpræventive medarbejdere med udgangspunkt i de teoretiske årsagsforklaringer, kan tilgå det praktiske arbejde med målgruppen.

Hovedkonklusioner i Delrapport III

Den sidste del, Delrapport III, fokuserer på det kriminalpræventive arbejde i praksis. Med udgangspunkt i eksisterende evalueringer og metodebeskrivelser af vellykkede, kriminalpræventive indsatser, har vi fundet otte principper, der går igen i disse positive evalueringer, og som det således kan anbefales at inkludere i nye, kriminalpræventive indsatser. Det anbefales, at kriminalpræventive indsatser:

- Starter **tidligt** i børnenes eller de unges liv, da mulighederne for grundlæggende og varige forandringer besværes med alderen.
- Anlægger et **helhedsorienteret** blik på den unges situation, så den unge støttes i alle af hverdagslivets arenaer.
- **Forankres lokalt** således, at den pågældende kommune, forening, boligområde eller anden værtsinstitution får ejerskab over indsatsen, og den bliver bæredygtig.

- Etableres i et **tværfagligt samarbejde** mellem forskellige, relevante aktører, herunder kommunale forvaltninger, skole- og fritidsordninger, politi, frivillige eller boligorganisationer.
- Har et **interkulturelt fokus**, dvs. med kulturel selvrefleksivitet og blik for kulturelle forskelles betydning for indsatsens proces og virke.
- Arbejder **familiebaseret** eller med at inddrage den unges familier i indsatsens formål, proces og virke.
- Arbejder **relationsorienteret** på, at styrke relationelle bånd internt mellem de unge eller mellem de unge, forældre og medarbejdere, fx ved brug af rollemodeller eller mentorordninger.
- Arbejder **langsigtet**, dvs. både som langvarige indsatser og som indsatser med langsigtet virkning for de unge.

Med udgangspunkt i disse otte principper, præsenterer vi i Del III tre forskellige indsatser, der på forskellige niveauer, med forskellige pædagogiske midler og i forskellige sociale sfærer søger at skabe forandring for den målgruppe, de arbejder med. De tre indsatser; *FRAK*, *MindSpring Forældregrupper* og *DIF Get2Sport* er undersøgt gennem etnografisk feltarbejde og interviews med henblik på at opnå indsigt i indsatsmetoderne, de særlige virkemidler og de mulige, kriminalpræventive følger.

FRAK er en gruppebaseret beskæftigelsesindsats, der træner unge med etnisk minoritetsbaggrund i at have et fritidsjob og siden hen brobygger dem til almene fritidsjob. Vi anser indsatsen som potentielt kriminalpræventiv, da de unge gennem fritidsjobtræningen opnår succesoplevelser, der styrker deres tro på egne evner og fremtidsmuligheder samt tilbyder dem en positiv, social identitet. De unge udvikler ligeledes gennem arbejdsfællesskabet en række arbejdsmæssige såvel som sociale kompetencer, de kan trække på i andre arenaer både nu og i fremtiden. Desuden bliver fritidsjobbet og det positive fællesskab, dette medfører, et handlealternativ for de unge, hvorved risikoen for alternative fællesskaber og illegitime aktiviteter mindskes.

MindSpring Forældregrupper er et manualbaseret gruppeforløb for flygtningeforældre, hvor forældrene, i fællesskab med en MindSpring-træner, diskuterer og reflekterer over emner som familieliv, børneopdragelse, kulturforskelle og normer som nye borgere i Danmark. Vi anser indsatsen som integrationsfremmende og potentielt kriminalpræventiv for forældrene såvel som deres børn. Dette skyldes blandt andet den store motivation, deltagerne gennem forløbet får for at forstå det danske samfund, hvilket formentlig skyldes det åbne refleksionsrum, der skabes på disse gruppeforløb grundet brugen af peer-to-peer-metoden samt forløb på deltagernes eget modersmål. Denne motivation kan også afspejle sig i deltagernes ønske om at integrere sig og sine børn gennem uddannelse og arbejde, hvorved den omtalte generationskløft kan mindskes, mens familiens socioøkonomiske status potentielt øges. Dette har teoretisk kriminalpræventive følger. Desuden har deltagelse i indsatsen medvirke til tættere familiære bånd mellem forældre og børn, øget fortrolighed samt mindsket brug af vold som sanktioneringsmiddel, hvilket ligeledes er medårsag til, at vi anser indsatsen som virksom i en kriminalpræventiv kontekst.

Den sidste indsats, **DIF Get2Sport**, er en aktiveringsbaseret indsats, der støtter eksisterende idrætsforeninger i udsatte boligområder, da børn og unge i disse områder kan få gavn af de positive processer, deltagelse i foreningsidrætten kan igangsætte. Vi anser indsatsen som potentielt kriminalpræventiv grundet det stærke, positive fællesskab, børnene og de unge bliver en del af gennem idrætten. De unge får ligeledes mulighed for succesoplevelser samt for at føle sig ligeværdige med alle andre, da idrætten er blind for etniske og sociale forskelle. Dette kan bibringe identitetsudvikling og mindske risikoen for, at de unge søger mod alternative fællesskaber med subkulturelle identitetstilbud. Endelig har sporten en disciplinerende, positivt udviklende karakter, der muliggør udvikling af kompetencer, som de unge kan trække på i andre sociale såvel som professionelle sammenhænge.

Vi vurderer med udgangspunkt i tidligere indsatsernes anbefalinger samt med baggrund i sociologisk, kriminologisk og psykologisk teori, at disse tre indsatser hver især potentielt formår at igangsætte positive processer, der kan styrke og udvikle målgruppen både inden for og uden for indsatsens regi, og vi anbefaler derfor andre praktikere at lade sig inspirere af disse tre indsatser i det kriminalpræventive arbejde.

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Erfaringsbaserede anbefalinger for forebyggende indsatser	2
Tidlig indsats	4
Helhedsorientering	4
Lokal forankring	4
Tværsektorielt og sammenhængsskabende	5
Interkulturelt fokus	5
Familieinddragelse	5
Relations-orientering	6
Langsigtethed	6
Aktuelle mønstre i det forebyggende praksisfelt	6
Aktivitetsbaseret	7
Personlig kompetenceudvikling	8
Peer-to-peer og rollemodeller	9
Tryghedsfremme	9
Praksisundersøgelse	10
Vi vil nu zoomme ind på tre projekter, som vi anskuer som potentielt kriminalitetsforebyggende i deres virkning i lyset af de erfaringsbaserede forebyggelsesanbefalinger og de aktuelle forebyggelsestyper, som er skitseret ovenfor	10
Tabel 2	11
Forandringsdimensioner i de 3 forebyggelsescases	11
Metode	12
CASE 1: FRAK	18
Hvad er FRAK?	19
Hvad er det særlige ved FRAK?	27
Hvorfor FRAK?	35
CASE 2: MindSpring Forældregrupper	41
Hvad er MindSpring Forældregrupper	41
Hvad er det særlige ved MindSpring Forældregrupper	49
Hvorfor MindSpring Forældregrupper?	54
CASE 3: DIF Get2Sport	61
Hvad er DIF Get2Sport?	64
Hvad er det særlige ved DIF Get2Sport	70
Hvorfor DIF Get2Sport?	80
Sammenfatning	84
Litteratur	88

Del III

Et bud på forebyggelsesmæssige indsatser

Nielsen, T.R.; Qvotrup, S.; Vitus, K.

Denne Del III, Forebyggelse i praksis, har til hensigt at belyse dels hvilke generelle principper, der er virksomme i kriminalitetsforebyggelse for unge og derfor kan anbefales set i lyset af den viden om kriminalitetsmønstre og årsager, som Del I og II har tilvejebragt, og dels hvordan eksisterende kriminalpræventiv praksis søger at igangsætte forebyggende dynamikker. Som vi skitserede i Del II, vil nogle teoretiske forklaringer på kriminalitet ikke, eller kun indirekte, kunne omsættes til forebyggelsesindsatser. Grunden hertil er generelt, at sådanne forklaringer anskuer årsagerne til koblingen mellem indvandrerbaggrund og kriminalitet på et helt overordnet, samfundsmæssigt strukturelt eller mere abstrakt niveau. Ydermere er de sammenhænge, som teorierne adresserer, ofte meget komplekse og dynamiske og derfor svære at omsætte direkte til specifikke indsatser. Ikke desto mindre tager vi udgangspunkt i, at nogle af de skitserede forklaringer på kriminalitetsmønstre kan anvendes i forhold til praktisk forebyggelsesarbejde. Det er vi ikke ene om at formode. Der er således allerede foretaget en lang række evalueringer og undersøgelser af kriminalitetsforebyggende tiltag og deres virkninger, som vi anvender som afsæt til at formulere nogle erfaringsbaserede anbefalinger til de grundprincipper, som kriminalitetsforebyggende indsatser hensigtsmæssigt kan følge for at være virkningsfulde. Vi præsenterer ligeledes kort et overblik over mønstre i det aktuelle, kriminalpræventive felt. Vi zoomer dernæst ind på tre indsatser fra praktisk kriminalitetsforebyggende arbejde i forhold til unge med indvandrerbaggrund.

Erfaringsbaserede anbefalinger for forebyggende indsatser

Som udgangspunkt for vores undersøgelse af kriminalitetsforebyggelse i praksis, har vi forsøgt at skabe overblik over de dynamikker, som er i fokus i den lange række af kriminalpræventive indsatser som landets ministerier, styrelser, kommuner, boligorganisationer, frivillige organisationer m.m. står for. Hensigten hermed har været at bygge på de erfaringer om virksomme forebyggelsesprincipper og heraf udledte anbefalinger, som det kriminalpræventive arbejdes felt har akkumuleret, og diskutere disse anbefalinger i relation til vores tre udvalgte forebyggelsescases.

Vi har foretaget en omfangsrig litteratursøgning efter offentliggjorte evalueringer og metodebeskrivelser af nuværende eller tidligere, vellykkede indsatser, der (blandt andet) har haft fokus på at forebygge eller mindske kriminalitet blandt unge med anden etnisk baggrund end dansk. Vi har dog ikke begrænset målgruppen til etniske minoritetsunge, da en del indsatser som princip underspiller den etniske dimension som inklusionskriterium for

at undgå stigmatisering af denne gruppe unge. Søgningen er foretaget bredt på online søgemaskiner og herefter fulgt af snowballing i de enkelte evalueringer og indsatsbeskrivelser og egne litteraturhenvisninger. Der er således ikke tale om en systematisk søgning i klassisk forstand. Søgningen har imidlertid resulteret i en generel forståelse af, hvordan det anbefales at arbejde på dette felt. Denne forståelse er forekommet ved, at en række anbefalinger gentaget fremhæves i de udfundne evalueringer og metodebeskrivelser, hvorfor vi vurderer, at der er en vis konsensus om at anbefale netop disse principper.

Der skelnes på det kriminalpræventive felt mellem generelle forebyggende indsatser og specifikke forebyggende indsatser, hvor førstnævnte er henvendt til en bred målgruppe, hvorved stampling undgås (Servicestyrelsen 2010). De specifikke forebyggende indsatser er modsat henvendt til en nøje udvalgt gruppe, eksempelvis unge med sager i socialforvaltning, unge der vækker bekymring i SSP eller på anden vis unge, der grundet specifikke kriterier som skolefravær, udadreagerende adfærd eller lignende, er udvalgt til en indsats. Vores litteratursøgning har fundet en overvægt af specifikke indsatser, hvilket kan afspejle, at der eksisterer flest af denne type indsatser, eller at de i højere grad end de generelle forebyggende indsatser bliver evalueret. Dog kan overvægten af specifikke indsatser, som fremkom gennem vores søgning, også skyldes, at vi bl.a. søgte på indsatser, som minimum har haft et mere specifikt fokus, nemlig blandt andet kriminalitetsforebyggelse blandt etniske minoritetsunge. Vi har søgt bredt på evaluerede indsatser med et kriminalpræventivt sigte, og har efter denne søgning udvalgt 28 evalueringer, metodebeskrivelser og litteraturoversigter (se bilag 2), der ud fra forskellige niveauer peger på særlige principper, som det anbefales at følge i det kriminalpræventive arbejde med målgruppen. Disse danner baggrund for anbefalingerne nedenfor.

Gennemlæsning af disse evalueringer, metodebeskrivelser og litteraturoversigter af de udvalgte aktuelle kriminalitetsforebyggende indsatser, som blandt andet retter sig i mod unge med etnisk minoritetsbaggrund, viste en række overordnede principper eller anbefalinger, som man på feltet har en vis konsensus om, er centrale og virksomme i kriminalpræventivt arbejde, nemlig:

1. Tidlig indsats
2. Helhedsorientering
3. Lokal forankring
4. Tværfaglighed og sammenhængsskabelse
5. Interkulturelt fokus
6. Familiebasering / inddragelse
7. Relationsorientering
8. Langsigtethed

I det følgende uddyber vi kort, hvordan disse principper ifølge evalueringerne er virksomme for kriminalitetsforebyggelse og derfor anbefales i kommende indsatser.

Tidlig indsats

Det påpeges i både forskningslitteraturen og evalueringerne af kriminalpræventive indsatser, at den bedste virkning opnås, når indsatser igangsættes tidligt i barnets eller den unges liv, og således forinden den første kriminelle gerning indfinder sig. Integrationsindsatser bør ligeledes opstartes tidligt, hvor der arbejdes med at styrke integration og inklusion af både børn og forældre. Hvis den kriminelle gerning er indtruffet, påpeges vigtigheden ligeledes af, at omgivelserne skrider hurtigt ind, så barnet eller den unge får støtte til at komme videre. I relation til den unges alder peges der på, at indsatsers virkning er bedst ved børn og unge under 18 år, da deres problemstillinger ellers dels kan være for komplekse og dels så rodfæstede eller indlejrede i den unges identitet, at de er sværere at arbejde med. Tidlige indsatser kan både operere på det primære og sekundære forebyggelsesniveau, da de kan være målrettet alle børn eller målrettet børn og unge, der gennem tidlig opsporing vurderes at besidde en række risikofaktorer for at ende i et kriminelt miljø eller udvikle en afvigende adfærd.

Helhedsorientering

Helhedsorientering indbefatter det forhold, at gode kriminalpræventive indsatser har blik for alle individets problemstillinger og således trækker tråde til de forskellige arenaer, kontekster eller situationer, hvori individet udfordres og problemstillingerne kommer til udtryk. Det beskrives som centralt, at helhedsorienterede indsatser omfatter både individet og individets nærmiljø, hvorfor familie, omgangskreds og det øvrige netværk også integreres i indsatsen. Der peges på, at et sådant fokus i indsatsmetoden er centralt, da individet således støttes i sin samlede livsførelse og ikke i fragmenter. Eksempler på sådanne indsatser er eksempelvis mentorordninger, gadeplansindsatser eller andre former for støtteordninger, hvor det enkelte individ har en fast kontaktperson, der er bekendt med individets historik og særlige udfordringer, og som kan bringes i spil og støtte i de forskellige arenaer, hvor der er behov herfor. Indsatser med et helhedsorienteret element er fleksible i sit design, så indsatsen kan målrettes det enkelte individ bedst muligt. Heraf den populære formulering "one size fits noone", som meget præcist beskriver, hvordan det med et helhedsorienteret syn anbefales at arbejde på det kriminalpræventive felt.

Lokal forankring

For at indsatserne bliver bæredygtige (fx ud over en afgrænset bevillingsperiode) er det afgørende, at de dynamikker, de igangsætter, forankres lokalt. Målet hermed er, at en indsats ikke skal vedblive at være en løsrevet aktivitet, men blive en integreret del af de lokale aktiviteter, tiltag, forum eller netværk, som de unge som en naturlig og kendt handlemulighed kan benytte sig af i deres hverdagsliv. Dette kræver således et lokalt ejerskab over indsatsmetoden og dennes udvikling. Vi vurderer, at det i relation til forankringen er en fordel for indsatsens samlede succes, hvis forankringen allerede medtænkes i indsatsens design. Dette ses eksempelvis i indsatser, der indgår samarbejder med de lokale skoler, fritidsordninger og foreninger eller indsatser, der indgår et fast samarbejde med den pågældende kommune, så der fra start er etableret et lokalt ejerskab over indsatsen. Lokal forankring styrkes også af et stærkt, tværsektorielt samarbejde, så hele lokalsamfundets institutioner involveres i og tager ejerskab for indsatsens succes.

Tværasektorielt og sammenhængsskabende

Tværasektorielt og sammenhængsskabende principper handler om, at der skal et bredt samarbejde mellem myndighederne til for at hjælpe familier og forebygge de unges kriminalitet, dels for at sikre at de forskellige myndigheder koordinerer deres indsatser og dels for potentielt at mindske, hvor mange myndighedsaktører, hver familie eller unge behøver at være i kontakt med. Det første tænkes at højne kvaliteten i indsatsen, det andet at skabe mere tillid, tryghed og troværdighed i forhold til det (danske) offentlige system. Tværfaglighed kan praktiseres gennem, at forældre og forskellige professioner mødes, eksempelvis i etableringen af netværksmøder. Hensigten er, at de fagprofessionelle her dels får større indsigt i forældrenes situation, problemstilling og forståelse, dels får mere indsigt i de øvrige fagprofessionelles dagsorden, hensigter og arbejdsmetode med familien. Stærke tværfaglige samarbejder styrker følelsen af sammenhæng i en indsats og kan desuden styrke potentialet for lokal forankring.

Interkulturelt fokus

For at skabe tillidsfulde bånd antages det med dette princip, at socialarbejdernes *kulturfærdigheder* er væsentlig, eksempelvis forstået som en indsigt i de sociale normer, de unge er en del af i hjemmet, i forhold til en etnisk gruppe eller blandt jævnaldrende. Forståelse af den rolle ære, kønsnormer eller statushierarkier spiller (jf. Del II), er nogle af de elementer, der peges på i evalueringerne som vigtig viden for indsatsens medarbejdere. Medarbejdernes udvikling af interkulturelle kompetencer har til hensigt at mindske konflikter og misforståelser, der kan fremstå som barrierer for indsatsens succes. Det vægtlægges i forbindelse med denne anbefalingen, at den interkulturelle skal sikre en åben kommunikation samt en ikke-dogmatisk forståelse og accept af andre mennesker, der har rod i andre kulturer (fx Servicestyrelsen 2010, Nørgaard & Scherg 2009; Johansen et al. 2006). De interkulturelle kompetencer eller den kulturelle indsigt omhandler således bredt, at den enkelte medarbejder bør have en vis indsigt i og accept af egen såvel som andres kulturelle ophav og hermed have en forståelse for, hvilken betydning dette kan spille for etablering, gennemførelse og succes af en given indsats. Det nævnes også i nogle evalueringer, at *tosprogede medarbejdere* kan spille en væsentlig brobyggende rolle mellem medarbejdere og unge/familie, blandt andet fordi kontakt og tillid nemmere etableres. Tosprogede medarbejdere møder generelt mere respekt i familierne, har bedre indsigt i de unges miljø og familien kan bedre identificere sig med dem, hvorved (forventninger om) diskrimination, stempeling og modstand imod indsatsen potentielt mindskes. Det er imidlertid ikke en forudsætning for succesfulde indsatser, at medarbejderne selv har anden etnisk baggrund.

Familieinddragelse

Indsatser målrettet børn og unge bør inddrage familierne for at opnå den bedste virkning. Her peges der på, at det er centralt at italesætte over for forældrene, hvorfor deres børn indgår i indsatsen samt, hvad formålet hermed er. Familieinddragelse er centralt dels for at undgå modstand, dels for at styrke indsatsens helhedsorientering og sammenhængskraft, hvor forældrene ligeledes støtter op om indsatsens formål og metode. Dette kan eksempelvis være ved at inddrage familierne i børnenes fritidsaktiviteter og informere herom, så forældrene bakker op om børnenes deltagelse. Det fremgår af evalueringerne,

at indsatsens mulighed for succes styrkes ved at styrke samarbejdet med familierne og oplevelsen af indsatsen et fælles projekt. I et holistisk syn på den unges udfordringer påpeges familieinddragelsen ligeledes som central, fordi en del af forebyggelsen ofte ligeledes skal finde sted i den familiære base. Dette ses eksempelvis i indsatser, der direkte arbejder med familier eller forældre til børn og unge, der kan være i risikozonen for at begå kriminalitet.

Relations-orientering

Mange evalueringer peger på, at indsatsers succes er afhængig af gode, relationelle bånd mellem de unge og de sociale medarbejdere. Her pointeres vigtigheden af dialog og ligeværdige relationer, ligesom der peges på, at det kan styrke de relationelle bånd, hvis deltagerne kan spejle sig i medarbejderne. De ligeværdige relationer kan blandt andet styrkes ved at igangsætte fælles aktiviteter som eksempelvis sport, arbejde eller gruppediskussioner, hvor medarbejdere og deltagere kan interagere på lige fod med hinanden. Eksempler på stærke, relationelle bånd ses i eksempelvis mentorindsatser eller indsatser, der går brug af rollemodeller og andre personer, som indsatsens målgruppe kan relatere sig til og spejle sig i. Med stærke relationer peges der på, at de unges engagement i og motivation for indsatsen øges, hvilket kan have betydning for indsatsens virkning samlet set.

Langsigtethed

Langsigtethed i en indsats handler om, at formålet er at skabe langvarige forandringer for målgruppen, eksempelvis ved at styrke børn, unges eller forældres kompetencer, adfærdsmønstre og forståelser af normer og værdier, så de i et længere livsperspektiv bedre kan indgå i samfundet, eksempelvis på arbejdsmarkedet. Langsigtethed kan også handle om, at skabe gennemgribende forandringer i de omgivende rammer eller strukturer (fx flere lokale fritidstilbud, nye læringsformer i folkeskolen, beboerdemokrati i boligkvarteret) med henblik på, at reducere baggrunde for kriminalitet, gennem indsatser som ikke alene retter sig mod det enkelte barn eller enkelte families adfærd og normer. I forhold til indsatser for forældre, der retter sig mod kriminalitetsforebyggelse i relation til deres børn/unge, handler det langsigtede perspektiv også om at støtte forældrene i at skabe et bedre opvækstmiljø for deres børn. Langsigtethed handler desuden også om langvarighed, dvs. at selve indsatsen ikke blot er kortvarig, men tænkt ind i et bæredygtigt design (jf. princippet om Lokal forankring ovenfor). Der er i evalueringerne konsensus om, at det i socialt arbejde, er det "lange, seje træk" der er det virksomme. Paradoksalt nok eksisterer en del af de positivt evaluerede indsatser, vi her trækker erfaringer fra, ikke længere. En del af forklaringen kan være, at de bevilgende fonde eller offentlige aktører udlodder projektmidler, som har en tidsbegrænsning.

Aktuelle mønstre i det forebyggende praksisfelt

Ovenfor har vi præsenteret de otte principper, der i de fundne 28 evalueringer, metodebeskrivelser og litteraturoversigter over aktuelle kriminalitetsforebyggende indsatser (se bilag 2) anbefales for det overordnede design af kriminalpræventive indsatser rettet mod unge, bl.a. unge med etnisk minoritetsbaggrund.

I dette afsnit ønsker vi kort at zoome mere ind på mønstrene i praksis og her præsentere de typer af indsatser, vi har identificeret i det kriminalpræventive praksisfelt. De otte erfaringsbaserede anbefalinger kan være implementeret i større eller mindre grad i alle typerne, mens typerne omhandler det praktiske fokus og pædagogiske formål med indsatsen.

I denne typificering præsenteres det, hvilke formål og fokus, der aktuelt arbejdes ud fra i det forebyggende arbejde. Denne typificering af feltets fokusområder er udarbejdet med baggrund i en overblikssøgning af aktuelle indsatser på det integrationsfremmende og kriminalpræventive felt med unge og familier, hvor vi har identificeret i alt fire overordnede mønstre i de formål og fokusområder, der særligt er fremtrædende i de kriminalpræventive indsatser, se bilag 3. Der er tale om en usystematisk søgning med efterfølgende snowballing efter aktuelle indsatser på feltet. Dels har vi søgt åbent efter aktuelle, kriminalpræventive indsatser på online søgemaskiner, dels har vi gennemgået hjemmesider hos landets største kommuner samt de kommuner med størst andel beboere med anden etnisk baggrund for at undersøge, hvordan de her arbejder med kriminalitetsforebyggelse, integration og tryghedsfremme. Søgningen har givet et overordnet indblik i, hvordan der arbejdes på det kriminalpræventive felt med unge med (blandt andet) etnisk minoritetsbaggrund. Søgningen er foretaget i forår og sommer 2018, og der er således tale om et aktuelt billede af, hvilke typer af fokus, der er i indsatserne på nuværende tidspunkt. Dette kan imidlertid ændre sig, hvor nogle fokusområder kan blive mindre dominerende, mens nye kan indfinde sig.

Overordnet har vi inddelt indsatserne i fire typer:

1. Aktiveringsbaserede indsatser
2. Personlig kompetence udvikling
3. Peer-to-peer indsatser
4. Tryghedsfremmende indsatser

Som det allerede er nævnt, er årsagerne til ungdomskriminaliteten komplekse, ligesom de mest effektive forebyggende strategier er komplekse og virker i et integreret samspil med hinanden. Det forholder sig derfor heller ikke sådan, at en indsats kun er eksempelvis aktiveringsbaseret eller kun er tryghedsfremmende. Ofte kan flere af disse fokusområder identificeres i indsatsernes metodebeskrivelser og formål. Nedenstående er således en analytisk typificering, der i praksis ofte vil virke ind i hinanden i en og samme indsats. Der er dog alligevel ofte én eller to, der fremstår som særligt central i indsatsernes formål og vision. De fire identificerede typer af fokus og formål præsenteres nedenfor.

Aktivitetsbasering

En lang række indsatser arbejder på at skabe aktiviteter for de unge i deres dagligdag. Aktivitetsbaserede indsatser forstås i bred forstand som indsatser, der søger at skabe et indhold i de unges hverdag gennem arbejde, uddannelse, fritidsinteresser eller "hæng-udsteder" som klubber og væresteder. Indsatser, der retter sig mod at skabe fritidstilbud til

de unge (gennem etablering af væresteder eller hjælp til inklusion i foreningslivet) kan karakteriseres som primært forebyggende indsatser, da de ofte er rettet mod en bred målgruppe af børn og unge, som ikke nødvendigvis er i kriminalitetsrisiko, ofte også børn helt ned i indskolingsalderen. Ofte er aktivitetsbaserede indsatser også lokalt forankrede i fritidstilbud tæt på de unges boligområde. Fritidsaktivering i eksempelvis sportsforeninger kan potentielt virke som en langsigtet indsats, som for det enkelte barn/den enkelte unge rækker frem i tiden, da sådanne aktiviteter er relevante i alle aldersgrupper.

Vi har ligeledes fundet mange indsatser, der arbejder med beskæftigelsesrettede tilbud. Både til unge fra 13-årsalderen i form af fritidsjobsindsatser, men også indsatser rettet mod unge over 18 år, der hjælpes i beskæftigelse. En del beskæftigelsesorienterede indsatser har yderligere et boligsocialt sigte, nemlig at skabe et bedre fysisk og socialt miljø i boligområdet. De såkaldte lommepengeprojekter, som anvendes i udstrakt grad i landets udsatte boligområder, giver unge mulighed for at tjene penge og derved mulighed for at erhverve sig nogle af de samme materielle goder som jævnaldrende unge, der kommer fra socioøkonomisk bedre kår. Men da arbejdet ofte skal udføres i de unges eget boligområde, skabes der ligeledes et potentiale for, at de unge får fornyet ejerskab og respekt for de fælles arealer, eksempelvis med mindre hærværk og tyveri som følge. Desuden opbygger de unge nogle kompetencer, både praktiske/håndværksmæssige, men også arbejdsnormer omkring samarbejde og disciplin, som de kan drage nytte af i de forskellige arealer, hvori de færdes. På denne måde har disse indsatser ligeledes et psykosocialt udviklingssigte, og de kan således ligeledes betegnes som kompetence- og identitetsudviklende indsatser, jf. nedenfor.

Foruden aktivitetsbaserede indsatser, der fokuserer på fritidsliv eller beskæftigelse i form af fritidsjob eller almene jobs, kan de uddannelsesrettede indsatser også placeres under dette fokus. Her kan nævnes indsatser, der har til formål at styrke de unges faglige kompetencer gennem lektiehjælp og eksamenstræning. Denne form for indsats kan imidlertid i lige så høj grad anses som en kompetenceopbyggende indsats, hvorfor disse beskrives nedenfor.

Personlig kompetenceudvikling

En anden type indsatser, vi har identificeret, er dem, der i særlig høj grad sigter mod at styrke de unges personlige kompetencer og udvikling. Dette indgår i større eller mindre grad i mange indsatser – eksempelvis rummer de fundne aktivitetsindsatser ligeledes personlige kompetenceudviklende aspekter med fokus på både specifikke faglige og normmæssige og samarbejdsrelaterede kompetencer, som den unge kan anvende i forbindelse med efterfølgende jobs. Men der findes ligeledes en gruppe forskelligartede indsatser som har det til fælles, at det primære fokus er at arbejde med de unges personlige kompetence udvikling. Nogle indsatser søger at opbygge specifikke kompetencer inden for eksempelvis et specifikt arbejdsområde, andre indsatser at opbygge de unges selvværd samt styrke deres evner til selvkontrol, mådehold og refleksion. Nogle indsatser fokuserer eksempelvis på impuls kontrol og langsigtet tænkning eller på at mindske børns og unges aggressive adfærd og øge de sociale kompetencer (bl.a. gennem undervisningsforløb i

"ART"; aggression replacement training). Den personlige udvikling søges også igangsat gennem empowerment-baserede indsatser, herunder blandt andet indsatser, hvor læringshierarkiet stilles på hovedet, så indsatsen designes og forløber med udgangspunkt i de unges egne kompetencer, iderigdom og initiativ frem for pædagogernes (fx i "ALL IN" på Amager, "Mind Your Own Business" eller "Iværksætterunge i Århus"). Formålet med denne type indsatser er at styrke de unges initiativ, iderigdom og evne til iværksætteri gennem tilbud om et socialt, fagligt og reflektivt rum til ideudvikling og redskaber til at realisere dem. Det gælder eksempelvis i relation til erhvervslivet gennem at opfinde, producere og sælge produkter eller mere bredt ved at udvikle bedre rammer for frihed, udfoldelse og selvbestemmelse. Den personlige udvikling eksempelvis i forhold til øget selv-værd og selvtillid, indgår også som en del af indsatserne med fokus på beskæftigelse og lektiehjælp, eller i rollemodelindsatser, hvor unge tildeles rollen som trænere eller ledere med et særligt ansvar, hvilket kan igangsætte en positiv personlig udviklingsproces.

Peer-to-peer og rollemodeller

Foruden de aktivitetsbaserede og kompetenceudviklende indsatser, er der ligeledes fundet en tredje type på feltet rettet mod brug af peer-to-peer metoden, en form for rollemodel mellem ligesindede. I denne metode arbejder eksempelvis unge med andre unge mod nogle bestemte mål, eksempelvis at ældre etniske minoritetsdrengene fungerer som hjælpe-lærere under lektiehjælp med yngre drenge. Hensigten er at mindske barrierer i form af eksempelvis kulturelle fordomme, "os-dem"-tænkning eller identifikation med en passiv klient-rolle og i stedet øge gensidig respekt og forståelse mellem de to parter. Peer-to-peer-metoden kan dog være mindre hensigtsmæssig, hvis der er for stort overlap mellem parternes privatsfærer, hvilket kan true udviklingen af tillid og fortrolighed. Det anbefales ligeledes at være forsigtig med brugen af tidligere "rødder" som rollemodeller eller peers, da dette i nogle tilfælde har haft en u hensigtsmæssig effekt på de unges udvikling og syn på kriminalitet. Det indgår imidlertid ikke i peer-to-peer-metoden, at parterne skal have kendskab til hinanden udover at have samme aldersmæssige, etniske eller kulturelle baggrund, ligesom det heller ikke er en implicit del af metoden, at rollemodellen selv skal have været kriminel eller kriminalitetstruet. Der synes således stadig at være grundlag for at anbefale metoden på trods af nogle indsatseres mindre positive erfaringer hermed.

Tryghedsfremme

Som en sidste type af indsats, vi har typificeret gennem overblikslæsning på det kriminalpræventive praksisfelt, er de tryghedsfremmende og dialogbaserede indsatser. Fokus i disse indsatser er ligeledes ofte at mindske kulturel fremmedgørelse, os-dem-tænkning og den potentielle segregering dette kan medføre. Eksempler på denne type indsatser er brugen af nærpolti i de udsatte boligområder samt ordninger med udskudte jobcentre og familieafdelinger, så de er lokalt placeret ude i de udsatte boligområder. Hensigten med sådanne ordninger er netop at øge dialogen mellem "systemet" og de udsatte familier i boligområderne, så man kan mindske fordomme og mystificering og i stedet opdage og arbejde med problemer i opløbet gennem dialogen. Sociale gadeplansindsatser kan også høre ind under denne type af indsatser, der ved fysisk at placere sig i de udsatte boligområder søger at opnå dialog, tryghed og nærhed.

Som vi viser ovenfor, er det muligt i beskrivelserne af indsatser i aktuelle praksisfelt at identificere dels otte erfaringsbaserede anbefalinger til virkningsfulde principper for det kriminalpræventive arbejde, og dels fire forskellige typer af indsatser ift. deres praktiske og pædagogiske formål. Med udgangspunkt i denne viden om henholdsvis overordnede, erfaringsbaserede anbefalinger og aktuelle mønstre i feltet, har vi udvalgt tre aktuelle indsatser, der på forskellig vis arbejder ud fra en række af de erfaringsbaserede anbefalinger, og som kan rummer træk fra de fire typer af indsatsformål. Disse tre vil beskrives nedenfor i anden del af denne Del III.

Praksisundersøgelse

Vi vil nu zoom ind på tre projekter, som vi anskuer som potentielt kriminalitetsforebyggende i deres virkning i lyset af de erfaringsbaserede forebyggelsesanbefalinger og de aktuelle forebyggelsestyper, som er skitseret ovenfor.

Kriterierne for udvælgelsen af forebyggelsescases har været at finde indsatser rettet imod kriminalitetsforebyggelse for (men ikke udelukkende for) unge mænd med indvandrerbaggrund, som fremstår potentielt lovende på det kriminalpræventive felt ud fra en teoretisk såvel som empirisk, erfaringsbaseret betragtning. Yderligere havde vi for øje at finde indsatser, som havde fokus på henholdsvis unge, på familie og på boligområde for at vise bredden i mulighederne på det forebyggende praksisfelt. Vores udvalgte praksiscases blev på denne baggrund FRAK, MindSpring Forældregrupper og Get2Sport. Disse tre cases illustrerer bredden inden for det kriminalpræventive praksisfelt idet de komplementerer hinanden på forskellige måder; i forhold til hvem/hvilket niveau, de retter sig i mod for at skabe forandring; hvilke pædagogiske midler, der anvendes, hvilke sociale sfærer forandringen sker i eller i forhold til og hvilke organiserende/faciliterende aktører, der involveres.

Tabel 2
Forandringsdimensioner i de 3 forebyggelsescases

Projekt Forandrings- dimensioner	FRAK	MindSpring	Get2Sport
Hvem/hvad	Ungerettet	Forældrerettet	Organisationsrettet
Middel	Ændre motivations- strukturer gennem arbejdsfællesskab	Kompetencegivende	Kapacitetsopbyggende
Sfære	Arbejdslivet	Familielivet	Fritidslivet
Organisatorer	Selvejende socialøkonomisk virksomhed	Frivillig organisation frivillige og fagprofessionelle	Frivillig organisation, civilsamfund og kommunale

FRAK er en beskæftigelsesindsats i udsatte boligområder, drevet som en selvejende socialøkonomisk virksomhed. FRAK har fokus på unge i 13-17-års alderen, som tilbydes et lønnet fritidsjob fulgt af en rollemodel, der træner de unge i at indgå på arbejdsmarkedet. Det pædagogiske virkemiddel er arbejdsfællesskaber med ungegrupper, hvor igennem man søger at ændre de unges motivationsstrukturer ved at øge deres sociale og faglige kompetencer samt selvværd, så de får fornyet motivation og perspektiv på positive fremtidsmuligheder.

MindSpring Forældregrupper organiseres af den frivillige organisation, Dansk Flygtningehjælp, i samarbejde med kommunale aktører. MindSpring træner gennem peer-to-peer-metoden grupper af flygtningeforældres forældrekompetencer ved at diskutere opdragelse, kulturforskelle, normer, værdier, følelser, stress, traumer og social kontrol i Danmark i forhold til i hjemlandet. MindSpring orienterer sig mod familielivet, og indsatsens målgruppe er forældre til børn og unge med minoritetsbaggrund.

Get2Sport er en indsats under Danmarks Idrætsforbund, som gennem netværk og støtte kvalificerer de allerede eksisterende idrætsforeninger i de udsatte boligområder i at inkludere og rumme udsatte børn og unge. Fokus er således på de unges fritidsliv, og på gennem en organisationsrettet indsats på at styrke det frivillige foreningslivs kapacitet i de udsatte boligområder, så børn og unge også her kan få glæde af sporten og de fællesskaber og de kompetencer, der kan udvikles her. Indsatsen er organisatorisk forankret i et samarbejde mellem både civilsamfund og professionelle aktører.

Vi beskriver neden for de tre cases mere indgående. Først følger nogle ord om metode.

Metode

Caseundersøgelsen er udført gennem interviews og mere uformelle samtaler med unge, frivillige og professionelle i relation til indsatserne. Der er ligeledes gennemført etnografiske feltstudier af indsatserne i det omfang, det har været muligt og relevant for at få et indblik i indsatsen. I denne forbindelse lægger vi os op ad den forståelse af etnografi, Jeffrey og Troman (2004) repræsenterer. De repræsenterer en bredere og fleksibel forståelse af etnografi og tidsdimensionen heri, hvor den eksakte tidsperiode for etnografiske studier afgøres af studiets formål samt ressourcer og praktiske muligheder i den givne kontekst.

Det er forskningsassistent, Trine Ravn Nielsen, der har foretaget etnografi og interviews, og forfattersubjektet "jeg" i casebeskrivelserne henviser således til hende. Feltrollen under det etnografiske feltarbejde har været varierende fra case til case. I nogle sammenhænge var jeg primært observatør, hvor jeg fra sidelinjen fulgte deltagerne i indsatsen uden selv at deltage. I andre tilfælde var jeg meget deltagende i indsatsen og deltog til tider på lige fod med indsatsens øvrige deltagere. Der var dog som oftest tale om en blanding mellem de forskellige feltroller, hvor min rolle blev afstemt efter, hvad der i konteksten virkede meningsfuldt.

Tovholderne på de tre indsatser har tilvejebragt en lang række offentliggjorte såvel som interne materialer om indsatserne, herunder udskrifter fra interviews, interne og eksterne evalueringer, fondsansøgninger, notater, metodebeskrivelser med videre. Disse er ligeledes blevet gennemgået for at opnå indsigt i den enkelte indsats. Hvad angår det tilsendte materiale, er der i nogle tilfælde tale om interne evalueringer, ansøgninger og notater, der ikke er publiceret og desuden har en fortrolig karakter. Disse vil således ikke kunne genfindes af andre interesserede, men da de er med til at danne baggrund for indsatsbeskrivelserne nedenfor, vil de figurere i litteraturlisten.

Vi har på denne baggrund lagt vægt på at beskrive metoder og arbejdsformer samt at få et indblik i, hvordan projekterne/initiativerne opleves af brugerne/de unge samt deres familier. Fokus har været rettet mod det, vi ud fra et teoretisk perspektiv kan se, der er potentielt kriminalpræventivt i indsatserne samt det, indsatsernes tovholdere og deltagere selv påpeger som virksomt eller lovende ved indsatserne, da det således er det vi vil anbefale andre på feltet at lade sig inspirere af. Vi har således afholdt os fra mere kvalificerede diskussioner af problematikker og mangler, men som det fremgår af Del II, er kriminalitetsforebyggelse komplekst, hvorfor vi heller ikke påstår, at de præsenterede indsatser kan formå at forebygge al kriminalitet. Vi vurderer imidlertid, at de hver især formår at igangsætte positive udviklingsprocesser for de målgrupper, de beskæftiger sig med, og det er disse, der er fokus på i beskrivelsen, så andre kan lade sig inspirere heraf. Under hver af de tre cases, har vi dog tilføjet en refleksionsboks med et udvalgt tema, vi vurderer praktiskere med fordel kan forholde sig til, i forbindelse med at planlægge og gennemføre indsatser rettet imod forebyggelse af kriminalitet blandt (etniske minoritets-) unge. Inden indsatserne præsenteres, diskuteres det empiriske grundlag og metoderne for indsamling af empiri kort nedenfor for hver enkelt case. Tabel 3 sammenfatter skematisk det empiriske grundlag for casebeskrivelserne.

Tabel 3: Empirisk grundlag for casebeskrivelser

	FRAK	MindSpring	Get2Sport
Interviews	• Daglig leder og initiativtager • Gruppeinterview med 2 unge	Gruppeinterview med 2 konsulenter	• Udviklingskonsulent • 2 konsulenter (øst/vest) • 6 aflastende medarbejdere
Etnografi	Arbejdsdag med 3 unge	• 3X kursusforløb for 8 flygningeforældre • Medtrænerdag for omkring 15 medtrænere • Kursus for nye trænere	Fodboldtræning og rundtur i Gellerupparken
Interviewlign. samtaler	• Fritidsjobkonsulent • Social gruppeleder • Faglig gruppeleder • 3 unge	• Tolk • Medtrænere • Trænere • Flygtningeforældre	• Formand i fodboldforening • Kommunal samarbejdspartner
Andet materiale	Eksterne og interne evalueringer, interviews med unge, metodebeskrivelser og opgavebeskrivelser	Interne og eksterne evalueringer, metodebeskrivelser	Interne og eksterne evalueringer, metodebeskrivelser, fondsansøgninger

Den første case, FRAK, er en beskæftigelsesrettet indsats, der har fokus på at lære unge at varetage et fritidsjob gennem en gruppebaseret learning-by-doing-tilgang. FRAK er undersøgt gennem brug af både interviews og en etnografisk tilgang samt ved gennemgang af en lang række interne såvel som eksterne evalueringer og metodebeskrivelser af indsatsen. Disse eksisterende dokumenter indeholder ligeledes interviewudskrifter og andre forskeres observationer af indsatsen, og de indgår således som empiri til casebeskrivelsen på lige fod med den indsamlede empiri til denne afrapportering. I forbindelse med undersøgelsen er den daglige leder og initiativtager til indsatsen blevet interviewet for at få en indsigt i indsatsmetoden, visionen, målgruppen og de foreløbige resultater samt for at diskutere muligheder og begrænsninger i indsatsen. Jeg har desuden gennem feltarbejdet haft længere uformelle samtaler med flere ansatte i indsatsen, henholdsvis en faglig gruppeleder, en social gruppeleder og en fritidsjobkonsulent, og disse samtaler indgår ligeledes som empiri i casebeskrivelsen. Samtaler og interviews med de forskellige medarbejdere, der varetager forskellige opgaver i indsatsen, har givet et godt samlet indblik i indsatsens virke samt de positive processer, de oplever, indsatsen kan igangsætte.

For at få de unges egne oplevelser og erfaringer med at være en del af FRAK, er der ligeledes foretaget et interview med to unge drenge, der i en årrække har arbejdet i FRAK.

Disse unge har været med til at give en indsigt i, hvordan det opleves at være en del af FRAK, hvad de selv mener er godt ved indsatsen, og hvad de oplever, de får ud af og har fået ud af at være en del af FRAK. Foruden interviewet med disse to unge, er der i det allerede eksisterende materiale ligeledes udskrifter fra en del unge-interviews, og disse bruges således sekundært i casebeskrivelsen for at understøtte det indtryk, jeg gennem feltarbejdet har fået af de unges oplevelse og udbytte af indsatsen.

Foruden interviews er de unge ligeledes blevet fulgt på en arbejdsdag for at få et indblik i, hvordan en typisk arbejdsdag i indsatsen kan se ud, og hvordan de unge agerer i denne kontekst. Feltarbejde kan være en udfordrende metodisk tilgang, fordi forskeren på den ene side naturligt har et andet formål med sin tilstedeværelse i feltet end feltets deltagere selv, men på den anden side alligevel skal indgå som en naturlig del af feltet uden at vække for meget opsigt eller forstyrre de naturlige dynamikker og strukturer, der eksisterer. Denne rolle viste sig også at være udfordrende i denne kontekst. Det arbejde i FRAK, der blev observeret til denne afrapportering, var udendørs havearbejde, hvor en gruppe på tre unge skulle renovere en have, og arbejdet bestod således af fysisk arbejde med hækklipping, rive- og hakkearbejde samt en masse opsamling af affald. De unge og de ansatte medarbejdere var alle klædt i ens tøj, brune bukser samt en T-shirt med FRAK-logo på. Dette gjorde i sig selv, at jeg øjensynligt var uden for gruppen, da jeg som den eneste tilstedeværende ikke lignende de andre. Det er ikke muligt at vurdere, hvorvidt og i så fald hvilken betydning dette kan have haft for den måde, de unge agerede på arbejdsdagen. Min vurdering er dog, at de agerede meget naturligt på trods af min tilstedeværelse, hvilket kan hænge sammen med, at de var flere unge samlet og derfor fortsat skulle agere, som de normalvist gør over for hinanden. Jeg vurderer således, at jeg på trods af at være udenforstående i feltet, fik et indblik i, hvad "FRAK-arbejde" kan være, og hvordan de unge agerer på en typisk arbejdsdag.

Under feltarbejdet var det ligeledes min intention at have interviewlignende samtaler med de unge og de ansatte, imens de arbejdede. Dette viste sig imidlertid at være mere udfordrende end først antaget; dels var de unge vant til arbejde, hvilket gjorde, at de med det samme påbegyndte arbejde rundt omkring på pladsen, dels foregik arbejdet under høj musik, der besværliggjorde samtaler. For at få mulighed for at tale med de unge, indtog jeg således en deltagende feltrolle, da det viste sig at lette mulighederne for små samtaler med de unge, når jeg samtidig hjalp til med arbejdet. Dette illustreres ved følgende feltnote fra arbejdsdagen:

Den yngste dreng, der ikke har arbejdet særligt længe for FRAK, lytter mest og fortsætter arbejdet. "Kom nu, lad os nu bare få det gjort færdigt", siger han til de andre og fortsætter med at samle affald og blade op i poser. Jeg henvender mig til ham og hjælper ham med at holde poserne, mens han kommer grene og blade deri. Imens kan vi snakke om løst og fast. Vi snakker lidt om arbejdet, og om at det er hårdt, men han fortæller også om sig selv, om hans skole, om arbejdet i FRAK og om, hvad han skal lave i sommerferien. Han virker pludselig meget mere afslappet, og det er nemt at snakke, når vi

samtidig arbejder sammen. Musikken i baggrunden er dog høj, og det bliver derfor til kortere spørgsmål og svar (Feltnoter 10/7 2018).

Udfordringer med feltroller og miljøet i feltet som i dette tilfælde den høje musik, er typiske i feltarbejde, og selvom både musik og det hurtige arbejdstempo havde betydning for længden og dybden af de samtaler, jeg kunne have med de unge og de ansatte, så fik jeg alligevel fra tid til anden mulighed for at tale med dem, hvorfor jeg samlet vurderer at have fået et godt udbytte af feltarbejdet.

Foruden deltagelse i en arbejdsdag med de unge, har jeg fået tilsendt en række beskrivelser af andre former for arbejde, som de unge ligeledes kan deltage i gennem FRAK, hvorfor interviews, observationer og det allerede eksisterende materiale samlet har givet en god indsigt i variationerne og bredden i indsatsen.

Den anden case, MindSpring Forældregrupper, er et manualbaseret gruppeforløb for flygtningeforældre under Dansk Flygtningehjælp. Indsatsen er etnografisk undersøgt gennem fem observationsgange, interviews med to konsulenter ansat i MindSpring Kompetencecenter i Dansk Flygtningehjælp samt interviewlignende samtaler under feltstudiet med både kommunale ansatte, tolke og frivillige medarbejdere i indsatsen. Desuden er casebeskrivelsen baseret på interviewudskrifter og tidligere evalueringer, der er foretaget af andre forskere, og som vi i forbindelse med denne afrapportering har fået indblik i.

Interviewene har haft til hensigt at bibringe en større indsigt i indsatsen og dennes målgruppe, visionen med indsatsen samt de foreløbige succeser og udfordringer. Observationerne har været af vidt forskellig karakter, men formålet har i alle tilfælde ligeledes været at opnå indsigt i og forståelse for, hvordan indsatsen fungerer i praksis, og hvordan deltagerne agerer i indsatsen.

Først og fremmest har jeg fulgt et gruppeforløb for fire forældrepar med flygtningebaggrund. Her har jeg været med til det "kursusforløb", som en gruppe flygtningeforældre har deltaget i sammen med en tolk, en frivillig medarbejder samt en kommunal medarbejder. Inden min deltagelse blev deltagerne adspurgt, hvorvidt jeg måtte deltage eller ej, og efter samstemmende samtykke, deltog jeg i resten af kurset. Jeg havde forventet, at jeg i denne indsats primært kunne indtage en passiv observatørrolle, fordi jeg kom som udenforstående og derfor ikke forventede at blive inddraget i samtaler og øvelser under gruppeforløbet, men primært fordi gruppeforløbet foregår på deltagernes modersmål, i dette tilfælde på arabisk, og jeg var derfor afhængig af den tolk, der oversatte for mig og den kommunale medarbejder. Gruppeforløbet var imidlertid struktureret som et samtale- og refleksionsforum omkring forældrerollen og familielivet i Danmark, og jeg fik derfor hurtigt en aktiv rolle på lige fod med deltagerne. Ved øvelser, hvor vi hver især skulle reflektere over et givent emne såsom "hvad må børn i Danmark", deltog jeg ligesom deltagerne, og jeg bidrog således også i diskussionerne. Dette foregik oftest ved, at jeg blev spurgt; enten af den frivillige eller kommunale medarbejder eller af en af deltagerne selv. Oftest i en

kontekst, hvor jeg som etnisk dansk, der er født og opvokset i Danmark, ville kunne bidrage med andre perspektiver, som deltagerne var interesserede i at få en indsigt i. Tolken oversatte løbende for mig og deltagerne, og det virkede derfor ikke som en stor barriere, at kommunikationen gik gennem dette bindeled. Nedenstående viser en øvelse, hvor deltagerne har talt om, hvordan de hver især håndterer det, når de oplever at være stressede og pressede i deres hverdag.

Træneren kigger på mig og konsulenten på besøg fra kommunen og spørger, om vi vil fortælle om vores måder at håndtere stress. Jeg starter og siger, at jeg har bemærket, at alle 3 kvinder har nævnt, at de taler meget og lettere bryder ud i gråd. Sådan er det også for mig, så måske det er et kvindefænomen at reagere sådan. De griner og nikker, det tror de også. Konsulenten siger, at han er ligesom mændene. Han går ture, vil gerne være alene og har brug for lidt isolering. Han nævner også musik. Det virker som en god afrunding, at træneren inddrager os, og jeg får igen følelsen af at være meget velkommen og ikke "fylde for meget" i rummet (Feltnoter 30/5 2018).

Feltnoten illustrerer således den måde, hvorpå jeg under gruppeforløbet deltog på lige fod med de andre, og at jeg ikke oplevede dette som forstyrrende for indsatsen, men tværtimod som naturligt og afslappende.

Foruden at følge et gruppeforløb med otte deltagende flygtningeforældre, har jeg ligeledes deltaget i henholdsvis en faglig dag for medarbejdere under indsatsen samt på en kursusdag for nye medarbejdere, der skulle introduceres for og oplæres i indsatsmetoden. I begge tilfælde var jeg primært observatør. Ved disse arrangementer fik jeg bred mulighed for interviewlignende samtaler med både kommunale medarbejdere samt frivillige medarbejdere. De frivillige medarbejdere har selv flygtningebaggrund, og de gav således bred indsigt i deres egne erfaringer og oplevelser med at være ny i Danmark, og i den forbindelse beskrev de deres positive syn på og erfaring med MindSpring-indsatsen.

Der er i forbindelse med dette feltarbejde ikke foretaget formelle interviews med de deltagende flygtningeforældre på gruppeforløbet. Dette skyldes, at de allerede skulle interviewes i en anden sammenhæng af den kommune, der afholdte forløbet, og det blev derfor vurderet som både forvirrende samt for belastende for deltagende, hvis de skulle deltage i endnu et interview. I stedet er deltagernes egne oplevelser med indsatsen beskrevet med baggrund i dels det indtryk, de har givet mig gennem feltarbejdet, både ved det de har sagt og den måde, de har ageret under gruppeforløbet og dels gennem tidligere evalueringer af indsatsen, hvor andre flygtningeforældre er interviewet omkring deres udbytte af MindSpring. Vi vurderer de eksisterende evalueringers kvalitet som høj, ligesom deres formål med interviewene har været sammenlignende med nærværende afrapporteringsformål, og vi anser derfor denne allerede eksisterende viden som brugbar også til nærværende formål. De udsagn, der kan findes i tidligere evalueringer, er desuden samstemmende med det indtryk af deltagernes oplevelse og udbytte af MindSpring, som jeg selv

har fået gennem feltarbejdet og interviews med andre aktører i indsatsen, hvorfor fraværet af selvstændigt udførte interviews ikke anses som en større problematik for den samlede indsigt i indsatsen.

Den tredje case, Get2Sport, er en indsats under Danmarks Idrætsforbund (DIF). Indsatsen har til hensigt at styrke og forbedre forholdene for at drive foreningsidræt i eller tæt på landets udsatte boligområder, så børn og unge bosat her på samme måde som landets øvrige børn og unge får mulighed for at opleve glæden ved at dyrke organiseret idræt samt være en del af et foreningsliv og det fællesskab, der følger med dette. Denne indsats opererer primært "bag kulissen" på et organisatorisk niveau forstået sådan, at de børn og unge, der dyrker foreningsidræt i DIF Get2Sport-klubberne, ikke selv oplever at være en del af en indsats. Dette forhold medfører, at det har været af mindre relevans for indsatsbeskrivelsen at udføre observationsstudier eller interviews med børn og unge. Der er således alene udført en dags observation for at få et indblik i, hvordan foreningsidræt i et udsat boligområde kan tage sig ud. Denne observationsdag foregik i Gellerupparken i Århus, hvor jeg sammen med en række forskellige medarbejdere ansat under DIF Get2Sport blev vist rundt i området og fik en oplevelse af, hvad en velfungerende idrætsforening kan betyde for et ellers udsat boligområde. Observationsdagen gav således en indsigt i indsatsmetodens bredde og gav mig desuden mulighed for at tale med en del forskellige professionelle såvel som frivillige aktører, der på trods af vidt forskellige ansættelsesforhold og relation til de unge, alligevel alle i varierende omfang arbejder i regi af Get2Sport.

Ved siden af observationsdagen, der både gav anledning til interviews og uformelle samtaler med en række relevante aktører i indsatsen, er der ligeledes lavet en række interviews med medarbejdere, der arbejder på forskellige niveauer i DIF Get2Sport og således fra hvert sit perspektiv har kunnet give mig dybdegående indsigt i indsatsmetodens formål, styrker og udfordringer. Dette har henholdsvis været med tre konsulenter med forskellige opgavetyper og arbejdsområder i relation til indsatsen, med en kommunal samarbejdspartner fra fritids- og ungdomsklubberne, med en formand i en fodboldforening samt med en seks aflastende medarbejdere, der arbejder i de kommuner og idrætsforeninger, der er en del af indsatsen. Disse medarbejdere er således i daglig kontakt med foreningerne, forskellige samarbejdspartnere samt de børn og unge, der er medlemmer af foreningerne, og de har således bibragt en bred indsigt i, hvordan indsatsen i praksis tager sig ud i de forskellige, udsatte boligområder.

DIF Get2Sport har eksisteret i 15 år, og har i sin levetid af flere omgange fået særskilt statslig støtte gennem SATS-puljemidlerne til at udvikle og fortsætte indsatsen. Dette medfører også, at der gennem tiden af udarbejdet flere evalueringer og beskrivelser af indsatsen. Disse danner ligeledes baggrund for indsatsbeskrivelsen i denne afrapportering. Foruden skriftligt materiale, har jeg ligeledes som en indledende inspiration fået indsigt i indsatsen gennem en journalistisk produktion kaldet Girls United, der i børnehøjde fremstiller en Get2Sport-støttet forening, og hvor man som seer får et indblik i de udfordringer, der kan ligge heri.

CASE 1: FRAK

Den første indsats, der er valgt som case for at vise mulighederne og bredden inden for det kriminalpræventive felt, er den beskæftigelsesrettede indsats FRAK, der primært opererer i Københavnsområdets udsatte kvarterer som Amagerbro, Urbanplanen og i særdeleshed Nørrebro.

FRAK, tidligere kaldet Fritidsakademiet, startede i 2013 som et kommunalt samarbejdsprojekt med den hensigt at hjælpe områdets minoritetsunge med at komme i fritidsjob. Siden da har indsatsen adskilt sig fra kommunen, så den i dag er en selvejende, socialøkonomisk virksomhed. Som nævnt i indledningen til nærværende delrapport retter FRAK's tilbud sig direkte mod de unge. FRAK kan i denne forbindelse også beskrives som et tiltag på sekundært forebyggelsesniveau, idet der arbejdes med unge fra bestemte boligområder, hvor man erfaringsmæssigt ved, at der kan være en øget risiko for, at de unge kommer i forbindelse med kriminelle grupperinger (se dog nuanceringer nedenfor). FRAK kan samtidig betegnes som et lokalt og håndholdt tiltag forstået på den måde, at de unge følges tæt ud fra en pragmatisk og improviseret pædagogisk tilgang alt efter, hvad der er meningsfuldt for at støtte den enkelte unge.

Som det blev diskuteret i Del I, er der store socioøkonomiske forskelle på unge i udsatte boligområder sammenlignet med unge på landsplan generelt, hvorfor det at få et fritidsjob og dermed muligheden for at tjene egne penge kan anses som særligt vigtigt for unge i udsatte boligområder. En undersøgelse fra 2012 viste imidlertid, at hver anden unge på landsplan havde et fritidsjob, mens det samme kun gjorde sig gældende for knap hver fjerde unge bosat i et område med en helhedsplan (Aner & Toft-Jensen 2012). Der kan således være et særligt behov for at hjælpe unge i udsatte boligområder i fritidsjob, hvilket er en af argumenterne for at beskrive FRAK som case i nærværende rapport. Udgangspunktet for at oprette FRAK skal findes i et ønske om at engagere de unge på Nørrebro i de aktiviteter, der foregik lige midt i det boligområde, hvor de havde deres daglige gang. Initiativet blev dengang mere eller mindre båret af frivillige kræfter og få løntimer fra de to initiativtagere, som i fællesskab med Københavns Kommune fik arrangeret, at de unge fra Nørrebro, der selv var motiverede herfor, kunne hjælpe til under afvikling af de festivaller, der blev afholdt på Nørrebro. Festivaller, der ifølge den daglige leder i FRAK, ellers aldrig ville tiltrække de unge på Nørrebro og deres familier, fordi de var for dyre for dem at deltage i. Han fortæller:

"... det var ikke fordi de ikke var velkomne, men jeg tror det er de færreste på Nørrebro, der har råd til de her 50-kroners latte og 70-kroners tasting-menuer. Og det var meget sådan svin med svin på, og det skal der selvfølgelig også være. Men jeg synes ligesom jeg savnede, at de lokale var en del af de her festivaller. Og det var egentlig baggrund for at sige, at 'okay nu prøver vi'" (Daglig leder i FRAK).

Det var således de lokale festivaller, der var inspiration og springbræt til at oprette FRAK som beskæftigelsesindsats for unge, primært med anden etnisk baggrund bosiddende på Nørrebro. Den første periode af FRAKs levetid blev brugt på at afsøge mulighederne for at

unge kunne arbejde på festivalerne. Indledningsvist blev de lønnet af kommunen, og ifølge den daglige leder blev de unge mere ansat for at undgå ballade end for decideret at arbejde og her hjælpe med eksempelvis rengøring, opsætning, nedrivning og lignende. Efter de indledende erfaringer fik FRAK imidlertid fodfæste i lokalområdet, hvilket resulterede i en stor satsning, hvor et stort antal unge fik arbejde på sommerens lokale festival og således var med til at sikre afviklingen af arrangementet for mange tusinde mennesker.

"Vi havde lokale unge over 18 til at hjælpe med at være nattevagter, vi havde unge til at gå og hjælpe med at rydde op så der hele tiden var rent og pænt, vi havde nogen til at gå og spærre af for cyklister og det var bare et kæmpe hit. Alle de her kommunefolk de klappede og high-fivede og så videre, hvor nogen af os lokale vi godt vidste, at der ville gå et år til at der var nogen igen, der havde lyst til at ansætte de her unge, og de havde ellers lige bevist, at de godt kan. Det var alligevel en festival med 20.000-25.000 gæster igennem hver dag, så det var et kæmpe stort brød" (Daglig leder i FRAK).

Siden opstarten er FRAKs udvikling gået stærkt, og de er den dag i dag et tilbud, der ifølge koordinatorene har flere engagerede og motiverede unge, end de har mulighed for at byde ind. Nedenfor beskrives dels, hvad FRAK er, hvad det er for dynamikker, tilgange og arbejdsmetoder i indsatsen, der gør den særlig, samt hvordan FRAK kan forstås som en kriminalpræventiv indsats.

Hvad er FRAK?

FRAK kan beskrives som en empowerment-orienteret beskæftigelsesindsats, der består af tre forskellige tilbud:

- Et arbejds træningstilbud
- Et brobygningstilbud
- En social indsats

Formålet med FRAK er overordnet at gøre unge i udsatte boligområder arbejdsmarkedspare ved at træne dem i at have et arbejde og styrke deres forståelse af arbejdsmarkedet (Public Funk 2016). Som en ung selv forklarer: *"nu ved vi hvordan det er at tjene vores egne penge, og vores forældre har også penge hver dag, så ved vi godt, at de også har... altså vi ved hvordan man knokler for de penge"* (Ung i FRAK). Dette formål arbejdes der med ud fra flere tilgange. FRAK beskrives af initiativtagerne selv som ét samlet tilbud eller én samlet indsats, men for at beskrive den bedst muligt, kan den beskrives som en indsats med tre led – arbejds træningstilbud, brobygningsindsats samt social indsats - der dog i praksis ikke er adskilte størrelser.

Arbejds træningstilbud

Det første og største led er det, der her er betegnet som et arbejds træningstilbud. Dette er den del, der fylder mest i FRAK rent tidsmæssigt, og det er samtidig også denne del af indsatsen, hvor FRAK synes at adskille sig mest fra beskæftigelsestilbud bredt set, hvorfor det også er den del, der vil fokuseres på i denne beskrivelse af indsatsen. Det er nemlig

ikke unikt at arbejde med fritidsjob for unge. Dette ses i mange tiltag, eksempelvis i de tidligere omtalte lommepengeprojekter, hvor unge i udsatte boligområder aflønnes af helhedsplanen for at varetage arbejdsopgaver internt i boligområdet, såsom rengøring eller vedligeholdelsesopgaver. En lang række kriminalpræventive og integrationsfremmende indsatser over for målgruppen, arbejder således med fritidsjob for på den ene eller anden måde at styrke integrationen af de unge med minoritetsbaggrund og øge både deres resourcer og fremtidsmuligheder. Som den daglige leder i FRAK selv beskriver det: "... *altså der er jo indsatser nok der kan skaffe de unge fritidsjob, og der er fritidsjob nok. Det her med at træne de unge i at have et fritidsjob, det synes jeg mangler rigtig meget*" (Daglig leder i FRAK).

Med et arbejdsstræningsstilbud menes således, at kernen i FRAK er at træne de unge i at varetage et job. Dette gør de ved at finde arbejdsopgaver, hvor de unge sammen med en eller flere ansatte kan komme ud i en gruppe og arbejde på den aftalte opgave. Nedenfor vil centrale dele af indsatsen beskrives, inden de særlige elementer i indsatsmetoden i FRAK diskuteres.

De centrale elementer i jobtræningstilbuddet er:

- En gruppe unge
- En eller flere gruppeledere
- En arbejdsopgave

En gruppe unge

Målgruppen i FRAK er unge mellem 13-17 år, da det fra 13 år er lovligt at have et fritidsjob, og de unge er samtidig i en alder, hvor de begynder at have et større forbrug og dermed behov for at tjene egne penge. Indsatsen er rette mod både piger og drenge, men som den daglige leder forklarer, er behovet størst for drengene, og derfor er der også flere drenge end piger. Dette skyldes, at "... *pigerne de klarer sig langt bedre. De får langt hurtigere jobs. Og nogen af de her faste opgaver som drengene ikke kan overskue, det kan pigerne godt*" (Daglig leder i FRAK). Det er dog et fokus i FRAK også at henvende sig til pigerne, og de har derfor også arbejdsopgaver såsom børnepasning, som særligt pigerne har interesse for, for også at henvende sig til pigerne i området. Målgruppen består desuden primært af unge med anden etnisk baggrund end dansk. Dette skyldes ifølge initiativtagerne, at unge med minoritetsbaggrund har et særligt behov for at blive trænet i og få en forståelse for arbejdsmarkedet og de normer, logikker og regler, der gør sig gældende her, da en stor del af dem kommer fra hjem uden arbejdsmarkedstilknytning. Denne manglende tilknytning gør, at de unge ikke bliver socialiseret ind i arbejdsmarkedspraksis som andre børn gør gennem aftensmadsrutiner, hvor forældre eller ældre søskende fortæller om dagens oplevelser på arbejdet. Det beskrives således som en fællesnævner for de fleste unge i FRAK, at de mangler kendskab til arbejdsmarkedet og har behov for hjælp til at opnå en forståelse for og adgang til arbejde i form af fritidsjob. Desuden kommer målgruppen primært fra udsatte boligområder på Nørrebro, Urbanplanen på Armanger samt Tingbjerg. Når jeg spørger ind til de unges sociale baggrund og relationer lyder svaret, at målgruppen er meget bred:

"...vi har både de unge hvor vi tænker, mon de skal være bandemedlemmer så snart de fylder 18 år, og så har vi de unge hvor vi tænker 'okay, du har jo slet ikke brug for FRAK, FRAK har brug for dig'" (Daglig leder i FRAK).

Som citatet viser, er målgruppen bred set i forhold til de unges sociale situation. Nogle unge beskrives som ressourcestærke, og de er således primært en del af FRAK, fordi de har behov for at opnå indsigt i og forståelse for det at varetage et arbejde, samt fordi de selv ønsker at være en del af det fællesskab, FRAK tilbyder. Andre unge er meget ressourcevage og i risikozonen for at havne i kriminalitet, mens andre igen allerede har påbegyndt en kriminel løbebane. I denne forbindelse kan det bemærkes, at FRAK i en vis forstand ligger på grænsen mellem det sekundære og tertiære forebyggelsesniveau, idet tiltaget også har deltagende unge, som ikke er ressourcevage, og som ikke vækker bekymring på anden måde end at bo i områder, hvor der erfaringsmæssigt er en bekymrende mængde ungdomskriminalitet. Det er netop en vision for FRAK ikke at være et tilbud, der kun er sat i verden for de ressourcevage og kriminalitetstruede. I stedet beskrives det, hvordan fællesskabet og blandingen af unge med forskellige ressourcer og sociale baggrund kan løfte dem hver især, fordi de klassiske roller fra skoleverdenen kan blive byttet rundt i FRAK, når de pludseligt er ude at arbejde på opgaver, der kræver andre kompetencer end dem, de oftest måles op imod:

"Og jeg vil sige, at det ikke er fordi det altid er den svage gruppe, der kan lære af de stærke. Vi oplever i lige så høj grad, at det er den svage gruppe, der lærer de stærke noget. Så står nogen af dem her, man ellers ikke ser sådan, fordi han fagligt ikke er særligt dygtig, men så har han pludselig fundet en meget lettere måde at løse den her opgave på og så får de den her "okay der fik jeg så et fingerpeg" (Daglig leder i FRAK).

Målgruppen er således bred, hvorfor de unge ressourcemæssigt, fagligt, socialt såvel som kognitivt også er meget forskellige. Det italesættes dog som en særlig målgruppe for FRAK at henvende sig til unge, der har kognitive og/eller sociale vanskeligheder. Dette fremgår blandt andet ved, at en del af deres rekruttering af unge foregår gennem de lokale specialskoler. Det vil sige, at FRAK er en indsats, der henvender sig til unge med kognitive og sproglige vanskeligheder, fordi de har erfaring med, at netop denne gruppe har et særligt behov for arbejds træning, hvis deres chance for succes på arbejdsmarkedet skal øges (FRAK 2017). Det betyder, at en del af de unge har en eller flere diagnoser og derfor ofte ikke er en del af folkeskolens almene klasser. En stor del af gruppen af unge beskrives ligeledes som socialt belastede: *"rigtig mange af dem har jo været i kommunens søgelys i mange år med kontaktperson, familiebehandling og hvad ved jeg"* (Daglig leder i FRAK).

Overordnet kan målgruppen således beskrives bredt som unge med anden etnisk baggrund i de udsatte områder, hvor størstedelen er udfordrede socialt, fagligt og/eller kognitivt, hvorfor de har behov for et positivt fællesskab og et forum til at lære arbejdsmarkedets regler, normer, værdier og logikker.

Gruppelederen

En næsten lige så central del af FRAKs arbejdsstræningsindsats er gruppelederen – eller gruppelederne. Det er disse, der ude på de konkrete arbejdsopgaver skal supervisere og guide de unge samt sørge for, at opgaven bliver løst som aftalt. Gruppelederen eller gruppelederne har således til dels en faglig rolle på den måde, at det er dem, der sikrer arbejdets gennemførelse og derfor varetager en del praktiske opgaver, men samtidig er det også en social rolle, da gruppelederens tilstedeværelse skal skabe tryghed og tillid for de unge, der konkret skal udføre det aftalte arbejde. Den daglige leder beskriver rollen således: " *Gruppelederens rolle er at sikre, at de unge kommer ud til den opgave, vi har aftalt. At opgaven bliver løst og at understøtte de unge. Sådan lidt som en sjakbajs ude på en byggeplads*" (Daglig leder i FRAK).

Ofte er der to gruppeledere med på en opgave. Dette er tilfældet, når opgaven, der skal udføres, er mere avanceret, hvor der er behov for faglig ekspertise. Er det eksempelvis en opgave, hvor de unge skal assistere på et malerprojekt, så er der en uddannet maler med som faglig gruppeleder, mens der er en faglig gruppeleder uddannet inden for gartneri eller lignende med, når der arbejdes inden for det grønne fag. Den faglige gruppeleders rolle er i disse tilfælde at lære de unge konkrete, faglige kompetencer inden for det pågældende fag, så de kan løse opgaven så korrekt som muligt og samtidig få viden om de forskellige fagområder, som de har mulighed for at arbejde inden for. Sideløbende med den faglige gruppeleder, er der ligeledes en social gruppeleder med. Den sociale gruppeleder har det sociale og pædagogiske ansvar i forbindelse med arbejdet, hvilket eksempelvis kan være at tale med de unge omkring ansvar, arbejdsmoral og pligter eller selv at vise sig som et forbillede i relation til sådanne emner.

Både den faglige og den pædagogiske gruppeleder arbejder sammen med drengene. Den faglige gruppeleder viser drengene, hvordan de skal gøre, og hun guider dem i forhold til, hvilket redskab de skal bruge til hvad. En dreng har fundet en stor tang, som han forsøger at klippe hækken med. Den faglige gruppeleder ser det og kommer over til ham med et andet redskab, der er bedre egnet til den opgave. Drengen spørger hende ind til, hvor langt ned han skal klippe. Hun viser ham det først, og lader derefter ham om at klippe videre på hækken (Feltnoter 10/7 2018).

Som citatet fra en observationsdag på FRAK-arbejde viser, har den faglige og den sociale gruppeleder forskellige roller ude på arbejdsopgaverne, og det er min vurdering, at denne rollefordeling fungerer godt og er kendt for de unge. At der gøres brug af en faglært medarbejder, når der arbejdes på opgaver, hvor dette er relevant, vidner ligeledes om en seriøsitet i det arbejde, FRAK udfører. Det er en analytisk pointe i sig selv, at det arbejde, som udføres, ikke har karakter af en kunstig laden-som-om situation, men faktisk skal være reelt og leve op til gængse kvalitetskriterier. Som vi vender tilbage til nedenfor, kan der ligge en værdighed for de unge i, at det arbejde, der udføres, ikke er en kunstig opgave opfundet til lejligheden, ligesom den oplevelse af egen kompetence, der er knyttet her til, potentielt kan styrke de unges empowerment. Som den daglige leder fortæller, er dette også en prioritet i sig selv: "... det er også vigtigt at slå fast, at vi leverer en god kvalitet.

Man skal ikke købe os fordi man synes det er synd for de unge, man køber os fordi man har en opgave man vil have løst" (Daglig leder i FRAK).

Gruppelederen beskrives både af de ansatte og af de unge selv som meget vigtig, og der lægges her vægt på, at gruppelederen er en person, de unge kan relatere sig til, og som de har tillid til og føler sig trygge ved (Public Funk 2016; FRAK 2017). Det understreges både af de unge selv og af gruppelederne, at deres kendskab til både de unge og det lokalområde, som de unge kommer fra og arbejder i, er essentielt for, at samarbejdet mellem gruppelederen og de unge bliver succesfuldt. Kendskabet til de unge øger de unges tillid og tryghed, hvilket ifølge en gruppeleder gør, at de unge har mere mod på at give sig i kast med nye arbejdsopgaver. Det lokale kendskab til de unge og det lokalområde, hvor de færdes til dagligt, kan ligeledes være med til at styrke sammenholdet og samarbejdet ude på arbejdet og mindske misforståelser og konflikter (Public Funk 2016). Som den daglige leder beskriver det, handler det om, at de unge let kan blive misforstået eller stemplet, når de er i ukendte miljøer, hvor de ikke er trygge: *"altså det er meget små ting som de unges ansigtsudtryk, der kan blive misforstået og læst forkert. Så det er for at understøtte de unge"* (Daglig leder i FRAK). Det ligger ligeledes i gruppelederens rolle, at denne fremstår som en rollemodel eller en slags mentor for de unge. I relation til ønsket om, at gruppelederen kan blive betragtet som en rollemodel for de unge, er det også muligt for de unge selv at blive gruppeledere eller assistere en gruppeleder, når de bliver 18 år. Dette er ifølge ledelsen en motivation for de unge, og det er således en post, de unge kan se frem til potentielt at kunne besidde, når de er gamle nok.

Arbejdsopgaverne

Opgaverne, som de unge kan arbejde på, er meget forskelligartede, og det er ikke hensigten her at gå i dybden med detaljer om de enkelte arbejdsopgaver, men blot at illustrere variationen af opgaver.

På vejen ligger en stor bygning i fire etager. Bygningen er hærget af graffiti. Jeg kan læse, at bygningen tilhører Københavns Kommune og huset huser et folkekøkken, værested og diverse kreative fritidstilbud som musik, træproduktion med videre. Foran huset er et større område, hvor der nok engang har været græs. På muren hænger et stort skilt, hvor der står "Køkkenhaver – vil du være med?", men skiltet må være gammelt, for der er ingen køkkenhave at se. (...) De [to medarbejdere fra FRAK] går og snakker om, hvad der skal laves. Hvilke buske, der skal rives op, hvor der skal plantes nyt, og hvordan hækken skal se ud (Feltnoter 10/7 2018, Medborgerhuset Kapelvej).

Ovenstående feltnote beskriver scenen for den arbejdsplads, en gruppe unge arbejdede på den dag, jeg var med ude på arbejde med dem. Opgaven var en "grøn" opgave, som de internt kalder det i FRAK, det vil sige en opgave, der indebærer at arbejde i naturen med jord og planter. De unge var ansat til at lave en forskønnelse af en forhæng til en kommunal bygning på Nørrebro, hvor flere af de unge i forvejen ofte opholdt sig. En stor gruppe unge var ansat en eller flere dage over en uge, hvor arbejdet foregik i dagtimerne. Der var tale om hårdt fysisk arbejde, hvor de unge rev hække og buske op, fjernede sten, rev blade

væk, klippede hække ned, flyttede jord og plantede bede. Denne type opgave er en del af en af afdelingerne i FRAK, kaldet "Ukrudt". Der er dog også andre typer opgaver i FRAK. En stor andel af opgaverne er eventopgaver, hvor de unge bliver ansat til at hjælpe på eksempelvis festivaller såsom Roskilde Festival eller Distortion eller ved madfestivaller, kulturevents og lignende med alt fra rengøring, salg eller kommunikationsopgaver til opstilling eller nedrivning af boder. Kendetegnende for størstedelen af opgaverne er, at de er tidsbegrænsede, om end tidsperioden kan svinge fra enkelte dage til flere måneder. Der er også eksempler på fastere arbejdsopgaver i FRAK. Eksempelvis er der gennem FRAK uddannet legeassistenter og børnepassere.

Det er gældende for alle jobs, at det er "kunden" – den arbejdsgiver, der har behov for arbejdskraft – der betaler de unges løn, og der er således tale om "rigtige" opgaver frem for opgaver, der alene oprettes for at kunne tilbyde de unge et job. Også hvad denne dimension angår er det en selvstændig pointe, at der er tale om en reel og autentisk arbejdsituation, frem for en kunstig laden-som-om konstruktion (FRAK 2017; Public Funk 2016).

Det er ikke tilfældigt, at variationen af arbejdsopgaver er bred. Det er en del af formålet med indsatsen at vise de unge forskellighederne inden for arbejdsmarkedet: "*Der prøver vi at lade dem møde noget andet og få de her Aha-oplevelser 'okay, det her lyder faktisk som et fedt job'*" (Daglig leder i FRAK). Eftersom en stor del af de unge i FRAKs målgruppe har sociale eller kognitive vanskeligheder, er det en ambition at vise dem nye fremtidsmuligheder, hvor de kan få succesoplevelser, som de ellers ikke er vant til fra skoler regi, da dette kan være en motivation for de unge for fortsat at få en uddannelse og tro på egne fremtidsmuligheder (FRAK 2017). FRAK bliver således et forum, hvor de unges blik for mulige uddannelsesveje åbnes samt et forum, hvor de kan opnå succesoplevelser og anerkendelse gennem brug af andre kompetencer end dem, der fordres i skolefagligt regi. Jeg observerede netop, hvordan arbejdet i FRAK kan bytte rundt på almene roller, fordi opgaverne kan have en anden karakter end dem, de unge bedømmes efter i skolen. En af de unge beskrev sig selv som fagligt udfordret, og han fortalte, at han "*ikke gider så meget skole*" (Feltnoter 10/7 2018). Under det praktiske arbejde i forhaven var han dog tydeligt den fysisk stærkeste, hvilket gjorde, at han ofte påtog sig opgaver, som de andre havde besvær med. Det illustrerede, hvordan han i en anden arena end skolen fik succes og oplevede at kunne gøre nytte. Netop opgaverne i naturen blev også fremhævet af flere medarbejdere som særligt gode for de unge, dels fordi de fik blik for alternative uddannelsesveje, dels fordi arbejdet i naturen "*gør noget ved dem*" forstået på den måde, at de unge bliver frie og kan slippe den identitet, de normalt bærer (Feltnoter 10/7 2018). Dette diskuteres yderligere nedenfor.

Udover at udvide de unges horisont i relation til fremtidsmuligheder, får de unge gennem de mange forskellige arbejdsopgaver også mulighed for at stifte bekendtskab med arrangementer, områder og borgergrupper, de ellers normalt aldrig ville være kommet i kontakt med:

"Men vi kommer også ud og oplever alle mulige ting. Der er mange her fra vores kvarter, der arbejder i FRAK, som for eksempel aldrig har været til Roskilde Festival. Men så tager vi ud og rydder op efter Roskilde Festival og møder en hel masse nye mennesker" (Ung i FRAK).

Dette element anses ligeledes som et integrerende element i indsatsen, fordi denne indsigt kan øge de unges forståelse for og kendskab til samfundet.

Brobygningsindsats

Foruden den del af indsatsen, der vedrører træning i arbejdsmarkedsfærdigheder, forståelse for arbejdsmarkedets skrevne og uskrevne regler samt en indsigt i forskellige typer af jobs og udvikling af konkrete kompetencer i relation hertil, indeholder FRAK efter aftale med København Kommune ligeledes et brobygningstilbud. Det vil sige et tilbud, hvor alle lokalområdets unge kan få hjælp til at finde og søge almindelige fritidsjob.

"FRAK hjælper alle med at lave en ansøgning. Det synes jeg er godt, for hvis du ikke kan finde ud af det eller aldrig har prøvet det før, så er FRAK der til at hjælpe".

"Hvis man ikke har nogen større søskende eller nogen der kan hjælpe med at lave en ansøgning, så kan du altid komme hen til FRAK og så hjælper de dig med at lave en."

"Og de hjælper dig også med at søge jobs. Altså jeg har været ude sammen med [to medarbejdere i FRAK] ude på det nye center ude ved Vanløse, så gik vi rundt i alle forretningen for at spørge, om de søger fritidsmedarbejdere, og hvis de sagde ja, så skrev vi dem ned og så skriver vi det ud på Facebook, hvor vi så skriver at den og den forretning, for eksempel Tiger-butikken, har brug for medarbejdere under eller over 18. Så ja, de hjælper dig også med at finde en butik, som 100 % har brug for en medarbejder."

"Ja, de gør næsten det hele for os" (To unge fra FRAK).

Ovenstående citater er fra en samtale med to unge fra FRAK, hvor de fortæller om brobygningsindsatsen i FRAK. Brobygningsindsats betyder, at de unge kan få hjælp af fritidsjobrådgivere til alt vedrørende jobsøgning af fritidsjob. Som samtalen illustrerer, opleves brobygningstilbuddet af de unge som meget bredt, da de unge hjælpes i alle led af jobsøgningen efter et fritidsjob. Både i relation til at finde potentielle arbejdsgivere, til at skrive en individuel jobansøgning samt til at komme ud og aflevere sin ansøgning.

Målgruppen for denne indsatsdel er de unge, der allerede arbejder for FRAK under arbejdstræningstilbuddet, men brobygningstilbuddet er ligeledes et tilbud for de resterende unge i Københavns Kommune.

En stor del af arbejdet i denne del af indsatsen handler ligeledes om fastholdelse og håndholdt støtte. De unge ophører ikke nødvendigvis med at være en del af FRAK på trods af,

at de har fået et fritidsjob. Nogen fortsætter med sideløbende at arbejde for FRAK, nogen fortsætter med at deltage i sociale arrangementer, mens nogen igen bibeholder kontakter til medarbejderne i FRAK, når de mødes i nabolaget. Denne mulighed for at fortsætte i det kendte fællesskab, som FRAK betegnes som, er ifølge den daglige leder en af de vigtigste årsager til, at de unge formår at fastholde deres almindelige fritidsjob.

"Det må ikke være sådan, at når de fylder 18 eller har fået et job, så er de ikke velkomne. Vi prøver at lave sådan en fin balance, at de kan stadig komme med ud og løse opgaver, for de er virkelig god arbejdskraft, men de skal ikke sige nej til en vagt i Fakta for at komme på en opgave med os. De skal ikke sige nej til det faste arbejde, det har førsteprioritet" (Daglig leder i FRAK).

At de unge fortsat kan have en fod i både det trygge FRAK-fællesskab og på det almene arbejdsmarked, synes desuden at sikre forankring af indsatsen, fordi det således ikke er en indsats, der "vokser fra" de unge, eller som de ekskluderes fra – det er tværtimod de unge selv, der vokser fra behovet for indsatsen og på sigt selv ekskluderer sig derfra.

I forbindelse med den vedblivende kontakt med de unge på trods af erhvervelsen af et alment fritidsjob, er en stor del af indsatsmetoden at støtte de unge og lære dem at fastholde jobbet:

"altså det her med når et job bliver kedeligt, så skal man altså stadig gå på arbejde. Og hvis man virkelig har det forfærdeligt, så må man kigge sig om efter noget nyt, men at man ikke bare siger op, fordi man ikke lige kunne få fri en enkelt lørdag" (Daglig leder i FRAK).

Støtte i og læren om vigtigheden i at fastholde et job foregår på flere måder. Både gennem samtaler med de unge, uformelle besøg på arbejdspladsen for at vise støtte, ved at fastholde kontakten til dem efter, de er kommet i arbejde samt ved at arbejde med deres familier. Det sidste led beskrives som centralt i forbindelse med personalets arbejde. Det beskrives i samtaler med medarbejdere i FRAK, at en del forældre med anden etnisk baggrund har en anden forståelse af, hvad der forventes af de unge på arbejdsmarkedet, end den der er dominerende i Danmark.

"Vi har oplevet unge der har været tæt på at miste jobbet, hvor arbejdsgiveren siger 'jamen moren ringer jo i tide og utide, fordi hun lige skal have ham til at handle eller hente lillesøsteren eller noget helt tredje'" (Daglig leder i FRAK).

Det er således ligeledes en del af indsatsen at arbejde uformelt med de unges forældre, så de unge sikres den bedst mulige støtte, forståelse og opbakning fra hjemmet og dermed de bedste forudsætninger for at have succes med at varetage et almindeligt fritidsjob. Man kan i denne forbindelse sige, at arbejdet i FRAK også medtænker de problemstillinger omkring forskellige kulturelle horisonter og generationskonflikter, der i Del II er diskuteret under overskriften "kulturelle forklaringer".

Social indsats

Den sidste del af FRAKs indsatsmetode er det sociale tilbud. Det sociale er gennemgribende i alle dele af indsatsmetoden, hvorfor det kan virke kunstigt for indsatsen at splitte dette led fra de øvrige i beskrivelsen. Når det alligevel gøres i nærværende fremstilling er det for at tydeliggøre det sociale element.

FRAK samarbejder med lokale klubber, væresteder, gadeplansmedarbejdere og de bolig-sociale medarbejdere i rekrutteringen af nye unge. FRAKs medarbejdere laver ligeledes selv opsøgende arbejde på gaderne i de udsatte kvarterer for at guide de unge over i det positive fællesskab, FRAK er (FRAK 2017). "*Vi møder dem rigtig meget på gaden, og meget af det rigtige arbejde sker måske også, når vi ikke er på arbejde*" forklarer den daglige leder i FRAK. Dette understøtter det indtryk, jeg også selv har fået af FRAK som en indsats, der er mere omsiggribende og har et større socialt og pædagogisk element, end det rent aktiveringsbaserede. Foruden de uformelle, sociale møder og kontakter mellem FRAK-medarbejdere og de unge på gaderne eller i FRAKs lokaler, afholdes der også sociale arrangementer for de unge flere gange årligt. Her mødes de unge, hvor de får kendskab til både hinanden på tværs af byområder, køn og alder samt til medarbejderne. På disse arrangementer er der enten et socialt eller et fagligt fokus, eksempelvis har de unge fået mulighed for at møde virksomhedschefer fra forskellige virksomheder for at inspirere og motivere dem til nye fremtidsdrømme. Der er således både formelle og uformelle sociale møder mellem de unge og medarbejderne, og dette relationelle element anses som særligt for indsatsen, hvorfor det diskuteres yderligere nedenfor.

Det sociale aspekt af FRAK's arbejde kan imidlertid også forstås på et andet niveau i den forstand, at der foregår et socialpædagogisk arbejde med de unge sideløbende eller samtidig med, at de konkrete arbejdsopgaver udføres. Arbejdsopgaverne kan således et stykke hen ad vejen forstås som det, man i relationspædagogiske termer kalder *det fælles tredje* (Husen 1996; Lihme 1988), altså noget konkret man mødes om og gør sammen, samtidig med at der rundt om aktiviteten, eller med aktiviteten som fællesnævner, foregår et pædagogisk eller socialt arbejde med de unge. Også i denne forbindelse er det en central pointe, at der er tale om reelle arbejdsopgaver. At der netop ikke er tale om kunstige ladesom-om opgaver, men derimod reelle arbejdsopgaver, er formentlig helt centralt for at gøre arbejdsopgaverne velegnede som et fælles tredje. Dette forhold gør nemlig arbejdsopgaverne til noget attraktivt for de unge, og de kan gennem arbejdsopgaverne opleve sig selv som kompetente både som individer og i relationen til de ansatte, på en måde, der kan igangsætte mere langsigtede positive udviklinger.

Hvad er det særlige ved FRAK?

Ovenfor er grundelementerne i FRAK beskrevet for at give en indsigt i, hvad det er for en indsats, og hvordan der arbejdes med de unge med et integrationsfremmende og kriminalpræventivt sigte. Nedenfor vil denne beskrivelse uddybes med fokus på, hvad der vurderes som særligt ved indsatsmetoden i FRAK, inden dette afslutningsvist vil diskuteres i med en kriminalpræventiv kontekst.

Gennem samtaler med medarbejdere og unge medlemmer af FRAK, gennemgang af eksterne og interne evalueringer og metodebeskrivelser samt ved selv at være med de unge ude på arbejde, fremstår særligt tre områder centrale, når det særlige og muligt kriminalpræventive skal beskrives i FRAK. FRAK anses her som en særlig indsats grundet 1) indsatsmetodens store fokus på det positive fællesskab, 2) den indirekte læring af både fagspecifikke og sociale kompetencer samt 3) FRAK som platform for identitetsudvikling. Det er disse tre punkter, der vil være udgangspunktet for diskussionen nedenfor.

Et positiv fællesskab

Kort efter er drengene – de 3 unge samt den sociale gruppeleder – klædt i ens tøj ligesom den faglige gruppeleder. Brune carhartt-bukser og en grå T-shirt med FRAK skrevet både på bryst og ryg. Drengene går bare i gang med det samme (...) Det er tydeligt, at drengene har prøvet det før. Der er ikke megen kommunikation, de går bare i gang med kost, saks, rive, spade og andre redskaber for at fjerne ukrudt, klippe hækken, luge mellem stenene og rive diverse affald op. Jeg er imponeret over deres engagement og hurtighed samt af, at de blot sætter sig selv i gang. Det er også tydeligt, at drengene kender hinanden. Uden at sige noget, står der hurtigt en dreng klar med en plasticpose, hvis han opdager, at en af de andre drenge er i gang med at samle blade og har brug for en hjælpende hånd. Generelt er deres samarbejde virkelig godt, de hjælper hinanden og skiftes til de hårde opgaver (Feltnoter 10/7 2018).

Ovenstående feltnote stammer fra en arbejdsdag, hvor en gruppe unge skulle arbejde på at forskønne en have foran en kommunal bygning på Nørrebro. Som det fremgår af beskrivelsen, arbejdede flere unge sammen om at løse opgaven. Dette er netop et kerneelement i FRAK; de arbejder altid gruppebaseret med minimum tre unge og en kendt gruppeleder på samme opgave.

Den gruppebaserede arbejdsmetode synes at have flere fordele. For det første øger dette ifølge de unge selv motivationen for at arbejde:

”normalt når man skal på arbejde, så er det lidt kedeligt, men her i FRAK arbejder man sammen med folk man kender, altså sådan ens venner, og det gør det hele meget bedre. Hvis du skal på arbejde med din ven, så bliver det pludselig sådan mig og ham, juhuu jeg skal på arbejde med ham, så bliver det meget bedre” (Ung i FRAK).

Det at arbejde i en gruppe kan således fremme motivationen for at arbejde. Derudover omtaler de unge også arbejdet i grupper som en fordel, fordi de på den måde har en vis tryghed ved at påtage sig nye arbejdsopgaver eller tale med mennesker, de ellers ikke kender, når de er ude på et arbejde (Public Funk 2016). Gruppen kan således fungere som en sikker base, der øger mulighederne for udvikling af de unges identitet og udvider deres horisont. Gruppefølelsen og oplevelsen af at være ét fællesskab synes at blive yderligere tydeliggjort ved, at gruppelederne ligeledes arbejder. Som ovenstående feltnote viser, var

både den faglige og den sociale gruppeleder klædt i ens tøj som de unge, og der var således ikke forskel på dem. I et tidligere interview med en gruppe unge i FRAK fremhæver de selv uniformen som en vigtig markør af, at de er en del af et fællesskab, og at dette yderligere understøttes af, at både unge og voksne indgår i samme fællesskab. Den fælles uniform styrker således fællesskabsfølelsen, ligesom det fælles arbejde nedbryder grupperinger i os-og-dem, som de unge ellers påpeger som typisk i en læringssituation mellem unge og voksne (Public Funk 2017b).

Konceptet om at skabe et positivt fællesskab for de unge, begrænser sig imidlertid ikke til de konkrete arbejdsopgaver, de unge udfører i grupper. Det sociale fællesskab er ligeledes en del af indsatsmetoden ved siden af arbejdsopgaverne på formel såvel som uformel vis. Både i forbindelse med de ovenfor omtalte sociale arrangementer, kaldet FRAK-aftener, og i forbindelse med de spontane møder i kvarteret. FRAK omtales af de unge som et fællesskab, man nødtigt vil undvære, og som alle de unge i nabolaget ønsker at være en del af.

Fællesskabet synes også at være en stor del af de unges oplevelse af FRAK. I en samtale med to unge fortæller de, at de flere gange har valgt at arbejde frivilligt for FRAK på opgaver, hvor yngre drenge var blevet valgt til arbejdsopgaven. Dette gjorde de, ifølge dem selv, fordi de vidste, at det var hårdt arbejde for de helt unge, og derfor ville de gerne hjælpe til. De unge fortæller ligeledes, at de selv har fået almindelige fritidsjobs og således ikke længere økonomisk har behov for FRAK, men at de alligevel har valgt at blive, fordi det er der, deres venner er. Den daglige leder beskriver ligeledes flere konkrete episoder, hvor unge har valgt deres almene fritidsjob fra, hvis dette var på bekostning af FRAK-fællesskabet: *"Og det er det, der overbeviser mig om, at penge er ikke alt for dem, fællesskabet og det kollegiale med hinanden betyder utrolig meget for dem og er noget de virkelig er stolte af og gerne vil have med sig"* (Daglig leder i FRAK). Fællesskabet får således stor betydning for de unge, hvilket gør, at de selv ønsker at investere yderligere ressourcer heri, selvom dette ikke er påkrævet af dem. Man kan tilføje, at det ikke kan betegnes som en ubetinget succes, hvis unge forlader almene fritidsjob til fordel for FRAK. Målet med det kriminalpræventive arbejde må netop være at kunne indgå i det almindelige samfundsliv på ordinære vilkår. Disse hændelser er imidlertid få, og kan efter vores vurdering primært tages til indtægt for det forhold, at FRAK for de unge fremstår som et attraktivt fællesskab.

I et interview med flere tidligere medlemmer i FRAK, fortæller de også om, at FRAK for dem gav dem oplevelsen af at høre til et sted – en oplevelse, de ellers ikke alle havde inden FRAK (Public Funk 2017b). Hvis FRAK således kan fremstå som et positivt, alternativt fællesskab for de unge og tilbyde dem en tryk base, kan det rent teoretisk anses som kriminalpræventivt, fordi de unges tid således spenderes i et positivt fællesskab frem for fællesskaber, hvor det at være kriminelt og barsk er statusudløsende (fx Alexander 2000; Anderson 2000), jf. Del II. Dette diskuteres yderligere nedenfor.

Faglig og social læring

Med udgangspunkt i det positive og nære fællesskab, der kan skabes i FRAK, bliver andre elementer ligeledes centrale for indsatsens succes og effekt for de unge. Dette er blandt andet muligheden for at give de unge nye og flere kompetencer både fagligt og socialt gennem indirekte læring. Udgangspunktet for FRAK er at gøre unge i udsatte boligområder arbejdsmarkedsparate ved at styrke deres arbejdsmarkedsforståelse, give dem læring om arbejdsmarkedets skrevne og uskrevne regler samt øge deres konkrete færdigheder inden for forskellige fagligheder, som kan være anvendelige for dem i deres senere gang på arbejdsmarkedet. Hvad angår konkrete færdigheder, er det allerede beskrevet ovenfor, at de unge altid arbejder sammen med en faguddannet, når opgaven muliggør dette, så de dels får inspiration til nye fagområder, dels lærer de konkrete teknikker og færdigheder inden for det pågældende fagområde. FRAK bliver ligeledes en platform, hvor de unge får forståelse for den administrative del af arbejdsmarkedet, herunder hvad SKAT og arbejdsmarkedsbidrag betyder, hvordan man opretter en konto i banken, samt hvordan man ønsker ferie eller melder sig syg. Områder, der er essentielle at have en forståelse for, når man skal indgå på arbejdsmarkedet, men som de unge ikke nødvendigvis kan få hjælp til i deres eget hjem, da forældrene ikke nødvendigvis selv har den fornødne indsigt i arbejdsmarkedets struktur. Som en ung selv siger, da jeg spørger ind til, hvordan han selv tror, at hans hverdag ville se ud, hvis han ikke var startet i FRAK: *"Så tror jeg ikke jeg havde fået et arbejde. Så måtte jeg bare spørge mine forældre om penge, ligesom vi gjorde før vi selv tjente penge"* (Ung i FRAK).

Gennem arbejds træningen lærer de unge ligeledes, hvad det vil sige at varetage et job, herunder det at være mødestabil, at være arbejdsom, respektfuld og at kunne samarbejde ganske som på det rigtige arbejdsmarked (Public Funk 2017). Også heri ligger altså en markering af, at der ikke er tale om en kunstig laden-som-om situation. Indsatsen er således bygget op omkring både støtte og disciplin, hvilket følgende samtale under feltstudiet med en fritidsjobkonsulent i FRAK illustrerer:

Hun fortæller, at FRAK er et godt sted at lære at have et arbejde, fordi de stiller krav til de unge, men alligevel har en større tolerance end ordinære fritidsjob i eksempelvis Fakta. Hun fortæller, at de af og til sender unge hjem før tid, hvis de ikke passer deres arbejde godt nok. Men de bliver stadig bedt om at møde op dagen efter. "I morgen er en ny dag. En ny start", som hun siger. På den måde får de flere chancer for at lære at varetage et arbejde. Men hvis det er noget meget dumt de har gjort, eller de slet ikke har passet arbejdet, så bliver de ikke spurgt næste gang der er en opgave, så på den måde er der krav og konsekvenser. Det skal de unge lige lære, siger hun (Feltnoter 10/7 2018).

Som det fremgår, bliver der stillet krav til de unge, og de bliver bedt om at tage ansvar for sig selv, ligesom der er konsekvenser, hvis de ikke formår at overholde de regler, der udstikkes for dem, ligesom det kendes fra det almindelige arbejdsmarked: *"Man skal passe sit arbejde, man skal møde til tiden, man skal opføre sig ordentligt. Det her med at vi ikke anerkender den gadedrengsidentitet de kan tage med sig, for her er vi på arbejde"* (Daglig leder i FRAK). I et interview med unge, der tidligere har været en del af FRAK, omtaler de

denne tilgang med disciplin og læring som særligt central for indsatsen, fordi det var på den måde, de lærte de færdigheder, de nu dagligt trækker på i deres voksenliv på arbejdsmarkedet (Public Funk 2017b). Den daglige leder fortæller, at de ikke arbejder med skæld ud eller med mange regler, men at de mere indirekte arbejder med at styrke de unges arbejdsmoral og selvdisciplin – både ved at sanktionere det, når de ikke følger de udstukne regler eller ved indirekte at vise dem handlealternativer.

At læringen i FRAK er indirekte, og at medarbejderne således bevidst forsøger at adskille sig fra den klassiske læringsform med videnspåfyldning, som mange af de unge kender fra skolesystemet, og som størstedelen af dem har negative erfaringer med, blev også tydeligt under feltarbejdet.

Hvor de om formiddagen bare gav sig i kast med arbejdet, løftede sten, klippede løs og fejede med højt tempo, står de nu efter frokost mere bare og hænger. Den sociale gruppeleder klapper flere gange en ung på ryggen for lige at motivere, men det virker kortvarigt. Drengene spørger skiftevis, hvornår de er færdige, og om de snart skal stoppe. Jeg bemærker, at ingen af drengene direkte korrigeres for deres manglende initiativ og arbejdsomhed, men at deres "dovenskab" alligevel ikke accepteres. Den faglige gruppeleder finder hele tiden på nye ting, der skal gøres, eksempelvis skal hele pladsen rives sammen og bunkerne med blade, grene og affald samles i poser, ligesom pælene med skraldespandene skal saves over og smides ud. Hun siger samlet til drengene, hvad der skal gøres, uden at udpege en bestemt til de forskellige opgaver.

En dreng sidder på bænken. Han sidder med en hække-saks og "klipper" i jorden, hvor der er sten. Den faglige gruppeleder skælder ham ikke ud, men siger stille og roligt "saksen bliver sløv af, at de klipper i jorden". Den unge dreng siger intet, sidder og kigger ned på saksen. Jeg får det indtryk, at han lige overvejer, hvordan han skal reagere. Han klipper en sidste gang, hun ser det, men siger intet og herefter ligger han saksen på bordet (Feltnoter 10/7 2018).

Oplevelsen fra feltarbejdet var, at den mere indirekte tilgang til korrektion og læring var hensigtsmæssig, da de unge lyttede og fulgte de handleanvisninger, der blev udstukket for dem. I tidligere interviews med unge, der har været en del af FRAKs arbejdsstrænings-tilbud, er de omtalte elementer her med regler og disciplin samt den indirekte læring ligeledes noget, de hæfter sig ved som særligt positivt ved indsatsmetoden (Public Funk 2017b). De unge får gennem denne tilgang til læring således oplevelsen af selv at være medbestemmende, hvilket kan formodes at virke positivt på deres ønske om at følge de udstukne regler og retningslinjer. Samtidig undgås det, at modkulturelle reaktionsmønstre og antagonismer aktiveres, hvilket ville kunne hæmme arbejdet med de unge og blokere for de positive forandringer, som man ønsker at fremme.

Ovenstående eksempler fra feltarbejdet illustrerer ligeledes det fokus, der er på, at de unge skal opleve sig som ligeværdige med alle andre og som havende en værdi i sig selv. Hensigten er at skabe et rum, hvor de unge – modsat mange andre sammenhænge – ikke anses som eller behandles som specielle eller marginaliserede, men som ligeværdige og i øjenhøjde med alle andre på en arbejdsplads (Public Funk 2017a). Når der ikke direkte opereres med et voksen-ung magtforhold i klassisk forstand, og når de unge motiveres til medbestemmelse, skabes der netop et rum for, at de unge oplever sig som ligeværdige og som værdige i sig selv. Dette er en væsentlig pointe, fordi de unge dermed igennem FRAK tilbydes en positiv social værdi, der står i modsætning til den lave sociale værdi, stempling og stigmatisering, som det omgivende samfund ellers tilskriver de unge. Betragtes den positive sociale værdi som et alternativt til stempling, er det muligt at betegne det, der foregår i FRAK, som en art *modstempling* (Nissen 2000:164), altså at de unge tilbydes en positiv identitet, frem for den negative identitet, de i en vis forstand allerede er tilbudt af samfundet.

Det viser sig desuden, at de unge ofte vokser med det ansvar, de tildeles. At de unge motiveres til medbestemmelse og til at tage ansvar selv, fremgår også af feltnoten ovenfor, hvor de selv bliver gjort ansvarlige for arbejdsfordelingen imellem sig. Det var desuden et generelt indtryk på feltarbejdet, da de unge ligeledes selv bestemte pausetider, frokosttid, arbejdsfordeling og opgavernes rækkefølge.

Spejling er ligeledes et centralt element i indsatsen, hvorfor der også lægges vægt på dygtige og eksemplariske gruppeledere og faglige ledere. Dette skyldes, at det særligt er hensigten med indsatsen, at de unge får et forbillede at spejle sig i, og at det er igennem denne spejling, at læringen indirekte forekommer frem for gennem traditionelle læringsformer som belæring eller videnspåfyldning på anden vis. Dette er i alle sfærer, hvor de unge færdes med voksne ansat i FRAK. Eksempelvis fortæller den daglige leder, der i sit arbejde er meget sammen med de unge, at det ikke blot er inden for arbejdets rammer, at de unge spejler sig i og lærer af de voksne. Han kommer med et banalt eksempel fra en gåtur med en gruppe unge, hvor de stillede spørgsmålstegn ved det som fodgænger at stoppe og vente for rødt.

"Sådan 'vi venter lige på der bliver grønt', 'jamen hvorfor?', 'fordi lige nu har i mit logo på ryggen, så der er ikke nogen der skal se jer vade ud for rødt i den trøje'. Hvor hvis jeg sagde til dem, at det er loven, så ville de stikke en finger i vejret og vade over alligevel. Så de får læringen gennem noget andet, men på et eller andet tidspunkt skal det jo nok sætte sig sådan, så det ikke tænker det er fordi de har FRAK-logo på ryggen, men bare fordi det er det rigtige" (Daglig leder i FRAK).

Citatet illustrerer således, at FRAK er bredere end arbejdsstræning, og at indsatsmetoden grundet fællesskabet og det relationelle element mellem de unge og medarbejderne kan få en socialiserende og integrerende funktion set i et bredere perspektiv.

Identitetsudvikling

Et sidste centralt aspekt ved indsatsmetoden i FRAK, der muliggøres grundet det stærke fællesskab og det relationelle element mellem de unge og de ansatte, er en positiv identitetsudvikling hos de unge. Gennem arbejdet og de kompetencer, de erhverver sig her, får de unge en anden platform end skolen til at udfordre sig selv og udvikle sig selv, hvilket kan have en positiv indflydelse på deres selvforståelse og dermed på deres håb og drømme for deres fremtidige liv. De succeser, som de unge oplever i FRAK, kan i tråd med det begreb om modstempling, der er nævnt ovenfor, opfattes som rummende et alternativt identitetstilbud. Som et alternativ til en subkulturel identitet – som socialt ud-satte, der primært kan hævde sig gennem kriminalitet eller ved at være barske – tilbydes de unge gennem succesoplevelserne en identitet som kompetente aktører, der kan noget, som det omgivende samfund faktisk efterspørger. I denne forbindelse bør det fremhæves, at mange af de opgaver, som de unge kan komme ud og arbejde med gennem FRAK, kræver en række andre kompetencer end dem, de ofte måles efter og måler sig selv efter i en uddannelsesmæssig sammenhæng. I FRAK er det ikke et krav at kunne læse, regne og skrive – i stedet får de unge anerkendelse for og succesoplevelser med andre typer af opgaver såsom byggearbejde, renoveringsopgaver eller malerarbejde. I tidligere evalueringer, hvor der indgår samtaler med de unge, er det samstemmende, at de unge giver udtryk for en lav tiltro til sig selv og egne kompetencer (Public Funk 2016; Public Funk 2017). FRAK kan således være et forum for dem, hvor de oplever at være tilstrækkelige, at få anerkendelse og opleve stolthed over eget arbejde. Anerkendelsen var også tydelig at mærke på feltarbejdet, hvor de unges stolthed over at udrette noget ligeledes skinnede igennem:

Jeg siger også farvel til drengene og fortæller dem, at jeg er imponeret over, hvor langt de er kommet. Den ene tager sin telefon frem for at vise mig, hvordan det så ud den første dag, de startede. De har allerede på to dage nået rigtig meget i forhaven. Han siger, at jeg må se billeder, når de er helt færdige. Han virker tydeligt stolt over at have været med til dette arbejde, og de andre drenge stiller op bag ved ham, for også at kunne se billederne. Snakken går hurtigt imellem dem, hvor de fortæller om, hvor mange buske og grene, de allerede har revet op og fjernet, og hvordan der kommer til at se ud, når de er helt færdige. Det er endnu svært at forestille sig, hvordan det færdige resultat bliver, men drengenes energi og stolthed er tydelig at mærke, og de virker meget begejstrede for at være med til at udrette og færdiggøre opgaven (Feltnoter 10/7 2018).

Sådanne oplevelser med at udrette noget kan både gøre de unge stolte og give dem troen på egne kompetencer og på, at de også "kan blive til noget" på trods af andre faglige og sociale problemstillinger i deres hverdag. Stoltheden bliver også omtalt af både ledelsen i FRAK og af en gruppe unge, jeg i forbindelse med feltarbejdet har talt med. Her er det konkret det af tjene egne penge, der italesættes som en særlig gevinst og noget, der gør de unge stolte. Lønnen kan netop anses som et symbol på anerkendelse og dermed et symbol på de unges værd, og netop pengene synes også at få en ny betydning for de unge, fordi de selv har arbejdet for at få dem:

"Altså når jeg får penge af mine forældre, så går jeg bare ud og bruger dem. Så tænker jeg ikke over det. Men når det er mine egne, så tænker jeg sådan, at jeg har knoklet for de her penge, så jeg gider ikke bare gå ud og bruge dem alle sammen på en dag" (Ung i FRAK).

Den daglige leder i FRAK påpeger også selv dette som en central udvikling af de unge og beskriver, hvordan stoltheden skinner ud af dem, når de efter deres første løn byder de øvrige unge på en sodavand:

"Jeg har oplevet utallige gange, hvordan de med den første løn har sagt, at de lige skal ned og have en sodavand, og den skal betales på kortet. På trods af, at den unge har 37 enkroner i lommen og sagtens vil kunne betale med dem, så skal der altså lige betales med kortet. Kioskmanden skal lige se, at de her penge har de altså selv tjent og fået ind på kortet, og de skal lige prøve følelsen med at scanne og sådan prøve følelsen af at sende penge over mobile-pay, for så får de følelsen af sådan 'okay nu er jeg ikke bare ingenting, nu er jeg noget, jeg tjener penge. Nu er jeg ligesom de normale børn'" (Daglig leder i FRAK).

Den anerkendelse og de succesoplevelser, de unge kan få gennem arbejdet i FRAK, hvor de oplever sig som ligeværdige med alle andre, kan således styrke deres selvværd og troen på egne kompetencer, hvilket kan have betydning for deres tro på fremtiden og styrke deres motivation for at følge legitime veje gennem uddannelsessystem og arbejdsmarked for at nå deres drømme. Det kan overvejes, om netop denne anerkendelse og oplevelsen af, at andre dels tror på dem, dels har forventninger til dem, ligeledes kan øge deres ønske om ikke at skuffe, hvilket i en kriminologisk, teoretisk tænkning vil mindske risikoen for afvigelse (Hirschi 1969). Her skal de kriminologiske kontrolteoriens grundtanke om det forebyggende om at have noget at miste, særligt fremhæves, jævnfør Del II.

Der synes imidlertid at være endnu et område, hvor de unge gennem FRAK får mulighed for at eksperimentere med og udvikle deres identitet. *"På Nørrebro skal vi være 'kriminelle'. Vi skal være hårde. Vi skal gå sådan gangsteragtige. Her kan vi være mere danskeragtige. Vi kan slappe af og nyde livet. Vi kan integrere os"* (Social Respons 2017). Sådan udtaler en ung i FRAK sig, da han i forbindelse med en evaluering af en arbejdsopgave i naturen foretaget af Social Respons (2017) skal beskrive det gode ved arbejdet i naturen. Citatet illustrerer, hvordan FRAK for de unge kan blive et neutralt forum, hvor de får mulighed for at fralægge sig den identitet eller attitude, de påtager sig i hverdagen i de udsatte boligområder – deres gadeidentitet – og i stedet afsøge andre sider af sig selv. Dette forhold hæfter den daglige leder sig også ved, når han skal beskrive indsatsmetodens styrker:

"Jeg oplever tit, at når jeg starter bilen på Nørrebro, så er det en diskussion, hvorvidt vi skal have en sele på eller ej. Hvor hvis jeg starter bilen ude på Dragør, så kommer selen automatisk på, kasketten bliver vendt og vinduet bliver kørt lige lidt op sådan, så der kan komme frisk luft ind, men musikken... altså

de prøver virkelig at tilpasse sig det miljø, de er i, og det vil vi jo gerne have, at de tænker når de er på arbejde, så er de på arbejde” (Daglig leder i FRAK).

I forbindelse med feltarbejdet hører jeg flere medarbejdere italesætte, at de unge agerer anderledes på jobbet, end som de ellers ser dem, når de møder dem på gaderne, og at dette særligt kommer til udtryk på de opgaver, hvor de får lov at arbejde i naturen eller at bruge deres kroppe uden at skulle forholde sig til andre mennesker. Når gadens kodeks og de roller og forventninger, de unge har til sig selv og hinanden, opløses i forbindelse med FRAK-arbejdet, får de unge mulighed for dels at vise andre sider af sig selv, dels at opleve, at deres andre sider bliver anerkendt. Der rettes positive forventninger til de unge, og de vokser med arbejdsopgaver, ligesom de oplever, at kompetencer, der ikke er knyttet til gadelivet, kan være statusudløsende (Anderson 2000). Det kan således i en kriminalpræventiv henseende forstås som et forum, hvor gadekoden anses som uacceptabel af alle, og hvor de unge i stedet efterlever nogle mere gængse normer, fordi de oplever at kunne opnå status og anerkendelse herved. Der er tale om læring, som det er plausibelt at antage, at de unge kan bringe med sig ind i andre kontekster.

I forbindelse med aktiveringsbaserede fritidsjobindsatser som eksempelvis FRAK, kan det være vigtigt at reflektere over, hvordan man på den ene side får skabt et attraktivt tilbud, som målgruppen oplever at få gavn af, og på den anden side ikke får skabt et tilbud, der bliver mere attraktivt end de almindelige jobmuligheder. Det anbefales derfor, at praktikere kontinuerligt er opmærksomme på, at fritidsjobindsatsen ikke bliver en konkurrent til det almene arbejdsmarked, men i stedet hele tiden fremstår og opleves som en træning og erhvervelse af relevante kompetencer, der er forudsætninger for at kunne få succes på arbejdsmarkedet generelt set. Formålet omkring brobygning til, frem for boligområdesegregering og isolation fra det resterende samfund, bør således hele tiden stå i centrum for indsatsen (jf. Del II).

Hvorfor FRAK?

Ovenstående beskrivelse af indsatsmetoden i FRAK og af de positive virkninger indsatsen kan have for de unge, peger både implicit og eksplicit på indsatsens mulige kriminalpræventive og integrationsfremmende effekter. I dette afsluttende afsnit vil vi kortfattet diskutere mere præcist, hvorfor FRAK forstås som en potentielt lovende indsats i et kriminalpræventivt perspektiv og dermed også, hvad det bredere kriminalpræventive felt kan lære af et tiltag som FRAK. Som det allerede er nævnt indledningsvist, er indsatsernes præcise kriminalpræventive effekter ikke undersøgt empirisk i forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport, og nedenstående diskussion har således en overvejende teoretisk, ræsonnerende karakter.

Indledningsvis kan et relativt konkret aspekt af FRAK's aktiviteter fremhæves:

”Hvis ikke man arbejder i FRAK, hvad skulle man så lave om dagen, så havde man bare været i kvarteret, og så er det, at FRAK tager en til sig og tager ud og arbejder med en, så man lærer nogle andre ting” (Ung i FRAK).

Som en ung mand, der arbejder i FRAK, påpeger i citatet, så bliver FRAK en positiv aktivitet i de unges hverdag, hvilket helt konkret kan have den positive virkning, at de unge er beskæftigede i en positiv aktivitet frem for at bruge tiden på destruktive aktiviteter i gademiljøet eller på at oparbejde et image som barsk. Dette kan i en kontrolteoretisk kontekst anses som et væsentligt kriminalpræventivt virkemiddel (Hirschi 1969). De unge bruger deres tid i et positivt fællesskab og på en legitim aktivitet, ligesom de herigennem på sigt investerer så mange ressourcer, at de vil have meget at miste ved at begynde på kriminalitet. Det kan eksempelvis være, at en ung efter længere tid på det samme fritidsjob har arbejdet sig op til en forfremmelse eller en lønforhøjelse, som den unge således kan miste ved at blive taget for at begå kriminalitet. I en kontrolteoretisk kontekst kan der desuden argumenteres for, at det fællesskab, der dannes mellem de unge og de ansatte i FRAK, er af en sådan karakter, at den unge oftest ikke ønsker at skuffe de ansatte eller sine venner/kolleger i FRAK, hvilket ligeledes kan have en kriminalpræventiv virkning.

FRAK rummer imidlertid en række andre væsentlige dimensioner:

"Vi mener et fritidsjob er noget af det mest forebyggende, fordi man får et kollegialt fællesskab og et alternativ til gaden, men man kommer også ud og tjener sine egne penge. Man bliver mødt med nogle krav, man skal leve op til" (Daglig leder i FRAK).

Sådan argumenterer den daglige leder og initiativtager til FRAK for, at indsatsen har kriminalpræventive effekter for de unge, og citatet opsummerer de elementer, der ovenfor er blevet diskuteret som særligt væsentlige ved indsatsmetoden, og som også kan anses som kriminalpræventive. Det positive fællesskab, muligheden for at få anerkendelse og øge troen på egne evner samt udviklingen af kompetencer og en arbejdsrelateret identitet er således centrale elementer, der i sig selv er relevante, når FRAK skal diskuteres i en kriminalpræventiv kontekst.

I en klasseteoretisk kontekst, er der flere måder, hvorpå FRAK ligeledes kan anses som en kriminalpræventiv indsats. Overordnet kan arbejdsstræningen og hjælpen til fritidsjobs gennem brobygningstilbuddet anses som kriminalpræventivt, da de unge herved får bedre mulighed for at opnå samme muligheder som andre med legitime midler (Merton 1938; Bryderup 2010). Dette dels fordi de trænes i at indgå på arbejdsmarkedet og bliver anerkendt for deres evner her, dels fordi de unge opnår forståelse for arbejdsmarkedet og kompetencer, der er ønskværdige dér, samt dels fordi de unge får øget selvværd og tro på egne kompetencer. Alt dette mindsker risikoen for, at de unge oplever en barriere i forhold til at kunne opnå de ønskede mål som uddannelse og arbejde eller materielle goder, der kræver penge at erhverve sig, med legitime midler. Arbejdsstræningen og på sigt alment givende eller nødvendige for at føle sig på niveau med øvrige unge, mens kompetencerne, forståelsen for arbejdsmarkedet og troen på at kunne nå egne drømme inden for dette regi mindsker risikoen for oplevelsen af 'strain' i denne henseende. Hertil kommer det forhold, at de unge gennem arbejdsstræningen oplever at blive anerkendt og være tilstrækkelige og således oplever at indgå i et positivt fællesskab med statussymboler, de er i stand

til at opnå. Der er således tale om en art modstempling, hvor de unge tilbydes en positiv identitet, frem for en identitet, som enten er knyttet til en lav social position i samfundet eller til livet på gaden. Dette synes ligeledes at kunne tale for en kriminalpræventiv effekt af arbejds træningen og det fællesskab, der skabes i denne sammenhæng.

Inden for de kriminologiske klasseforklaringer diskuteres socioøkonomisk status ligeledes som en medforklaring på kriminalitetsforskelle blandt unge, og Del I i denne afrapportering tydeliggjorde, at dette er en sandsynlig forklaring på kriminalitetsforskelle blandt unge i en dansk, empirisk sammenhæng. Der er således belæg for at hævde, at unge med en lavere klassemæssig baggrund forstået som egen og forældres økonomi og arbejdsmarkedstilknøytning, er i øget risiko for at begå kriminalitet sammenlignet med socioøkonomisk bedre stillede unge. At blive trænet til at varetage et arbejde og desuden blive støttet i at fastholde et almindeligt arbejde kan således anses som første trin på vejen til at øge egen socioøkonomiske status også fremadrettet i voksenlivet. Det er også empirisk påvist, at personer fra udsatte boligområder samt personer med ikke vestlig baggrund, der som unge har haft et fritidsjob, også som voksne vil have større chance for at være i uddannelse eller på arbejdsmarkedet sammenholdt med sammenlignelige unge, der ikke har haft et fritidsjob (Den Sociale Kapitelfond 2017; Aner & Toft-Jensen 2012). Aner & Toft-Jensen fandt desuden, at det som ung at have haft et fritidsjob, har en større betydning for dennes chance for som voksen at være i beskæftigelse end forældrenes arbejdsmarkedstilknøytning har (Aner & Toft-Jensen 2012). Den Sociale Kapitalfond (2017) har ligeledes undersøgt de samfundsøkonomiske gevinster ved, at unge med ikke vestlig baggrund har et fritidsjob i ungdomsårene. De finder, at sandsynligheden for som 25-årig at være under uddannelse eller i arbejde, er markant højere for dem, der som unge har haft et fritidsjob. Og dette på trods af statistisk kontrol for køn, oprindelsesland og forældrenes socioøkonomi, ligesom analyserne er lavet separat for henholdsvis alle unge med ikke-vestlig baggrund, unge med ikke-vestlig baggrund fra lavindkomstfamilier samt unge med ikke-vestlig baggrund bosat i større, almene boligområder. I samme studie med den samme statistiske kontrol fandt man ligeledes, at risikoen for som 25-årig at have fået en fængselsdom er betydeligt mindre for personer, der i ungdomsårene havde et fritidsjob sammenlignet med socioøkonomisk tilsvarende unge. Det er naturligvis ikke muligt at fastslå en entydig kausalitet mellem disse forhold, men det kan konkluderes, at der empirisk kan iagttages en sammenhæng mellem livschancer i voksenlivet og fritidsjob i ungdommen, hvilket også teoretisk synes at være en plausibel slutning at drage. En lignende undersøgelse af sammenhængen mellem fritidsjob som ung og livschancer bredt set finder, at der er korrelation mellem fritidsjob og succes i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet senere hen, mens der ikke entydigt kan konkluderes på sammenhænge mellem fritidsjob og kriminalitet. De peger dog i tråd med ovenstående, med baggrund i kvalitative interviews, på, at fritidsjobbet formentlig virker kriminalpræventivt grundet mindsket kedsomhed og fornyede fremtidsperspektiver (Poulsen & Overgaard 2013). Der er således i nogen grad empirisk såvel som teoretisk belæg for, at det forbedrer de unges livschancer og mindsker risikoen for kriminalitet, hvis unge med minoritetsbaggrund støttes i at have og fastholde et fritidsjob, hvorfor FRAK i denne henseende synes at være en indsats, der i høj grad arbejder kriminalpræventivt med de unge.

Et element, der går igen i de tidligere interviews, der er lavet med unge fra FRAK i forbindelse med evalueringer af indsatsen, er det lokale arbejde. De unge peger samstemmende på, at jobs, der foregår i det lokalmiljø, hvor de selv bor og har deres daglige gang, har en særlig betydning for dem (Public Funk 2016; Public Funk 2017; Public Funk 2017a). Dette forklares særligt med, at de på disse jobs dels får mulighed for at tale med mennesker fra deres nabolag, som de ellers aldrig var kommet i kontakt med, dels fordi de på disse jobs får mulighed for at vise sig selv fra en anden side end den, de ofte oplever at være kendte for. De lokale jobs kan således anses som en mulighed for at nedbryde osdem barrierer og fordomme mellem forskellige samfundsgrupper, der ellers kan eksistere i byområder, der huser udsatte boligområder og generelt har en meget heterogen befolkningssammensætning. De lokale jobs, hvor de unge får mulighed for at vise sig fra en anden side, kan således bryde menneskelige barrierer og misforståelser mellem lokalområdets samfundsgrupper, hvilket kan tænkes at gøre lokalområderne mere velfungerende og dermed indirekte at have en kriminalpræventiv effekt.

En anden fordel ved jobs i det lokalområde, hvor de unge selv bor og færdes, er, at det kan skabe en følelse af ejerskab og stolthed at have været med til at renovere, bygge eller male i et område, hvorfor man ikke ønsker, at selvsamme område bliver genstand for eksempelvis hærværk. En medarbejder beretter om netop sådan et eksempel, hvor en gruppe unge efter af have arbejdet på en festival på Blågårds Plads efterfølgende tog et ekstra ansvar for at holde området pænt og sikkert (Public Funk 2017a). Lignende eksempler berettes der også om i andre aktivitetsbaserede indsatser (AI2Bolig 2017), hvor unge arbejder på opgaver i deres eget boligområde, og det synes således i sig selv at kunne virke præventivt at ansatte unge fra lokalområdet som fritidsarbejdere, når der er brug for ekstra arbejdskraft i området.

FRAK er imidlertid en indsats, der kan betragtes som bredere end en almen beskæftigelsesindsats, dels grundet det store arbejde med at "træne" de unge til at have et arbejde inden, de hjælpes i almindeligt job, dels grundet det indbyggende kollektive fokus i form af gruppebaseret arbejde, sociale arrangementer mv. Hertil kommer, at FRAK lægger vægt på at udføre reelle arbejdsopgaver på ordinære vilkår og efter de kvalitetskriterier, som gælder i samfundet, frem for kunstige, laden-som-om arbejdsopgaver, der er opfundet til lejligheden. Netop derfor bliver arbejdsopgaverne et velegnet fælles tredje (Husen 1996; Lihme 1988), hvor man kan mødes med de unge omkring arbejdsopgaverne og samtidig igangsætte positive forandringsprocesser. Og netop derfor bliver arbejdsopgaverne noget, som gør, at de unge kan opleve sig som kompetente og værdige. Dermed tilbyder FRAK en positiv identitet, der kan fungere som et attraktivt alternativ til andre mere problematiske identiteter, som de unge ellers har adgang til. Heri ligger også et potentiale for empowerment. Dette tilbud om en positiv identitet – individuelt og kollektivt - er måske den allervigtigste dimension ved FRAK's arbejde.

Foruden det teoretiske og empiriske belæg for indsatsmetodens kriminalpræventive virkning, kan flere af de tidligere præsenterede erfaringsbaserede anbefalinger til kriminalpræventive indsatser ligeledes genfindes i FRAK, hvilket kun yderligere understøtter synet på indsatsen som kriminalpræventiv. Først og fremmest er FRAK et fællesskab, som unge allerede fra 13-års alderen kan inkluderes i, og som de desuden ikke smides ud af igen. På den måde kan indsatsen både anses som tidlig og som langsigtet. De virksomme processer, som indsatsmetoden igangsætter i relation til den positive fællesskabsopbygning og de konkrete og sociale læringsprocesser, anses ligeledes som langsigtede og dermed som kompetencer og forståelser, der rækker ud over indsatsens arena, og som de unge således kan trække på i deres fremtidige liv i forskellige sociale arenaer. Dette understøtter kun indsatsens langsigtede potentiale. Det ligger desuden i visionen for FRAK at udvikle forståelse for og færdigheder til arbejdsmarkedet hos de unge, der ikke har de fornødne muligheder for at udvikle disse i hjemmet eller andre kontekster. Her peges der netop på, at minoritetsunge mangler disse færdigheder, fordi de kommer fra hjem, der ikke selv har en arbejdsmarkedstilknytning og således ikke kan socialisere deres egne børn til de normer og regler, der er gældende i arbejdsmarkedsregi. Denne forståelse af forskellige muligheder for minoritetsunge og etnisk, danske unge rummer et interkulturelt fokus, som ligeledes er en af de erfaringsbaserede anbefalinger. Den erfaringsbaserede anbefaling vedrørende det relationsorienterede forebyggelsesarbejde er ligeledes en stor del af fundamentet i FRAK. Det blev netop fremhævet som det særlige i indsatsmetoden, at der gennem brugen af sociale gruppeledere, som de unge kender og i mange tilfælde ser op til, skabes et fundament for stærke, relationelle fællesskaber både internt mellem de unge og mellem de unge og de voksne medarbejdere i FRAK. Det er også blevet påpeget, at der i dette indsatsdesign er et rollemodelspekt, da der grundet disse stærke relationelle bånd mellem medarbejderne og de unge kan skabes et rum for uformel og indirekte, social læring, som de unge ligeledes kan drage nytte af i andre arenaer og på andre tider i deres liv. I forhold til anbefalingerne om at arbejde tværfagligt og sikre lokal forankring, kan dele af disse elementer ligeledes genfindes i FRAK. Brugen af faglige gruppeledere samt samarbejdet med helhedsplaner eller kommunale forvaltninger om særligt udsatte eller udfordrede unge, kan give et tværsektorielt element i indsatsen. Samarbejdet med lokale arbejdsgivere og andre samarbejdspartnere, kan ligeledes rumme et element af lokal forankring, da disse arbejdsgivere tager del i indsatsmetoden og i flere tilfælde benytter FRAK som gentagen arbejdskraft, når der opstår et behov. Der er dog fortsat potentiale for at øge forankringen og det tværfaglige samarbejde i takt med, at indsatsen udbredes og udvikles yderligere.

Som ovenstående sammenfatning af forskellige teoretiske perspektiver på FRAK's arbejdsmetoder viser, er det plausibelt at antage, at unge, der bliver en del af FRAK, på lang sigt vil kunne øge deres livschancer og på kort sigt vil få styrket deres tro på egne kompetencer og mulighederne for at klare sig på ordinære vilkår i samfundet. Der er desuden gode argumenter for at hævde, at FRAKs arbejde tilbyder de unge en positiv identitet, som kan være et alternativt til lav social status eller en identitet knyttet til gadelivet. Disse

dimensioner vil samlet mindske risikoen for at påbegynde en kriminel løbebane. Der er således flere elementer hos FRAK, som det bredere kriminalpræventive felt med fordel kan lade sig inspirere af.

CASE 2: MINDSPRING FORÆLDREGRUPPER

Den anden indsats, vi har valgt som case på en potentielt lovende, potentielt kriminalpræventiv indsats, er MindSpring Forældregrupper, der er en indsats under Dansk Flygtningehjælp.

MindSpring er et gruppeforløb målrettet tre forskellige grupper: børn med flygtningebaggrund, unge med flygtningebaggrund samt forældre med flygtningebaggrund. Vi har i projektgruppen valgt at fokusere på MindSpring for Forældre. Dette skyldes for det første, at denne indsatsstype er den ældste og dermed mest beskrevet af de tre og for det andet, at denne i lyset af de i Del II præsenterede teoretiske perspektiver kan anses som kriminalpræventiv uden det hermed påstås, at de øvrige indsats typer i MindSpring ikke kan have kriminalpræventive effekter. Valget af Forældregrupper som case skyldes desuden for det tredje et ønske om at vise bredden i det kriminalpræventive arbejde og inspirere til anderledes og nytænkende tilgange til det forebyggende arbejde. MindSpring Forældregrupper betegnes i det følgende blot som MindSpring.

MindSpring beskrives som en gruppebaseret metode til at arbejde med psykosociale eksilproblematikker med det formål at "forebygge psykiske, sociale og familiemæssige problemer", styrke deltagernes handlekompetence samt at forbedre og sikre "et godt liv for flygtningeforældre" (MindSpring Kompetencecenter 2017; Feltnoter 21/8 2018). MindSpring er således en indsats, der bredt arbejder integrationsfremmende, og det er således ikke et direkte formål med indsatsen at forebygge kriminalitet. Indsatsen placeres af denne grund i spændingsfeltet mellem primær og sekundær forebyggelse, da der på den ene side ikke helt er tale om en universel velfærdsservice, der er målrettet alle landets borgere, men samtidig er målgruppen for indsatsen heller ikke udvalgt grundet særlige, kriminogene risikofaktorer. Hensigten med indsatser er at forbedre deltagernes handlekompetencer i eksillandet, så deres trivsel og velfærd her øges mest muligt.

MindSpring som indsats eller metode beskrives nedenfor, hvor indsatsens formål, indhold, særlige kendetegn og elementer beskrives. Det vil ligeledes diskuteres, af hvilke grunde MindSpring kan forstås som en kriminalpræventiv indsats.

Hvad er MindSpring Forældregrupper

MindSpring er et manualbaseret gruppeforløb, der oprindeligt er udviklet i Holland. Fra 2010 er det blevet afprøvet, udviklet og tilpasset i Danmark, så det er relevant i en dansk kontekst. I første omgang blev Forældregrupperne afprøvet og tilpasset, og senere er henholdsvis unge- og børnegrupperne blevet implementeret i en dansk kontekst. MindSpring består overordnet af fem grundelementer, der beskrives nedenfor:

- Manual
- MindSpring-træner
- Medtræner
- Tolk
- Gruppe

Manual

Manualbaseret betyder, at MindSpring-forløbet afholdes med udgangspunkt i en velafprøvet manual. I denne manual er ni forskellige temaer beskrevet, og til hvert tema er der udviklet forskellige øvelser, der skal gøre det lettere og mere håndgribeligt at tale om og arbejde med temaerne. Temaerne spænder bredt, men er alle udvalgt efter, hvad der erfaringsmæssigt kan være behov for at tale om, når man kommer som flygtning og skal til at være forælder i et nyt land. I de ni mødegange, som forløbet spænder over, er emnerne "Introduktion, spilleregler og opdragelse i et nyt land", "kultur, normer og social kontrol", "kommunikation, opdragelses- og læringsmetoder", "børneopdragelse", "identitet og identitetsforandring", "kønsidentitet, ægteskab og ligestilling", "stress", "traumatisering" samt "det at reagere med følelser". I manualen er der skrevet et kort oplæg omkring hvert tema, hvorefter der er forskellige øvelser, man kan arbejde med. Disse øvelser varierer efter deltagerne kompetencer, så der eksempelvis er indlagt tegneøvelser, hvis en større andel af deltagerne er analfabeter. Om formålet med manualen forklarer en konsulent fra MindSpring Kompetencecenter, at *"man følger en manual, så man ved, hvordan man kan komme rundt om... hvordan man kan tale om de emner, man nu skal tale om"* (MindSpring-konsulent).

I praksis er det dog min oplevelse, at manualen er en inspiration til, hvordan forløbet kan gribes an, men at der er frihed til at afvige fra denne. Dette blev også påpeget som centralt under et kursus i MindSpring-metoden, hvor deltagerne af flere omgange blev gjort opmærksomme på, at manualen er en hjælpsom guide, som i et vist omfang bør følges, da den bygger på erfaring om, hvad flygtningeforældre har behov for at tale om. Der blev dog lagt vægt på den lokale tilpasning, hvor der i den enkelte flygtningegruppe lokalt kunne være andre emner, der fyldte hos gruppen og derfor var relevante at tale om. Det indikerer således, at MindSpring er en metode, der i høj grad muliggør lokal tilpasning. Dette diskuteres yderligere senere, når grundelementerne i MindSpring er beskrevet.

MindSpring-træner

Næste grundelement i et MindSpring-forløb er tilstedeværelsen af en træner. MindSpring-trænerens opgave er at facilitere forløbet, hvilket vil sige, at det er denne person, der fortæller om temaerne, opstarter øvelser og samler op efter øvelserne. En MindSpring-træner er en tidligere flygtning, der ligeledes selv er forælder og således selv har erfaring med den situation, som de deltagende flygtningeforældre står i. Konsulenterne i MindSpring Kompetencecenter beskriver kravene til træneren som følgende:

- *"man skal have en flygtningebaggrund*
- *man skal have erfaring med at være forælder og leve i eksil og man skal have gjort sig nogle erfaringer omkring det der med at være forælder og leve i eksil, altså hvad er det, der er svært og sådan i et land, man ikke kender særligt godt.*
- *Så skal man kunne tage på kurset, som vi holder.*
- *Man skal kunne forstå dansk sådan relativt fint, fordi kurset er på dansk.*
- *Og så skal man jo kunne tale det sprog som kommunen gerne vil starte et hold på, så det vil typisk være arabisk eller det kan også være somalisk eller tigrinya eller noget andet.*

- *Så skal man have lyst til at dele ud af sine erfaringer*
- *og arbejde frivilligt selvfølgelig, fordi det i udgangspunktet er frivilligt.*
- *Og så er det også et krav kan man sige til træneren, men det bliver de jo også uddannet til på de her syv dage, til at facilitere, så de ikke ligesom tror, at de skal ind og have en bestemt holdning, der skal ud til alle deltagerne. Men at det netop er en facilitatorrolle til at få en åben snak, hvor alles input og alles meninger er lige gyldige" (Konsulenter i MindSpring Kompetencecenter).*

MindSpring-træneren og de flygtningeforældre, der deltager i forløbet, har således mange fælles erfaringer og kendetegn, dels taler de samme sprog, dels er de alle forældre og dels har de alle erfaringer med at komme til Danmark fra et andet land grundet krig, hungersnød og lignende kaotiske tilstande i hjemlandet. Når det er sagt, er der dog internt mellem MindSpring-trænerne stor variation. Igennem feltstudiet har jeg mødt omkring 12 forskellige trænere, og det er derfor blevet tydeligt, hvor stor variation der er i deres livssituation. Nogle MindSpring-trænere har boet i Danmark i mange år, taler det danske sprog fejlfrit og er blevet veluddannede og en fast del af det danske arbejdsmarked. En del af dem arbejder i deres professionelle liv selv med integration i eksempelvis kommuner eller forskellige organisationer. Det betyder således, at kulturforskelle og integration er en naturlig del af deres interessefelt, og de har derfor både personlig og professionel erfaring hermed. Andre trænere er relativt nyankomne flygtninge i Danmark. Eksempelvis har jeg i forbindelse med feltarbejdet fulgt en MindSpring-træner, der selv har været i Danmark i under tre år og således derfor selv endnu er i gang med sprogtræning og med at finde sig en plads i det danske samfund med uddannelse, arbejde og bopæl. MindSpring-trænerenes egen livssituation kan således være vildt forskelligt, og det er op til den enkelte værtsinstitution (se mere under "medtræneren"), hvem der udvælges som MindSpring-træner til et MindSpring-forløb.

Som det fremgår er det et særtræk, at MindSpring-træneren arbejder frivilligt. Når jeg spørger ind til bevæggrunden herfra, svares der blandt andet, at:

"... man kan gå ind og sige "jeg står her fordi jeg gerne vil stå her". Og den person får typisk også selv noget ud af at være med, altså at være MindSpring-træner. Men også "jo, jeg samarbejder med kommunen, men jeg er ikke ansat af kommunen". Nogen gange kan det være en god indgangsvinkel, fordi der nogen gange typisk vil være nogen, der tænker "åh nej, kommunen, hvem er det, det er, de vil tage mine børn". Nogen gange kan det måske være meget fint at være sådan lidt en mellemting" (MindSpring-konsulent).

Det kan altså være en fordel, at MindSpring-træneren arbejder frivilligt, fordi denne derved i højere grad har mulighed for at distancere sig fra det klient/professionel-forhold, der af og til kan opstå mellem fagpersoner og flygtningeforældrene. Dette er også et af de særlige træk, der peges på i Center for Boligsocial Udviklings evaluering af MindSpring Forældregrupper. De fremhæver netop, at MindSpring-trænerens frivillige rolle bidrager til at undgå den klient-relation, der ellers kunne risikere at opstå (Frederiksen et al. 2015). De peger

yderligere på, at MindSpring-trænerens frivillige ønske om at være der skaber øget engagement og motivation hos de deltagende flygtningeforældre, både i forhold til deres engagement og deltagelse, men også i forhold til praktiske elementer såsom, at de kommer til tiden og møder op til hver mødegang.

Flere medtrænere, der selv er fagpersoner (se nedenfor), påpeger også at MindSpring-træneren i kræft af sin rolle som frivillig opnår en helt særlig respekt og position blandt flygtningeforældrene, fordi vedkommendes tilstedeværelse således er drevet af lysten til at hjælpe. Frivillighedsperspektivet er dog blevet diskuteret i flere forums, både i tidligere evalueringer af MindSpring samt på de arrangementer, der blandt andet ligger til grund for denne præsentation af indsatsen. Als Research (2012) har foretaget en evaluering af MindSpring Forældregrupper med henblik på deltagernes og MindSpring-trænerens udbytte af forløbet. De peger på, at frivillighed er kernen i indsatsens koncept, og det vil ifølge dem derfor stride med indsatsens fundament at give økonomisk anerkendelse til trænerne for deres arbejde. I stedet peger de på vigtigheden af at anerkende gennem videreuddannelse, opkvalificering og forskellige sociale tiltag til trænerne. En del af dette er implementeret i MindSpring-modellen. En MindSpring-træner skal forinden et MindSpring-forløb gennemgå et 7-dages intensivt kursus i metoden, hvor vedkommende sammen med en række andre kommende MindSpring-trænere dels bliver rustet i at tale om de udvalgte temaer i manualen, dels lærer at facilitere et gruppeforløb med alt, hvad dette kræver. I sidste del ligges der i kurset særligt vægt på vigtigheden af at lære, hvornår det er hensigtsmæssigt at bruge sig selv og egne erfaringer, og hvornår det er mere hensigtsmæssigt at skabe et rum til deltagernes erfaringer og selv indtage en lyttende rolle. Dette kursus kan således i sig selv ses som en opkvalificering af MindSpring-træneren, der også bidrager til personlig udvikling. Efter kurset er træneren kvalificeret til at afholde et MindSpring gruppeforløb, og når dette er afsluttet, modtager MindSpring-træneren et certifikat fra Dansk Flygtningehjælp, der viser, at vedkommende nu er certificeret MindSpring-træner. Als Research (2012) beskriver dette som en tydelig anerkendelse af træneren, men peger samtidig på et udviklingspotentiale i forhold til, hvordan vedkommende kan anvende certifikatet i sin egen karriere.

Om end det ligger i kernen af MindSpring-konceptet, at MindSpring-træneren arbejder frivilligt, så er der i flere kommuner eksempler på, at det ikke forholder sig sådan. Nogle MindSpring-trænere er ansat af kommunen i forvejen, og er således lønnede. Andre MindSpring-trænere – eksempelvis ham, der er fulgt i forbindelse med denne afrapportering – er lønnet eksternt af andre organisationer, ligesom der også er eksempler på mindre økonomisk kompensation for den tid, træneren ligger i at forberede og afholde MindSpring. Det betyder således, at flere værter bryder med grundkonceptet omkring frivillighed. På et arrangement for kommunale MindSpring-medarbejdere blev dette emne diskuteret. Mange påpegede, at MindSpring-trænerne grundet deres frivillighed fik særlig respekt og tillid fra de deltagende flygtningeforældre. De kommuner, der lønnede deres trænere, påpegede dog, at de ikke oplevede mindre respekt, tillid eller gode relationer mellem MindSpring-træneren og de deltagende forældre. Dette er ligeledes, hvad konsulenterne i

MindSpring Kompetencecenter har af erfaringer, og det er derfor ikke til af afgøre, hvor stor en rolle frivillighedskonceptet betyder i praksis.

En sidste vigtig ting at nævne i forhold til MindSpring-trænerne er deres eget personlige udbytte af at deltage i MindSpring. En række kommunale medarbejdere har fortalt, at de efter et eller flere MindSpring-forløb har valgt at ansætte træneren – enten til at facilitere flere forløb eller til at arbejde med andre integrationsopgaver i kommunalt regi. Derudover beskriver MindSpring-trænerne selv, hvordan de gennem rollen som træner i MindSpring har fået mere selvtillid og har udvidet deres kompetencer, hvilket samlet har givet dem mere tro på egne evner og på øgede fremtidsmuligheder (Frederiksen et al. 2015; Als Research 2012). Det betyder således, at den frivillige træneropgave kan være et springbræt til lønnet og mere fast arbejde for trænerne eller til øgede kompetencer og et lysere fremtidssyn.

Medtræner

Foruden tilstedeværelsen af en MindSpring-træner, bistår en medtræner som støtte til MindSpring-træneren. En medtræner er en professionel medarbejder ansat i værtsinstitutionen, eksempelvis en kommunal socialrådgiver eller en socialpædagog. En værtsinstitution er den institution, der har købt og arrangeret et MindSpring-forløb. Principielt kan dette være mange forskellige aktører – kommunens forskellige forvaltninger såsom børne- og ungeforvaltning, familie-forvaltning, jobcenter, integrationsafdeling med videre, skoler, daginstitutioner, kirker eller boligsociale helhedsplaner. Det er dog oftest kommunale værtsinstitutioner, hvor det herunder ofte er integrationsmedarbejdere placeret i jobcenterregi, der fungerer som medtrænere. Medtræneren har overordnet tre roller:

- "Det er faktisk en meget praktisk rolle. Det er det her med at få rekrutteret og få informeret ud, få fundet et lokale og få gjort lokalet i stand og få rekvisitter, papir og blyant eller hvad der nu skal til hver gang.
- Men så er der også det her med, at medtræneren har den her faglige viden om, hvad er der af tilbud her hos os i form af behandling eller andre supplerende tilbud, hvis der er behov for det. (...) hvis der så er nogen, der skal henvises til noget, så er det også deres ansvar. Det er ikke den frivilliges ansvar.
- Og så også en støttefunktion nogen gange. (...) medtræneren er der også og kan også godt bidrage i gruppen og sige nogen ting, hvis det er. Altså mange af dem er jo også forældre og har også udfordringer med deres børn, det kan også være at deltagerne har nogle spørgsmål, typisk vil den her person jo være etnisk dansk, og så kan det være noget... så de må gerne spille ind i det, i gruppen. Det er ikke meningen, at de bare skal sidde helt stille ovre i hjørnet". (MindSpring-konsulenter)

Medtrænerens rolle er primært at arrangere og sørge for det praktiske i forbindelse med et MindSpring-forløb, således at MindSpring-træneren kan koncentrere sig om at ramme-sætte erfaringsudvekslingen mellem de deltagende flygtningeforældre. Foruden denne praktiske rolle, er medtræneren dog også en fagperson fra værtsinstitutionens regi med kendskab til de lokale muligheder, eksempelvis på uddannelsesområdet, vedrørende sær-

lige tilbud for målgruppen eller kommunale hjælpemuligheder i relation til psykolog- og lægehjælp. Det gælder eksempelvis i forhold til traumer og stress, som manualen sætter rammen for at diskutere, men som kan kræve professionel hjælp, som medtræneren kan informere deltagerne om mulighederne for. Deltagerne bør ikke være tydeligt behandlingskrævende, når de tilbydes et MindSpring-forløb, idet MindSpring ikke er behandlingsorienteret, som konsulenterne fra MindSpring Kompetencecenter understreger: "... *det er ikke meningen, at det skal behandle noget. Det skal forebygge*". Forebyggelsen handler, ifølge konsulenterne, om, at MindSpring skaber et rum, hvor flygtningeforældre diskuterer og udveksler erfaringer fra hverdagens psykiske og familiemæssige udfordringer i eksillevet, rammesat gennem manualens temaer, hvilket kan reducere risikoen for, at udfordringerne vokser sig til større problemer, der kræver reel behandling. Endelig kan medtræneren også bidrage med sine private erfaringer i diskussionerne, ofte som forældre og, ifølge en MindSpring-konsulent, ofte også fra en position som etnisk dansk forælder.

Medtrænerens rolle beskrives dog også som relativt passiv set i forhold til den rolle, de indtager over for målgruppen i deres øvrige professionelle arbejde. Det er bl.a. givet af, at forløbet foregår på deltagernes modersmål og medtræneren derfor kun kan høre og tale med via en tolk (se mere nedenfor). Medtrænerens relativt passive og observerende position beskrives i Als Researchs (2012) positivt og som medvirkende til at nedbryde den traditionelle klient-relation mellem medtræneren (som kommunal professionel) og de deltagende forældre. Under kurset for nye medtrænerne blev det dog synligt for de kommende medtrænere, at deres passivitet kan opleves som overvågende i forhold til deltagerne, jo særligt da medtrænerne netop er kommunens/værtsinstitutionens repræsentant. Efter en illustrativ tegneøvelse, hvor medtrænerne selv følte sig overvåget af de konsulenter, som ikke tegnede med, blev det på kurset konkluderet, at medtrænerne så vidt muligt bør tage del i øvelser og opsamlingsrunder for at undgå at fremstå som passivt observerende uden for gruppens fællesskab.

Tolk

MindSpring-træneren starter hurtigt med at sige tak for, at alle er kommet. Herefter slår han over i arabisk, og det er nu tolkens opgave at tolke for os, der ikke taler arabisk [medtræneren og jeg]. Han tolker ikke simultant, men i bidder løbende, men samspillet mellem tolken og MindSpring-træneren er glidende: træneren stopper en gang imellem op, ser på tolken, der så oversætter for medtræneren og mig. Andre gange snakker tolken lavt imens træneren taler. Det ser ud til, at begge former ikke virker forstyrrende for deltagerne og for rytmen i samtalen (Feltnoter 23/5 2018).

Ovenstående feltnote fra første observationsdag på et MindSpring-forløb beskriver tolkens rolle i et MindSpring-forløb, nemlig primært at oversætte for medtræneren, der som den eneste (foruden jeg) ikke taler deltagernes, MindSpring-trænerens og tolkens modersmål. Andre evalueringer (Als Research 2012; Frederiksen et al. 2015) peger på vigtigheden af, at der anvendes den samme tolk gennem hele forløbet, og at denne er indforstået med sin rolle. Hvad tolkens rolle er, kan dog variere fra gruppe til gruppe. Als Research 2012 peger på, at det i nogle tilfælde kan være en fordel, hvis tolken på linje med MindSpring-

træner og medtræner deltager aktivt i gruppediskussionerne og inddrager egne erfaringer lige såvel som de øvrige deltagere gør det. Dette harmonerer godt med pointen fra medtræner-kurset om, at deres manglende deltagelse i øvelser og diskussioner kan virke generende og skabe en stemning af overvågning og dermed mindske den ligeværdige gruppefølelse. På et af de MindSpring-forløb jeg observerede, deltog tolken aktivt i diskussionerne med fire deltagende forældrepar, og det skabte tilsyneladende en god gruppesammenhæng og en venskabelig og tryk stemning mellem alle deltagerne. Modsat nævnte flere medtrænere for mig, at de oplevede tolke, der med deres deltagelse tog styringen fra MindSpring-træneren. Andre evalueringer (Als Research 2012; Frederiksen 2015) nævner, at det for at imødegå denne problemstilling, er nødvendigt at fastlægge en klar rollefordeling inden forløbets opstart, så tolken er bevidst om sin rolle, og MindSpring-træneren og tolken har et godt samarbejde imellem sig, så der er tid og rum til, at tolken oversætter for medtræneren i rummet.

En gruppe

MindSpring beskrives som et gruppeforløb, hvorfor selve kernen i indsatsmetoden afhænger af tilstedeværelsen af mere end en deltager. Fra MindSpring Kompetencecenter anbefales gruppestørrelser på mellem otte og 10 deltagere, da det erfaringsmæssigt er den bedste størrelse til på den ene side at kunne skabe et rum for gruppediskussioner og få skabt en god gruppedynamik, og på den anden side er en passende størrelse til, at hver deltager kan komme til orde og få noget ud af forløbet. Målgruppen beskrives bredt i introduktionen til manualen som forældre med flygtningebaggrund, der *"står over for udfordringen at skulle leve i eksil og opdrage sine børn i et andet samfund, end de selv er opdraget i"* (MindSpring Kompetencecenter 2017:6). Målgruppen er således bred, hvilket kun er blevet bekræftet gennem samtaler med forskellige medtrænere samt konsulenter i MindSpring Kompetencecenter. Metoden er udviklet til flygtningeforældre, men der sættes ingen grænse for, hvor længe gruppen har været i Danmark. Ifølge konsulenterne i MindSpring Kompetencecenter er indsatsmetoden også anvendelig for en meget bred målgruppe. De skelner således ikke mellem, hvor længe deltagerne har været i Danmark, ligesom det heller ikke nødvendigvis er et krav, at deltagerne kommer hertil grundet flugt fra krig, hungersnød eller andre katastrofer, der har fået dem til at forlade hjemlandet. En konsulent fortæller, at indsatsmetoden er relevant og kan have en integrationsfremmende effekt for individet, så længe den enkelte stadig finder det relevant at snakke om livet i eksil: *"Så jeg vil sige, at det nok bare er at være forælder og måske ikke helt kende Danmark endnu, eller ikke helt have fundet sig til rette endnu og have en føling med samfundet"* (MindSpring-konsulent). De peger dog på, at indsatsen først vil være gavnlig, når deltagerne har været i Danmark et stykke tid, da deltagelse i indsatsen kræver, at deltagerne selv har gjort sig nogle erfaringer med de temaer, der er lagt op til at diskutere i manualen såsom mødet med en anden kultur, børneopdragelse i et nyt land eller ændrede kønsforståelser i eksillandet. Center for Boligsocial Udvikling afprøvede MindSpring-metoden i udvalgte boligområder med forældre, der havde boet i Danmark i en lang årrække og konkluderede, at manualen og indsatsmetoden også er meget gavnlig for denne gruppe, da *"de stadig kan opleve konflikter mellem deres egne normer og værdier for opdragelse i Dan-*

mark" (Frederiksen et al. et al. 2015:15). Men for helt nyankomne flygtninge kan MindSpring-forløbet, ifølge konsulenterne, være et forum for at opnå viden, forståelse og indsigt i henholdsvis egne normer og værdier for opdragelse og adfærd og så dem, de møder i Danmark.

Deltagernes alder er heller ikke på forhånd defineret, blot at de har børn, der bor hjemme og således stadig kan siges at være i deres forælder-opdragerrolle. Flere medtrænere fortæller mig dog, at de særligt finder indsatsen brugbar for yngre mennesker, fordi de tilsyneladende er mere parate til at indoptage nye normer og inddrage nye syn på opdragelse i sit eget samvær med børnene. Dette er gennem feltarbejdet også blevet bekræftet af både medtrænere og deltagende flygtningeforældre på et MindSpring-forløb. Det er dog snarere børnenes alder, der står i centrum for diskussion under forløbet. Flere MindSpring-trænere og medtrænere forklarer mig, at idet der kan være store forskelle i opdragelsen af små børn i hhv. Danmark og arabisktalende lande, så er det særligt meningsfuldt, at forældre følger et MindSpring-forløb, mens deres børn stadig er små, så kan de nå at få indsigt i de forventninger til børneopdragelse, de vil møde i Danmark. MindSpring-forløb tilbyder dog også refleksion for forældre med ældre børn, bl.a. muligheden for at tale om det danske ungdomsliv, hvor deltagelse i fester, alkoholvaner, kærester m.m. er majoritetsnormen.

Deltagernes køn og forælderoller er heller ikke givet på forhånd, og konsulenter, medtrænere og MindSpring-trænere fortæller mig om forløb med forskellige konstellationer, som kan være succesfulde på forskellige måder: nogle forløb afholdes med blandede køn (mor og far), andre forløb som rene mande/fædre-forløb eller rene kvinder/mødre-forløb. En intern evaluering fra Dansk Flygtningehjælps Center for Udsatte Flygtninge konkluderer på baggrund af observationer af både kønsopdelte og kønsblandede hold, at deltagernes udbytte i begge tilfælde har været positive (Drud-Jensen 2015). Als Research (2012) konkluderer med baggrund i observationer af flere kønsblandede forløb ligeledes, at kvinder og mænd næsten deltager lige aktivt på holdene. Det understøtter et argument for, at det kan være gavnligt for familien, at begge forældrene deltager sammen i et forløb, i forhold til at diskutere eksempelvis børneopdragelse. Under det forløb jeg fulgte, gjaldt det kun et enkelt par, at den ene part (manden/faren) var betydeligt mere deltagende end kvinden. Center for Boligsocial Udvikling (Frederiksen et al. 2015) har dog også fulgt flere forløb, hvoraf størstedelen var rene kvindehold efter kvindernes eget ønske, med den begrundelse, at de ellers ville have svært ved at åbne op og tale om mere personlige emner under mændenes tilstedeværelse. Under mit feltarbejde fortæller flere medtrænere om lignende erfaringer. Både Center for Boligsocial Udvikling (Frederiksen et al. 2015) samt flere medtrænere peger dog på den gode gruppedynamik det kan skabe, når både mænd og kvinder deltager. Samtidig peges der også på, at MindSpring-forløbets chance for at manifestere sig i forældrenes opdragelsesstil og relation til børnene forbedres betydeligt, hvis både moren og faren har deltaget, da børneopdragelsen er et fælles projekt (Frederiksen et al. 2015). Dette er også mit klare indtryk. De fleste møder i det forløb, der er fulgt forinden denne rapport, blev opstartet med en "siden sidst"-runde, der ofte bar præg af, at delta-

gerne havde været hjemme og tale om og i nogle tilfælde afprøve nye opdragelsesmetoder eller kommunikationsformer, hvilket gav anledning til nye spørgsmål til diskussion i gruppen. Samlet kan man sige, sådan som konsulenterne i MindSpring Kompetencecenter gør, at køns/forældrerolle-sammensætningen af grupperne skal besluttet lokalt af værtsinstitutionen ud fra en vurdering af de potentielle deltageres behov. Dette understøtter også det generelle grundlag for MindSpring-forløbene, nemlig at værtsinstitutionerne tager ejerskab over metoden og gør den lokalt meningsfuldt: *"Det er dem, der kender dem, så de må vide bedst, hvordan de sammensætter grupperne"* (MindSpring-konsulent).

Andre sådanne overvejelser omkring sammensætningen af grupperne gælder, hvorvidt det er hensigtsmæssigt eller problematisk at deltagere har forhånds-bekendtskab med hinanden og/eller MindSpring-træneren. Under feltarbejdet mødte jeg varierende erfaringer med relationer mellem deltagere og trænere som var private, arbejdsrelaterede eller fremmede før forløbet. På den ene side kan det virke tryghedsfremmende og øge mulighederne for hurtigt at få søsat gode og konstruktive gruppediskussioner, hvis deltagerne internt og i forhold til MindSpring-træneren ikke er fremmede for hinanden. Under feltarbejde fik jeg indtryk af, at de fire ud af de i alt otte deltagende personer, som kendte hinanden godt i forvejen, var mere deltagende end de sidste par, som ingen kendte på forhånd. På den anden side hævdede flere medtrænere, at et internt kendskab kunne være problematisk, fordi det på trods af grupperegler omkring fortrolighed og tillid vil kunne resultere i sladder rundt om i byen, hvis deltagerne i forvejen havde kendskab til hinanden.

Hvad er det særlige ved MindSpring Forældregrupper

Hvordan er MindSpring Forældregrupper en særlig indsats, der kan ses som en kriminalpræventiv indsats i forhold til ungdomskriminalitet? Det diskuterer vi nu, med afsæt i den indsigt i indsatsmetodens grundsten og de muligheder og udfordringer, der ligger heri, som vi hidtil har beskrevet.

"Her gør vi det, som det tager rådgiverne på kommunen 15 år at forklare dem" (MindSpring-tolk).

Sådan beskriver en tolk ansat af kommunen kort og kontant, hvad MindSpring Forældregrupper kan. Det er naturligvis en sandhed med en lang række modifikationer, men citatet illustrerer den begejstring og generelle tilfredshed med indsatsmetoden, som under dette feltarbejde var tydelig blandt både medtrænere, MindSpring-trænere, tolke og deltagerne selv. Vi fandt følgende nøgleord for det, som karakteriserer MindSpring Forældregrupperes særegenhed:

- Modersmål
- Brugerdrevet læring
- Peer-to-peer
- Modvirker klientgørelse
- Udfordrer traditionelt integrationsarbejde

Modersmål

Et MindSpring-forløb afholdes altid på deltagernes modersmål. På nuværende tidspunkt er manualen desuden oversat til arabisk, da de fleste MindSpring-forløb er afholdt med arabisktalende deltagere. Derudover er der udarbejdet ordlister på engelsk, somali, tigrinya og arabisk, så det ligeledes er muligt at oprette MindSpring-forløb med forældre med disse sprog.

Brugen af modersmål er ifølge MindSpring-konsulenterne fra Dansk Flygtningehjælp ret unikt inden for integrationsarbejdet, da den herskende holdning på feltet er, at flygtninge skal undervises på dansk for at lære sproget på denne måde. I MindSpring er ønsket imidlertid at skabe et rum for deltagerne, hvor de trygt og frit kan tale og diskutere de udfordringer og problemstillinger, de oplever i deres hverdag i relation til børneopdragelse, familieliv og ægteskab i Danmark. Det er med afsæt i dette ønske, at forløbene foregår på deltagernes modersmål:

”man kan udtrykke sig bedst og forstå bedst på sit eget modersmål. Og det er vigtigt, når man sidder og snakker om de her emner, som både kan være svære og hårde at snakke om og komplicerede at tale om, at man så kan udtrykke sig fuldt ud. Og det kan man bedst på sit eget modersmål (...) det er lidt den teori, der også ligger bag det her, at man kan få det hele med, når man taler om stress og traumer og udfordringer” (MindSpring-konsulent).

Brugen af modersmål øger tilsyneladende forældregruppens tryghed, lyst og mulighed for at deltage i gruppediskussionerne og medvirker til, at de kan følge med træneroplæggene. Ifølge andre evalueringers MindSpring-trænere, medtrænere og deltagere er brugen af modersmål både unikt og fremmende for læringspotentialet, tryghed og engagement i grupperne (Drud-Jensen 2015; Frederiksen et al. 2015). Brugen af modersmål betyder dog, at særligt mindre kommuner uden det fornødne borgergrundlag kan have svært ved at igangsætte MindSpring-forløb. Ligeledes kræver det uddannelse af flere MindSpring-trænere, hvis der er flere sproggrupper bosat i samme område. Disse praktiske forhold kompliceres af, at der ifølge konsulenterne fra MindSpring Kompetencecenter ikke er tradition for at samarbejde på tværs af kommunegrænser. Her ligger dog et oplagt udviklingspotentiale for indsatsen, nemlig at kommuner samarbejder om dels at oprette forløb med fællessprogede borgere fra flere kommuner, dels at kommunerne deler MindSpring-trænere, så modersmålskompetencerne deles. Brugen af modersmål betyder dog samtidig, ifølge flere medtrænere og tidligere evalueringer (Frederiksen et al. 2015; Drud-Jensen 2015), at medtrænerens deltagelse er stærkt afhængig af en kompetent tolk. Medtrænerens position bliver hermed også mere perifer, hvilket har den fordel, at de sættes i en anden rolle end den, de sædvanligvis møder de deltagende forældre i (se afsnittet nedenfor: Modvirker klientgørelse).

Brugerdrevet læring

En MindSpring-træner fra et forløb beskriver for mig, hvad MindSpring kan opnå, fordi man ikke arbejder med undervisning i traditionel forstand: *"det gode ved MindSpring er, at deltagerne skifter rolle og syn på sig selv fra passiv til aktiv, fordi man i MindSpring ikke bare underviser og belærer, som de er vant til – man skaber rum til deltagelse og diskussion, og så vokser de (Feltnoter 3/9 2018).*

I introduktionen til manualen for et MindSpring-forældreforløb understreges det således også, at MindSpring er et gruppeforløb og ikke undervisning, så *"deltagerne kan reflektere og dele erfaringer om de temaer, som er udvalgt og beskrevet i manualen"* (MindSpring Kompetencecenter 2017). Det er centralt, at forløbet ikke bliver et forum, hvor en lærer doserer viden til sine elever, men et hvor erfaringer og udveksling bliver både mål med og middel til læringsprocessen:

"... ideen er jo, at man simpelthen får sat ord på alle de følelser og tanker, der kan være inde i ens hoved (...) og hører at andre har også udfordringer med de her ting. Så man får et fællesskab og føler, at man ikke er alene. Og så samler man jo viden op og skriver "hvad har vi så fundet ud af os fire, der sidder her? Man kan gøre det og det og det og det". Så alle ligesom får ejerskab og byder ind. Der er ikke nogen, der er klogere eller dummere end andre" (MindSpring-konsulent).

Den øgede indsigt og de nye perspektiver på egen adfærd igangsættes gennem refleksion og observation af familiedynamikkerne i praksis mellem forløbets mødegange, og skabes således i fællesskab i gruppen gennem gensidig spejling.

Peer-to-peer

Det brugerdrevne læringsfællesskab etableres også gennem brugen af peer-to-peer pædagogik (eller som en MindSpring-konsulent kalder det, *"ligemand-til-ligemand"*). Peer-to-peer pædagogik kan ifølge en konsulent fra Peer-netværket i Danmark forklares som *"erfaringsdeling mellem personer, der i en eller anden grad har et fælles erfaringsgrundlag"*. Peer-to-peer indbefatter altså det forhold, at personer, der deler et vist fælles erfaringsgrundlag gennem eksempelvis sammenlignelige oplevelser og kulturelle baggrund, støtter og hjælper hinanden. Tilstedeværelsen af en MindSpring-træner og en gruppe, der har fælles sprogligt og kulturelt fællesskab og i den forstand en vis fælles erfaringsbase, muliggør en særlig dynamik i samtaler om både personlige og følsomme emner, som det kan være svært at tale om med andre uden samme erfaringer. Dette særlige bånd, som peer-to-peer muliggør, beskrives i en evaluering fra Als Research (2012) på denne måde:

"Det er medtrænerens erfaring, at MindSpring-træneren har en anden forståelse for deltagerne end medtræneren [...] MindSpring-træneren [kan] i kraft af sit kulturelle fællesskab med deltagerne tillade sig at gå mere til dem end medtræneren kan tillade sig. Deltagerne fortæller, at de føler, at de har fået et større udbytte af undervisningen, fordi de mener, at MindSpring-træneren kan eksemplificere mere genkendeligt end medtræneren og på den måde gøre det lettere at forstå."

I MindSpring-forløbet bruger MindSpring-træneren sig selv og sine egne erfaringer til at indlede diskussioner, skabe genkendelse for deltagerne og øge trygheden, så deltagerne efterfølgende har mod på at dele og tale om de udfordringer, de selv oplever i hverdagslivet i eksillandet. Jeg observerede en sådan tryghed under det MindSpring-forløb jeg fulgte, bl.a. etableret gennem at MindSpring-træneren efter introduktionen til et tema (fx kønsnormer i ægteskabet eller børneopdragelse) kort fortalte om egne erfaringer med temaet fra sit eget liv. Dette syntes at skabe en god platform for, at deltagerne selv trygt kunne fortælle om deres udfordringer og følsomme oplevelser. Trygheden ved at dele erfaringer og tale om følsomme og svære emner blev også etableret gennem det sæt af gruppedefinerede regler, der formuleres i fællesskab ved første møde og gentages ved hver mødegang, eksempelvis regler omkring fortrolighed og respekt for hinanden og for det, der bliver diskuteret i gruppen (MindSpring Kompetencer 2017). Flere medtrænere understreger over for mig styrkerne ved brugen af peers, som det fremgår af disse feltnoter:

"flere kommer ind på, at det kulturelle og det relationelle element er meget centralt for, at deres arbejde med flygtningefamilierne virker [...] han kan komme igennem med mange ting, fordi han selv har anden etnisk baggrund og desuden kender familierne fra flere regi. De andre virker til at være enige. Han siger, at han ikke tror en almindelig sagsbehandler ville kunne gøre det samme og få lige så gode tilbagemeldinger fra deltagerne, som de gør i MindSpring. Det mener han skyldes, at de kan relatere sig til MindSpring-træneren. Der er altså ikke det der klientforhold, som de ofte oplever ved deres almindelige sagsbehandler fra kommunen" (Feltnoter 21/8 2018).

Peer-to-peer pædagogikken tilstræber en ligeværdighed i relationerne, som også gennem spillet mellem MindSpring-træner, medtræner og tolken, rammesætter et trygt rum for deltagerne. På første observationsdag under mit feltarbejde noterer jeg:

"Deltagerne begynder lige så stille at ankomme. Både medtræneren og tolken kan deres navne og hilser venskabeligt. (...). Deltagerne hilser på os og på hinanden. Der er en god og meget afslappet stemning. Folk ser trygge ud. Jeg føler mig selv tryk ved at være der" (Feltnoter 23/5 2018).

Ligeværdigheden handler også om, at alle tager aktivt del i samtalerne og byder ind med egne erfaringer, således også medtræneren, tolken og jeg selv, ligesom medtræneren i visse tilfælde tilføjede yderligere til oplæggene, når MindSpring-træneren havde gennemgået manualen. Dette skabte en fornemmelse af, at alle i rummet var én samlet gruppe, hvilket måske var baggrunden for, at deltagerne efter øvelser, henvendte sig til medtræneren (etnisk dansk) for at høre hendes forståelse af og syn på disse emner. Medtræneren blev her inddraget snarere som en herboende forælder end en repræsentant fra systemet.

Modvirker klientgørelse

Den brugerdrevne læring og peer-to-peer pædagogikken har andre konstruktive potentialer end de ovenstående beskrevne, nemlig, at modvirke den klientgørelse, som mange flygt-

ninge tilsyneladende ellers oplever i mødet med indsatser og offentlige fagpersonaler (Frederiksen et al. 2015). Dette konstruktive potentiale blev fremhævet igen og igen i mine samtaler under feltarbejdet med MindSpring-trænere, medtrænere eller konsulenter, som en naturlig følge af Forældregruppernes metode:

I bilen taler vi løst og fast om projektet, jeg arbejder på, samt om eftermiddagens oplevelse. Jeg fortæller, at jeg er imponeret over, hvor ivrige deltagerne var for at lære, og tolken siger, at det er de, når det er på den her måde, hvor de får lov at diskutere og der ikke er sådan et klient/system-forhold, hvor de bare bliver belært om, hvad de skal (Feltnoter 23/5 2018).

Den brugerdrevne tilgang, peer-to-peer-metoden samt den professionelle medtræners mere passive rolle i indsatsen bidrager samlet til, at deltageren engagerer sig og magtforholdet mellem medtræneren og deltagerne udjævnes under forløbet. Derfor er det dog stadig vigtigt i rekrutteringsprocessen at tage højde for, at de kommende deltagere endnu ikke har erfaret denne udjævning af magtforholdet, eksempelvis ved at understrege *frivilligheden* i at deltage. En MindSpring-træner fra et tidligere gennemført forløb fortæller om en uhensigtsmæssig rekrutteringsstrategi:

Forløbet startede lidt uheldigt. Kommunen valgte at stå for rekrutteringen, og det var derfor dem, der udpegede deltagere og sendte brev til dem. Det skræmte mange, fordi de ikke vidste, hvad det var, men at man som udgangspunkt ikke tror det er godt, når man får et brev fra kommunen. (Feltnoter 3/9 2018).

For at undgå en lignende situation, valgte en anden kommune, der havde arrangeret MindSpring-forløb med jobcentret som værtsinstitution, at indgå et samarbejde med en skole, så det var skolen, der stod for at udvælge og invitere forældreparrene. Det er altså væsentligt, at værtsinstitutionen medtænker, hvordan indsatsmetodens fundament omkring den brugerdrevne, peer-to-peer og ligeværdige dialog etableres allerede i rekrutteringsfasen, så deltagerne fra starten kan være trygge og engagerede i deltagelse.

Udfordrer traditionelt integrationsarbejde

"Selvom man måske har arbejdet med den her målgruppe på en anden måde før, så gør den her indsats eller metode, hvor man får en anden relation, men også et andet syn på den gruppe, man ellers plejer at arbejde med. Altså hvor man også får et blik for deres ressourcer og får et helt andet billede af, at "nå okay, det er sådan du tænker det, det er derfor jeg ikke forstod det. (...) Det er der også nogen, der siger, så de også bringer den metode ind i deres øvrige integrationsarbejde, hvis det er muligt" (MindSpring-konsulent).

I både evalueringer (Frederiksen et al. 2015; Als Research 2012; Drud-Jensen 2015) og i mine samtaler med medtrænere under feltarbejdet bekræftes dette udsagn: som medtræner i et MindSpring-forløb ændres ens syn på både det integrationsarbejde, kommunen eller andre værtsinstitutioner udfører, og på de flygtningefamilier, integrationsarbejdet rettes imod. Ændringerne handler bl.a. om et mere ressourcebaseret syn på flygtningefamilierne

(Als Research 2012; feltnoter), dvs. med blik for familiernes styrker, muligheder og engagement. Medtrænerne får også en øget forståelse for både familiernes livssituation, og de barrierer og årsager til misforståelser, der kan opstå i deres øvrige samarbejde med kommunen, jobcenter, skole eller andre institutioner. Flere medtrænere fortæller, hvordan deres oplevelser og ændrede syn på forældrene har spredt sig som ringe i vandet ind i det kommunale integrationsarbejde, og hvordan de flere steder har været med til at anvende peer-to-peer-metoden på nye områder – dvs. inddrage andre flygtningefamilier og deres erfaringer i det sociale integrationsarbejde. Der er således potentiale for, at MindSpring Forældregruppernes særlige metodiske tilgang kan fungere som inspiration til integrationsarbejdet på andre områder.

I indsatser, der beror på samfundsinddragelse, fælles refleksion og øget viden om normer og kulturelle ligheder og forskelle, kan det være vigtigt at gøre sig bevidst om, hvad hensigten med indsatsen er, herunder at skelne mellem hensigten om assimilation og refleksion. Hvor assimilation omhandler den kulturelle, politiske eller religiøse tilpasning til nye normer og værdisystemer, mens de gamle skubbes i baggrunden, kan refleksion i højere grad sigte på at skabe en bevidsthed, øget viden og refleksion vedrørende forskelle og ligheder i kulturer, normer og værdier. Hvis assimilationsbestræbelserne bliver for dominerende, kan det skabe en oplevelse af stigmatisering hos deltagerne og potentielt give bagslag i form af modstand mod majoritetssamfundet, (jf. Del II).

I indsatser, der beror på samfundsinddragelse, fælles refleksion og øget viden om normer og kulturelle ligheder og forskelle, kan det være vigtigt at gøre sig bevidst om, hvad hensigten med indsatsen er, herunder at skelne mellem hensigten om assimilation og refleksion. Hvor assimilation omhandler den kulturelle, politiske eller religiøse tilpasning til nye normer og værdisystemer, mens de gamle skubbes i baggrunden, kan refleksion i højere grad sigte på at skabe en bevidsthed, øget viden og refleksion vedrørende forskelle og ligheder i kulturer, normer og værdier. Hvis assimilationsbestræbelserne bliver for dominerende, kan det skabe en oplevelse af stigmatisering hos deltagerne og potentielt give bagslag i form af modstand mod majoritetssamfundet, (jf. Del II).

Hvorfor MindSpring Forældregrupper?

Som vi beskriver i Del II, hvor vi gennemgår teoretiske forklaringer på kriminalitet blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund, hænger kriminalitet generelt sammen med manglende eller begrænset samfundsmæssig integration. Her er *integration* forstået i sin sociologiske betydning, dvs. bredt som manglende tilknytning til samfundet, manglende oplevet accept fra samfundet, manglende muligheder for deltagelse eller at opnå status i samfundet eller manglende følelse af samhørighed og fællesskab med majoritetssamfundet, jf. Del II. Denne sociologiske forståelse står i modsætning til den aktuelle mere snævre politisk definerede forståelse, hvor integration sættes lig med at tale dansk, være selvforsørgende og assimilere sig til normer og værdier som defineres som "danske". I en sociologisk integrationsforståelse kan integrationsfremmende indsatser og kriminalpræventive indsatser ikke adskilles eller forstås uafhængigt af hinanden. Hvor nogle indsatser fokuserer på at mindske kriminalitetsrisikoen blandt unge, med øget integration som et middel

hertil eller en lykkelig sidegevinst, opererer andre indsatser omvendt med et primært fokus på at fremme samfundsintegrationen, hvor en sidegevinst grundet den øgede integration på en eller flere af de førnævnte parametre så kan være mindsket kriminalitetsrisiko. Vi betragter MindSpring som en indsats, der hører til i den sidstnævnte form for indsats. Når MindSpring Forældregrupper her er udvalgt som en potentielt lovende, kriminalpræventiv indsats skyldes det således først og fremmest dens potentialer for at være en virksom, integrationsfremmende indsats. Sådan beskrives den både af deltagere og kommunale medarbejdere og i andre evalueringer (Drud-Jensen 2015; Frederiksen et al. 2015; Als Research 2014; Kommunernes Landsforening 2016). Deltagernes umiddelbare udbytte bekræftes bl.a. af et meget stort fremmøde på trods af, at deltagelsen er frivillig.

Vi finder desuden teoretisk (jf. Del II) belæg for, at indsatsen, samtidig med de integrationsfremmende effekter, også kan virke i en kriminalpræventiv henseende for de deltagende forældres børn, med udgangspunkt i særligt de sociologiske, kriminologiske og psykologiske teoris syn på vigtigheden af forholdet mellem barn og forældre i relation til barnets fremtidige adfærd, jf. Del II. Her trækkes både på selvkontrolteorien, der hævder, at børnenes evne til at styre egne impulser samt at kontrollere sin aggression og spontanitet er afhængig af opdragelsesstilen i hjemmet (Gottfredson & Hirschi 1990), samt på teorierne inden for feltet omkring stress og traumer, der ligeledes peger på forældreevnen og børnenes spejling i forældrene som centrale forklaringer på børns senere adfærd (fx Perry 2013; Montgomery 2017; Hart 2008). Vi diskuterer nedenfor hvordan disse perspektiver kan belyse MindSprings potentielt kriminalpræventive effekt.

Den første teoritradition, der her skal fremhæves i relation til MindSpring, er de klasseorienterede teorier, der anskuer kriminalitet som et resultat af et individs lavere klasse-mæssige position (fx Merton 1938; Cohen 1955; Young 1999). Vi var i Del II inde på, at etniske minoritetsfamilier som en gennemsnitsbetragtning kommer fra lavere samfundsklasser og dermed har færre midler samt lavere uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknytning i forhold til den gennemsnitlige etnisk danske familie. Als Research (2014) konkluderer med udgangspunkt i opfølgende interviews med MindSpring-deltagere, at deltagerne efter forløbet har fået fornyet tro på egne ressourcer og øget selvværd samt, at gruppen er blevet mere motiverede for at tage en uddannelse og komme i beskæftigelse. På lignende vis konkluderes det i en evaluering fra Center for Udsatte Flygtninge (Drud-Jensen 2015), hvordan MindSpring giver forældrene fornyet motivation for at integrere sig i samfundets forskelle sfærer. 87 % af de deltagende forældre svarede efter forløbet, at de havde fået fornyet lyst til at påbegynde en uddannelse eller på anden vis engagere sig i samfundet, eksempelvis gennem frivilligt arbejde. Det indikerer således den integrerende effekt MindSpring som en empowerment-indsats kan have, som i en kriminalpræventiv henseende kan få betydning for det miljø, børnene vokser op i. Det er ikke testet, hvorvidt denne øgede motivation for at integrere sig i uddannelse, arbejdsmarked eller civilsamfund reelt har øget deltagernes tilknytning til disse institutioner, men motivationen må dog anses som en vigtig faktor for, at dette sker. Det er da også bemærkelsesværdigt, at alle medtrænerne, der er mødt i forbindelse med feltarbejdet, taler meget positivt omkring forløbet og om, hvordan de kan se, at det løfter målgruppen og deres tro på egne ressourcer. De

klassebetingede teorier peger på, at kriminalitet og socioøkonomisk status er stærkt forbundet. Dette blev også underbygget i rapportens Del I, hvor det blev påvist, at store dele af de unges kriminalitet kunne forklares med forældrenes socioøkonomiske status. Der kan således argumenteres for, at MindSpring kan virke præventivt for børnenes eventuelle udvikling af afvigende adfærd, hvis MindSpring formår at skabe den motivation og tro på egne evner, der skal til for, at forældrene påbegynder uddannelse eller får fodfæste på arbejdsmarkedet, da dette i sidste ende kan hæve familiens socioøkonomiske status samlet set. Dette stiller dog store krav til værtsinstitutionerne, da det kræver, at deltagerne efter endt MindSpring-forløb gribes og hjælpes i rette retning mod uddannelse eller arbejde, mens de fortsat er motiverede. Dette anses som den største udfordring for MindSpring, da der ikke er udstukket nogle retningslinjer eller anbefalinger for målgruppen efter ophør af de ni ugers MindSpring-forløb. Det bør således overvejes inden opstart af et forløb, hvordan man som værtsinstitution kan fastholde og hjælpe forældrene videre til rette regi, når MindSpring-forløbet er afsluttet.

Et andet udbytte ved forældres deltagelse i MindSpring er deres forbedrede handlekompetencer, når det kommer til børneopdragelse og det at få skabt et familieliv i Danmark. Dette er et element, der både fremhæves i evalueringerne, hvor deltagerne selv er blevet hørt, samt af både medtrænere, MindSpring-trænere og MindSpring-konsulenterne (Drud-Jensen 2015; Als Research 2014; Frederiksen et al. 2015; Feltnoter). Gennem MindSpring har forældrene lært at kommunikere med deres børn på andre og mere anerkendende måder, hvilket har medført tættere bånd mellem dem og gjort, at forældrene nu oplever, at børnene kommer til dem med problemer og udfordringer i deres hverdagsliv, som de ellers ikke tidligere oplevede. Det kan således overvejes, om MindSpring kan bane vejen for en minimering af den kulturelle generationskløft, der jf. Del II til tider anses som medforklaring på problemstillinger hos minoritetsunge (Prieur 2004). Med forbedrede kommunikationsformer og tættere bånd mellem forældre og børn kan det overvejes, om børnene eller de unge i højere grad søger råd og vejledning hos deres forældre frem for at håndtere det selv eller leve et såkaldt dobbeltliv, som det blev fremhævet i Del II. Dette er også et udbytte, MindSpring-konsulenterne peger på, som MindSpring kan være med til at give. I et teoretisk perspektiv kan der argumenteres for, at et tættere bånd mellem forældre og børn får betydning for styrken af det sociale bånd *attachment*, der betyder, at børnene bekymrer sig om deres forældres holdning til deres adfærd, selv når de er adskilt i tid og rum. Hvis forældre og børn er tætte og normalvis deler oplevelser, tanker og følelser med hinanden frem for at leve såkaldte dobbeltliv, formodes det, at dette sociale bånd er stærkt, hvilket således kan virke kriminalpræventivt, fordi barnet eller den unge således ikke ønsker at skuffe sine forældre (Hirschi 1969).

Ifølge de teoretiske forklaringer, der omhandler både stress, traumer og selvkontrol, som blev præsenteret i Del II, har forældreevnen og herunder forældrenes nærvær, støtte og omsorg for børnene, stor betydning for børnenes opvækst og udvikling af adfærd, hvorfor det kan anses som præventivt, hvis forældrene gennem et MindSpring-forløb får hjælp til at håndtere de udfordringer og barrierer, der måtte være i relation til det gode familieliv i Danmark (fx Perry 2013; Montgomery 2017; Gottfredson & Hirschi 1990). Det er i denne

forbindelse vigtigt at pointere, at forældre med anden etnisk baggrund end dansk ikke er ringere forældre eller har en lavere forældrekompetence end øvrige forældre. Det handler, som flere medtrænere har fortalt om, om, at familierne kommer fra kontekster med specifikke og ofte anderledes kulturelle forståelser og praksisser, og de skal derfor reorientere sig i deres nye, danske kontekst. Et eksempel herpå er en samtale med to medtrænere:

Hun (en kvindelig medtræner) fortæller også om en episode, hvor et barn havde spurgt sin mor om, hvorfor hun ikke fulgte ham ind i skolen, men bare afleverede ham ude ved vejen. Han havde lagt mærke til, at de andre børns forældre fulgte dem helt ind og gav dem et knus inde på skolen. Efter han havde sagt det, begyndte moren at gøre det samme [...] MindSpring [er] godt, fordi de får skabt et rum til at tale om og blive bevidste om de her ting. [...] De er begge enige om, at MindSpring er en rigtig god mulighed for flygtningeforældre til at få en større indsigt og forståelse i den danske kultur, og at det kan hjælpe deres børn fremover. De tror også på, at det kan gavne i en kriminalpræventiv retning, fordi forældrene bliver meget bedre til at tale med deres børn (Feltnoter 21/8 2018).

Et andet udbytte ved deltagelse i MindSpring er ligeledes, at forældrene bliver mere trygge ved at lade deres børn deltage i aktiviteter uden for hjemmet i eksempelvis skole eller fritidstilbud, da dette netop er et af de emner, der diskuteres under et MindSpring-forløb.

Alligevel oplevede de nogle ændringer. Han fortæller, at gruppens børn var i skolealderen eller ældre, flere var teenagere. Forældrene kørte en hård opdragelsesstil over for dem, og mange af børnene måtte ikke deltage i eksempelvis skoleture eller skolefester. Det ændrede sig dog efter MindSpring, hvor 3 børn fra forskellige familier eksempelvis fik lov at komme med til skoletur på Bornholm og en anden havde været med til en klassefest. Han siger, at det var en svær gruppe, men alligevel kunne de se den slags resultater, og derfor mener han også, at alle burde undervises efter samme principper som MindSpring-manualen tilbyder (Feltnoter 30/5 2018).

Ovenstående feltnote er fra en samtale med en tolk og en medtræner, der har haft flere MindSpring-forløb. Samtalen bevidner, hvordan MindSpring kan være med til at skabe ændringer i børneopdragelsen og skabe åbninger for børnenes deltagelse i forskellige sociale arrangementer. En konsulent fra MindSpring Kompetencecenter fortæller om et lignende eksempel:

"[En medtræner] fortalte mig efter deres første forløb, at der var der nogen unge piger som pludselig fik lov til at tage med til julefrokost tror jeg det var eller juleafslutning eller sådan noget på skolen, som hun var sikker på aldrig var sket, hvis ikke deres forældre havde været i MindSpring" (MindSpring-konsulent).

Citatet illustrerer på linje med feltnoten ovenfor, hvordan MindSpring kan være med til at åbne nogle døre for børnene ind til samfundet, som ellers ikke var blevet åbnet, og dette skyldes formentlig, at MindSpring skaber et forum, hvor forældrene får ny indsigt og forståelse for det danske samfund, kultur og normer, hvilket således mindsker misforståelser og kulturelle barrierer. En evaluering konkluderer samstemmende, at 59 % af deltagerne

efter endt MindSpring-forløb vil tillade deres børn at deltage i sociale aktiviteter som lejrskoler, fritidsaktiviteter, fester med videre (Drud-Jensen 2015). Det indikerer således, at indsatsen øger børnenes samfundsmæssige integration, fordi forældrene i højere grad støtter denne deltagelse. Ud fra et teoretisk synspunkt vil en sådan øget deltagelse i arrangementer i det konventionelle samfunds institutioner kunne styrke børnenes *commitment* og *involvement*, hvilket teoretisk set ligeledes vil mindske risikoen for, at de afviger og bryder samfundets normer og regler (Hirschi 1969). At over halvdelen af forældrene efter et MindSpring-forløb tilkendegiver, at de vil være mere tilbøjelige til at give deres børn og unge lov til at deltage i forskellige sociale aktiviteter uden for familien, kan ligeledes medvirke til at mindske den sociale kontrol, som vi i Del II beskriver kan følge af, at man som forældre ikke umiddelbart kan navigere i det danske samfund ud fra den habitus, man gennem opvæksten i en anden kulturel og social kontekst, har tilegnet sig (Bourdieu 2000; Larsen & Kristensen 2016). Dette er også et emne, der italesættes i manualen.

En samstemmende konklusion i alle evalueringer af MindSpring Forældregrupper er, at konfliktniveauet mellem forældrene og deres børn er markant mindsket efter deltagelsen i MindSpring. Dette skyldes blandt andet, at forældrene har fået inspiration til alternative kommunikationsformer gennem forløbet, og de er derfor begyndt at tale mere med deres børn frem for at råbe eller skændes (Drud-Jensen 2015; Als Research 2012; Als Research 2014; Frederiksen et al. 2015). Et forbedret forhold mellem forældre og børn og færre konflikter imellem dem kan teoretisk set have stor betydning for børnene. I relation til kulturelle forskelle kan den bedre kommunikation og det mindskede konfliktniveau forstås i relation til nye opdragelsesmønstre, hvor forældrene har fået alternativer til sanktionering af børnenes afvigende eller uønskede adfærd. I rapportens Del II blev det diskuteret, hvorvidt der i henholdsvis vestlige og særligt mellemøstlige kulturer findes forskellige syn på opdragelse og sanktionering. Opdragelsesforskelle mellem familierne og de normer, de oplever dominerende i Danmark, har været en gentagende diskussion mellem medtrænere i feltstudiet, hvor der tilsyneladende har hersket enighed om, at man i Danmark opdrager med disciplinering af børnene som små og efterfølgende mere og mere frihed, mens det modsatte gør sig gældende i mange minoritetsfamilier med arabisk baggrund (jf. Skytte 2007). I disse diskussioner har både MindSpring-trænere og medtrænere talt om vold mod børn i særligt arabiske hjem som naturligt forekommende (Feltnoter). Både MindSpring-konsulenter og flere medtrænere påpeger dog også, at forældrene under forløbene efter spørger alternativer til sanktionering, fordi de godt ved, at vold som sanktioneringsmiddel ikke anerkendes i Danmark. At synet på vold mod børn ændrer sig efter MindSpring nævnes også som et centralt udbytte i en evaluering af flere forældreforløb (Als Research 2014). Forældrenes ændrede syn på og anvendelse af vold i opdragelsen får betydning for børnenes fremtidige udvikling af adfærd, også i en kriminalitetsforebyggende sammenhæng. Som vi diskuterer i Del II kan det ikke udelukkes, at det kan have en afsmittende virkning på børnenes adfærd, hvis de i deres dagligdag oplever brugen af vold i forbindelse med sanktionering eller som et middel i diskussioner. Det betyder således også, at det mindskede konfliktniveau, forældrenes nye læring omkring alternativer til opdragelse og det tættere bånd mellem forældre og børn kan virke positivt afsmittende på børnenes udvikling af adfærd og dermed præventivt for udvikling af afvigende adfærd.

Et sidste aspekt ved MindSpring, som det findes værd at nævne i relation til at forstå MindSpring som en kriminalpræventiv indsats, er medtrænerens tilstedeværelse i forløbet. Medtrænerens rolle er blandt andet at informere om og henvise deltagerne til rette fora, hvis medtræneren finder grund til dette. Dette kan eksempelvis være ved at fortælle deltagerne om deres mulighed for at få hjælp og vejledning til at bearbejde deres traumer. Som det blev pointeret i rapportens Del II, kan forældres traumer både smitte af på børnene selv samt have stor betydning for forældrenes evne til at udvise omsorg, støtte og nærvær over for deres børn, hvilket igen kan få betydning for børnenes adfærdsmæssige udvikling (fx Perry 2013; Montgomery 2017). Det er således en styrke ved indsatsmetoden, at det er en del af fundamentet, at medtræneren kan informere og guide deltagerne om deres muligheder for hjælp, da dette i sidste ende kan få en positiv betydning ikke blot for den traumeramte forælder selv, men også for dennes børn og for familielivet samlet set.

Der er således teoretisk stærkt belæg for at forstå MindSpring Forældregrupper som ikke blot en integrationsfremmende indsats, men ligeledes som en potentielt, kriminalpræventiv indsats både for forældre og såvel som deres børn. Dette understøttes af de erfaringsbaserede anbefalinger, der blev præsenteret indledningsvist i denne Del III, hvoraf størstedelen kan genfindes i indsatsmetoden. Som beskrevet indledningsvist peger en række evalueringer sammenstemmende på, at indsatsers potentiale for at forebygge kriminalitet er størst, hvis indsatsen påbegyndes tidligt. MindSpring for Forældre kan ses som den helt tidlige indsats, der kan forebygge, at en uønsket adfærd overhovedet udvikles og opstår hos børnene. Dette skyldes, at forældrene gennem et MindSpring-forløb oplever, at deres forældrekompetencer i Danmark forbedres, fordi de får indsigt i særlige forhold gældende opdragelse, kultur, normer og værdier her, der har betydning for børneopdragelsen (Als Research 2014; Drud-Jensen 2015). Forældrene peger ligeledes på, at de gennem MindSpring har lært at reflektere over egne adfærdsmønstre i relation til børneopdragelsen samt lært at håndtere stress og egne traumer på en måde, der gør, at de i højere grad kan være støttende og nærværende i samværet med deres børn (Perry 2013). MindSpring kan således være et forum til at reflektere over, hvordan man som forælder mest hensigtsmæssigt kan opdrage sine børn i eksillandet med en balance mellem den nye og den gamle kulturs normer og værdier, og det er i dette lys, at MindSpring forstås som en tidlig, forebyggende indsats, fordi den dels fremmer integrationen for familien samlet set, dels fordrer mulighederne for et harmonisk og kærligt familieliv i Danmark.

I og med, at indsatsen kan få positive konsekvenser for både forældre og børn, vurderer vi ligeledes, at MindSpring er en indsats med langsigtet virkning, som ligeledes er et af de principper, det erfaringsmæssigt anbefales at arbejde ud fra.

MindSpring er ligeledes en familiebaseret eller familieinddragende indsats, da det ligger i selve fundamentet af MindSpring for Forældre, at det er hele familien, der arbejdes med frem for kun den unge isoleret set. En anden del af fundamentet i MindSpring er den gruppebaserede peer-to-peer-metode, der således synes at indbefatte både det interkulturelle element samt det relationelle element, som ligeledes er nogle af de otte anbefalede

forebyggelsesprincipper. Der arbejdes i MindSpring netop med kulturforståelser og kulturelle forskelle, da disse temaer er dominerende i manualen. Derudover er metoden struktureret omkring en MindSpring-træner, der deler sprogligt og kulturelt fællesskab med deltagerne ud fra den grundtanke, at dette vil øge både engagement og læringspotentialer. Det relationelle element er ligeledes fundamentet i indsatsmetoden, dels da der arbejdes med peer-to-peer, dels da der lægges vægt på gruppediskussion og refleksion i en brugerdreven form frem for gennem traditionel undervisning og belæring.

For at et MindSpring-forløb kan opstartes, skal der indgås et samarbejde med Dansk Flygtningehjælp, en værtsinstitution oftest i form af en kommunal forvaltning eller en anden lokal aktør samt med en frivillig MindSpring-træner, der således i dette regi kan repræsentere civilsamfundet samt er en repræsentation fra minoritetsgruppen. Det ligger således i skelettet, at der er krav om et samarbejde på tværs af forvaltninger og aktører for, at et forløb kan gennemføres. Det vægtlægges ligeledes i både manual og uddannelse, at de lokale MindSpring-trænere og medtrænere tager ejerskab over metoden sådan, så denne bliver meningsfuld i det regi, hvori den anvendes, hvorved forankring sikres yderligere. Gennem feltarbejdet er det også min opfattelse, at indsatsmetoden tilpasses og udvikles lokalt ude i kommunerne i forhold til konkrete behov og muligheder. På den måde kan det anbefalede princip om henholdsvis tværfagligt samarbejde og lokal forankring ligeledes genfindes i indsatsmetodens fundament.

Med henvisning til både anden empiri, teori, vores feltstudie samt de erfaringsbaserede anbefalinger tør vi konkludere, at MindSpring er en indsats, der styrker forældrenes tro på egne ressourcer og således deres handlekompetencer samt styrker evnen til at reflektere over børneopdragelse, kulturelle forskelle og de forandringer, der i denne kontekst kan være gavnlige for at få et godt og kærligt familieliv i Danmark. MindSpring skaber øget indsigt i og forståelse for den danske kultur og det danske samfund, som blandt andet afmærker sig i ændrede kommunikations- og samværsformer mellem forældre og børn, hvor deres relation og samvær bliver tættere, de bliver mere fortrolige med hinanden, og hvor der er færre konflikter end inden forløbet. Dette *kan* have en forebyggende virkning for børnenes eventuelle udvikling af afvigende adfærd. I alt fald svarer 84 % af forældrene knap et år efter afsluttet MindSpring-forløb, at de føler sig bedre rustede til, hvordan de kan hjælpe deres børn med at undgå at komme i dårligt selskab eller begynde at begå kriminalitet (Drud-Jensen 2015). Med reference til sociologisk, kriminologisk og psykologisk teori synes det således plausibelt, at MindSpring kan have en kriminalpræventiv virkning for de børn og unge, hvis forældre deltager i et MindSpring-forløb.

CASE 3: DIF GET2SPORT

Den sidste indsats, der er udvalgt til denne casebeskrivelse af potentielt lovende indsatser på det kriminalpræventive felt, er en indsats under Danmarks Idrætsforbund (DIF) kaldet DIF Get2Sport. DIF Get2Sport arbejder gennem tværfaglige samarbejder med kommuner og civilsamfund på at forbedre mulighederne for, at frivillige idrætsforeninger kan fungere i de udsatte boligområder, så børn og unge bosat i eller omkring disse områder har mulighed for at blive en del af det frivillige foreningsliv og dyrke sport på lige fod med børn og unge i resten af Danmark. Indsatsen kan indledningsvist placeres på første eller andet forebyggelsesniveau, idet den retter sig mod idrætsforeninger, der principielt retter sig mod alle unge i udsatte områder. Den placerer sig således i en vis forstand som et helt alment og universelt tilbud, mens det omvendt taler for at placere indsatsen på det sekundære forebyggelsesniveau, at det netop er sportsklubber i udsatte områder, der er genstand for arbejdet. En konsulent i Get2Sport forklarer indsatsens grundide på følgende måde:

"Hvis jeg er ude og fortælle om Get2Sport, så har jeg den her skitse med Tingbjerg. Der er der 3-4 foreninger og det er alle sammen foreninger, der er udfordrede. Så 3-4 kilometer væk har vi Vanløse, og der er der over 20 foreninger. Og det er bare et billede af, at mit barn i Vanløse havde alle muligheder for foreningsliv, og der var mange voksne med ressourcer til stede. Men hvis man bare kører de her par kilometer væk, så hopper man ind i en helt anden verden med få foreninger, kulturelle udfordringer, sociale udfordringer og så videre. Og det gør bare, at det er så vigtigt, at nogle af de få foreninger, de så fungerer, sådan så en mor der også kan sende Muhammed til fodbold, fordi hun ved han er glad for at gå derovre og føler sig tryk. Så budskabet er, at foreningerne i Vanløse de skal nok klare sig, de er så ressourcestærke. Når drengene skal spille på udebane, så er der 10 forældre, der gerne vil køre. Men det er der ikke ovre i Brønshøj. Og derfor skal Brønshøj eller Union have hjælp, for så har vi et håb om, at det kan fungere, for så er der det tilbud, der skal være" (Konsulent i DIF Get2Sport).

Ovenstående citat tegner et billede af, hvad bevæggrunden for Get2Sport er. Udgangspunktet for indsatsen, der nu er mere end 10 år gammel og således allerede har gjort sig mange erfaringer, er netop, at foreningslivet i de udsatte boligområder har andre og sværere eksistensbetingelser end i den øvrige del af landet. Dette skyldes flere forhold, og nok også flere, end der behandles her. Følgende synes dog at være særligt centrale forklaringer på de besværede eksistensbetingelser for det frivillige foreningsliv i de udsatte boligområder:

- Høj fraflytningsfrekvens
- Beboernes socioøkonomiske status
- Manglende kendskab til det frivillige foreningsliv
- Demografien i de udsatte boligområder

De udsatte boligområder er kendetegnet ved en markant større udskiftning af beboere, end det gør sig gældende for områder i Danmark generelt set. I mange af de udsatte boligområder, hvor DIF Get2Sport arbejder, er fraflytningsfrekvensen på over

20 % årligt, hvilket således betyder en stor udskiftning i borgergruppen i et område (DIF 2016). En høj fraflytningsfrekvens kan have stor betydning for mulighederne for at drive frivilligt foreningsliv. Som flere medarbejdere i DIF Get2Sport fortæller mig, er det deres oplevelse, at der i de udsatte boligområder forekommer den såkaldte "elevatoreffekt", hvor de mest ressourcestærke borgere flytter ud af områderne, mens det er borgergrupper med færre ressourcer, der modsat flytter ind (Christensen 2013).

Den høje fraflytningsfrekvens har betydning for foreningslivet, fordi det spiller ind på muligheden for at kunne fastholde frivillige trænere og ledere i klubberne og dermed også på muligheden for at kunne have stabile foreninger, der formår at aktivere alle de børn og unge i området, der har interesse herfor. At være frivillig kræver ifølge medarbejderne nemlig også meget, og det er således sjældent en opgave, de mest resourcesvage i områderne magter. Fraflytningsfrekvensen er således en udfordring for det frivillige foreningsliv grundet den skævhed i ressourcer hos dem, der henholdsvis flytter ind og flytter ud af et område.

For det andet er der, som det allerede er vist i Delrapport I, en større andel beboere i de udsatte boligområder med en lav socioøkonomisk status samt sociale og psykiske problemer. Dette spiller ligeledes ind på mulighederne for at drive et velfungerende foreningsliv i disse områder. Dette spiller både ind på børns og unges muligheder for at deltage, mængden af potentielle egnede frivillige, som det allerede er beskrevet ovenfor, samt på den opbakning og hjælp, foreningerne kan få fra lokalområdets beboere. Det er påvist, at forældrenes socioøkonomiske status og nationale oprindelse rent statistisk har betydning for børnenes idrætsdeltagelse, hvor børn af forældre med lavere socioøkonomisk status og/eller børn af forældre født uden for Europa har en lavere deltagelsesfrekvens i foreningsidrætten end børn i Danmark generelt set (Pilgaard & Rask 2016). Dette kan til dels forklares med et lavt økonomisk råderum, dels med en mangelen på fortrolighed med dansk foreningsliv hos forældregenerationen. De socioøkonomiske forhold samt den høje andel med etnisk minoritetsbaggrund spiller også i bredere forstand ind på mulighederne for velfungerende, frivillige idrætsforeninger i disse områder. Forældreopbakningen er således, ifølge Get2Sports medarbejdere, begrænset i mange af disse familier. Det betyder, at foreningerne i disse områder ikke får samme støtte og hjælp fra medlemmernes forældre, som det er tilfældet i andre frivillige foreninger, og derfor stilles der også større krav til foreningerne. Dette diskuteres yderligere nedenfor, men kan være en forklaring på, at foreningslivet kan have sværere eksistensbetingelser i disse områder.

"Jeg oplever, at det handler om forældreopbakningen og at deres uvidenhed omkring foreningslivet, som de ikke ved så meget om, det gør, at de ikke sender deres datter til fodbold, fordi de ikke selv har så meget styr på, hvad foreningslivet er for noget. (...) Det er nødt til at vide det, hvis man gerne vil have flere forældre med anden etnisk baggrund til at være frivillige trænere eller egentlig bare være mere aktive. Det er også derfor mange af klubberne ikke har forældreopbakningen, for de ved jo ikke, hvad det vil sige, hvorfor de skal køre til kamp eller være på banen og hjælpe til eller komme forbi med frugt. Det er ikke noget de har lært, så det er der man skal

starte, hvis man gerne vil integrere forældrene og have dem til at deltage mere i foreningslivet” (Aflastende medarbejder i DIF Get2Sport).

Ovenstående citat er blot et af mange eksempler på, hvordan forældrenes kulturelle baggrunde beskrives som en barriere for at drive frivillige idrætsforeninger i de udsatte boligområder. Frivillighed og foreningsliv er fænomener, som er alment kendte og fylder meget i den skandinaviske samfundsopbygning og således noget, vi ofte tager for givet. Sådan beskriver medarbejderne i DIF Get2Sport det i hvert fald:

”Jeg er vokset op i en familie, hvor man bare er frivillig i den lokale idrætsforening, og derfor har jeg aldrig tænkt over, hvad det er. Jeg kan ikke engang forklare det, så det kan være man selv som sådan en leverpostejsdansker skal sætte sig ned og tænke over, at hvis man skal kunne formidle det her, så skal man nok gøre det ret simpelt. Jeg tror ikke, det er specielt enkelt, for det ligger meget latent eller i blodet” (Aflastende medarbejder i DIF Get2Sport).

Disse kulturelle forskelle i forståelsen af foreningsliv og frivillighed kan således være en barriere for de frivillige foreninger i de udsatte boligområder, fordi det medfører, at mange forældre med anden etnisk baggrund ikke bakker op om foreningerne og hjælper til på det niveau, det er nødvendigt for at kunne drive en velfungerende forening. Hertil kommer, at en større gruppe beboere i de udsatte boligområder er kommet til Danmark som krigsflygtninge og derfor har psykiske traumer eller diagnoser som PTSD, der naturligvis ligeledes påvirker deres evne til opbakning og overskud i forbindelse med børnenes eventuelle idrætsdeltagelse. Endelig er det også en mulighed, at danske foreninger i vidt omfang drives på en måde, der i en vis forstand er indforstået og kræver forhåndskendskab til en række implicite kulturelle koder, hvilket i praksis kan virke ekskluderende på etniske minoriteter. I det omfang dette måtte være tilfældet, er det derfor også nødvendigt og relevant at bygge bro mellem beboere og idrætsforeninger.

Den sidste store forhindring i forhold til at drive idrætsforeninger i udsatte boligområder, er beboernes demografiske sammensætning, hvor der i udsatte boligområder er en lavere gennemsnitsalder sammenlignet med områder i Danmark generelt set. Det betyder, at en større andel af beboerne er børn eller unge sammenholdt med andre områder i Danmark (Weatherall et al. 2016). Det har den betydning for foreningslivet, at der helt basalt er en større mulig medlemsskare samtidig med, at der er færre potentielle frivillige trænere og ledere, end det er tilfældet andre steder, og det kan således ligeledes indvirke på mulighederne for at drive foreningsidræt i disse boligområder.

Det er med afsæt i disse besværede eksistensforhold for de frivillige idrætsforeninger, at DIF Get2Sport blev oprettet, og formålet med indsatsen er således bredt set at sikre gode forhold og støtte det frivillige foreningsliv i udsatte boligområder, så børn og unge her kan få glæde af det fællesskab og de mange værdier, deltagelse i foreningsidrætten kan bidrage med i børnene og de unges liv (Tofft-Jørgensen 2017).

Hvad er DIF Get2Sport?

Det er ovenfor slået fast, at formålet med indsatsen er at sikre de bedste rammer og muligheder for, at den frivillige foreningsidræt kan blomstre og trives i landets udsatte boligområder. I dette afsnit beskrives det nærmere, hvordan der i indsatsen arbejdes med at opnå dette. Indsatsmetoden i DIF Get2Sport er i meget høj grad områdebestemt, hvor med menes, at der ikke er tale om et færdigt koncept, der udrulles i alle deltagende, udsatte boligområder: *"vi har ikke sådan en "one size fits all", og det synes jeg også er styrken... altså det er meget på, hvad der lokalt giver mening"* (Konsulent i DIF Get2Sport). Grundet denne store variation i indsatsmetoden på tværs af forskellige boligområder, vil nedenstående beskrivelse være en forenkling, der i praksis kan tage sig ud på andre måder, end det beskrives her. Overordnet er det dog de samme grundelementer, der rammesætter DIF Get2Sport i de udsatte boligområder, og det er således dem, der lægges vægt på i denne beskrivelse. Overordnet er følgende grundelementer centrale:

- En samarbejdsaktør
- En idrætsgren
- En gruppe frivillige
- Medlemmer

En samarbejdsaktør

DIF Get2Sport kan betegnes som en sammenhængsskabende, tværsektoriel indsats. Dette skyldes, at DIF Get2Sport altid etableres i et lokalt samarbejde med minimum en anden aktør end Danmarks Idrætsforbund, men oftest i et bredt samarbejde med deltagelse af parter fra eksempelvis kommunen, idrætsforeningerne, helhedsplanerne, gadeplansmedarbejdere og skole- og fritidsordningerne. En vigtig indledende pointe, inden dette samarbejde diskuteres yderligere, er, at der altid tages udgangspunkt i det, der allerede eksisterer og fungerer lokalt. Det er dette, der inden for indsatsmetoden betegnes som "additionalitet" (Tofft-Jørgensen 2017).

"Så hvis jeg skal prøve at give et rids af det, så er det ikke noget med, at vi starter nogle nye foreninger op. Vi er meget optagede af netop at tage fat i de allerede eksisterende foreninger og gøre dem stærkere. Men det handler også bare om at ramme de rigtige foreninger og få den dialog, der giver mening i deres verden. For hvis det ikke giver mening for dem, så kommer de heller ikke med som medspillere" (Konsulent i DIF Get2Sport).

Det er således helt centralt i indsatsmetoden, at der ikke er tale om en ekstern indsats, der opererer uden for det lokale og allerede eksisterende. Flere gange fortæller medarbejderne i indsatsen faktisk, at de ikke forstår Get2Sport som et projekt eller en egentlig indsats, men snarere som et tilbud eller en hjælpende hånd lokalt, netop fordi Get2Sport kun kan fungere i et symbiotisk samspil med de lokale aktører både på kommunalt plan og i civilsamfundet: *"Jeg tror det der fungerer er, at det jo ikke er et projekt. Vi støtter en forening, vi støtter en struktur. Så det der adskiller os er, at vi arbejder ind i en struktur der er blivende. Det er ikke et projekt"* (Konsulent i DIF Get2Sport). Det Get2Sport overordnet gør, er således at gøre det allerede eksisterende og fungerende stærkere ved at arbejde

ud fra en tragtmodel, hvor foreningerne styrkes fra toppen med ledelse og frivillige trænere og herefter med øget medlemstal og fastholdelse af medlemmerne. For at lykkes med dette, bliver DIF Get2Sport og de midler, der følger med dette, således indopereret som en del af kommunernes, helhedsplanernes og idrætsforeningernes samlede strategi, og der er dermed et stærkt samarbejdsaspekt i indsatsmetodens kerne. Det er således også en central pointe i beskrivelsen af indsatsmetoden, at denne primært opererer på et organisatorisk niveau, hvorfor børnene og de unge, der er målgruppen for denne afrapportering, ikke direkte er i berøring med eller bekendte med indsatsen. Indsatsen øger imidlertid muligheden for, at børnene og de unge kan indgå som medlemmer eller frivillige i det frivillige foreningsliv og således få glæde af de positive følger, dette kan bringe med sig.

Der er som udgangspunkt to samarbejdsmodeller i DIF Get2Sport: "Altså der er de her 2 grundlæggende modeller, enten giver vi fra DIFs side et tilskud direkte til en forening eller også giver vi det til en kommune" (Konsulent i DIF Get2Sport). Den hyppigste måde, hvorpå Get2Sport bliver en del af foreningslivet i de udsatte boligområder, er ved, at Danmarks Idrætsforbund og den enkelte kommune i samarbejde skaber finansiering til at ansætte en medarbejder. Denne medarbejder arbejder i kommunen med fokus på at styrke de lokale idrætsforeninger, der gennem denne ansættelse ligeledes indgår en fælles samarbejdsaftale med. Den anden model er, at der ansættes en medarbejder direkte i den enkelte forening, hvorfra vedkommende arbejder på at styrke foreningslivet og de frivillige kræfter. Denne sidstnævnte model anvendes primært i idrætsforeninger af en vis størrelse, og det er således en mindre hyppig indsatsmodel. I få tilfælde er der ligeledes lavet en direkte samarbejdsaftale med de kommunale helhedsplaner, og der ansættes så en eller flere medarbejdere i dette regi til at støtte og styrke den lokale foreningsidræt. Der er således stor variation i måden, hvorpå DIF Get2Sport arbejder og bliver en del af en kommune og en lokal forening. Fælles for alle modellerne er dog, at der arbejdes på at skabe brede samarbejdsaftaler samt på at øge muligheden for at styrke og støtte de frivillige foreninger lokalt. Dette gøres altid gennem ansættelse af en ressourceperson – det, der oftest inden for indsatsen betegnes som en "aflastende medarbejder". Det er imidlertid ikke altid, at der er tale om én medarbejder. I nogle samarbejdsaftaler er der tale om én ressourceperson, der har som primæropgave at støtte foreningerne og styrke den frivillige arbejdskraft i foreningerne lokalt. I andre tilfælde er der tale om flere og i nogle tilfælde endda en stor gruppe af medarbejdere, der i større eller mindre omfang arbejder på at opnå samme formål. Dette afhænger ligeledes af, hvad der lokalt er meningsfuldt. På trods af forskellige samarbejdsmodeller og varierende intern strukturering af opgavefordelingen, så er den primære opgave i alle modeller den samme, nemlig at styrke foreningerne og aflaste de frivillige, hvor de frivillige skal forstås bredt som trænere, hjælpetrænere, holdledere og andre, der i større eller mindre omfang løser opgaver for idrætsforeningerne.

"Jeg hjælper ved så vidt muligt at sørge for, at de ikke har nogen administrative opgaver overhovedet, så de kan have fokus på relationen til børnene og forældrene og til det fodboldfaglige og det pædagogiske, det er det de skal have deres fokus på. Så det er ligesom at aflaste de frivillige, dels ved selv at

tage nogle opgaver fra dem og dels ved at finde endnu flere frivillige. Så det handler om at fjerne alt det, der ikke har med børn og fodbold at gøre direkte og så sørge for, at der er nok frivillige og skabe nogle rammer for dem, som er gode at arbejde i" (Aflastende medarbejder).

"I forhold til det med at støtte frivillige, så er det jo også noget med at være opmærksomme på, om der er nogle potentielle frivillige, der ikke har en træneruddannelse, som man så kan støtte til at få en træneruddannelse med de ekstra ressourcer, der er sat af til det ude i klubberne" (Aflastende medarbejder).

"I forhold til at være tæt på de frivillige, så er jeg også med til alle de aktiviteter, der bliver lavet ude i boligområderne, der er jeg altid med sammen med de frivillige trænere, så på den måde, så er det noget vi gør i samarbejde. Og jeg tager også ned og er med til nogle træninger, så jeg er hele tiden synlig både i boligområderne og i de 3 samarbejdende klubber. Jeg synes det fungerer ret godt, og at jeg har en relation til de trænere, der er der. (...) Og det sker jo i samarbejde med mig og de frivillige trænere, og hvor jeg også laver alt det praktiske som at bestille sandwich, sørge for vand, pumpe bolde og alle de der ting" (Aflastende medarbejder).

Ovenstående citater stammer fra et gruppeinterview med en gruppe aflastende medarbejdere, hvor de forsøger at sætte ord på, hvad det vil sige at støtte og aflaste de frivillige i de lokale idrætsforeninger. Som citaterne illustrerer, omhandler denne støtte alt fra praktisk hjælp i hverdagen, kommunikationsopgaver og rekrutteringsopgaver til administrative opgaver i forbindelse med eksempelvis kontingentstøtte eller medlemsindberetninger. Overordnet handler det dog kort om at skabe bedre forhold for de frivillige i foreningerne, så det er attraktivt for dem at lægge frivillig arbejdskraft der. Dette er særligt nødvendigt i de udsatte boligområder, fordi forståelsen af foreningsliv samt ressourcerne til at bakke op om dette jævnfør ovenstående er mindre i disse områder, end hvad der sædvanligvis gør sig gældende inden for foreningsverdenen. Det betyder, at der skal alternative løsninger til, når de unges spillertøj skal vaskes, eller der skal arrangeres kørsel til udekampe og stævner. Denne slags opgaver kan være opslidende, og det er således de aflastende medarbejders opgave at varetage disse, så det er muligt at drive et foreningsliv på trods af sociale udfordringer og manglende forældreopbakning.

Udover at støtte de frivillige i foreningerne, som er den største opgave i forbindelse med aflastningen, er der ligeledes andre opgaver inden for indsatsmetoden, som den eller de aflastende medarbejdere varetager. Dette kan eksempelvis være at arbejde med rekruttering af nye medlemmer såvel som frivillige eller at planlægge og afholde sportslige arrangementer uden for foreningerne. Denne sidste del diskuteres yderligere nedenfor under det særlige ved indsatsen, da det er centralt i Get2Sport, at der arbejdes tværsektorielt på tværs af mange forskellige organisationer og klubber med afsæt i lokale forhold.

Målgruppen: Medlemmer og frivillige

I DIF Get2Sport kan der siges at være to målgrupper: de frivillige i foreningerne og medlemmerne i foreningerne. Ofte er disse to grupper imidlertid sammenfaldende, hvorfor de beskrives samlet her.

DIF Get2Sport arbejder i de udsatte boligområder rundt om i Danmark. På nuværende tidspunkt er der indgået samarbejdsaftaler mellem DIF Get2Sport og 20 forskellige kommuner, hvilket udgør 49 udsatte boligområder (DIF 2018). Der er således tale om en indsats, der med sine 15 års erfaring allerede er bredt udbredt i landets kommuner og boligområder. Da indsatsen er lokalt afgrænset, er dens målgruppe således også geografisk snarere end aldersmæssigt eller socialt afgrænset, hvilket følgende også illustrerer: *"Jamen altså det er børnene, men det er lige så meget deres forældre kan man sige i forhold til at få styrket og engageret dem. Så det er egentlig hele familien, men det er selvfølgelig gennem børnene vi går igennem"* (Konsulent i DIF Get2Sport).

Get2Sport arbejder på at styrke foreningsidrætten i de deltagende boligområder, og målgruppen er således alle bosat i eller tæt på disse områder, der har interesse for idrætten. Det fremgår dog af samtaler med medarbejderne under indsatsen, at størstedelen af medlemmerne i foreningerne er børn og unge fra eller tæt på boligområdet, og derfor er der ofte også en stor andel medlemmer med anden etnisk baggrund, da der jf. Del I er en større koncentration af etniske minoriteter i de udsatte boligområder. Inden for de senere år har det i DIF Get2Sport været et særligt fokus at udbyde tilbud til piger, da knap en fjerdedel af medlemmerne er piger. Dette er således et særligt fokuspunkt, men på nuværende tidspunkt er indsatsens aktive målgruppe således primært drenge.

I en kriminalpræventiv og integrationsfremmende henseende, er det imidlertid ikke blot medlemmerne i foreningerne, der er interessante at beskrive. De frivillige, der arbejder i foreningerne og varetager roller som bestyrelsesmedlemmer, trænere, holdledere, banevagter med videre, er ligeledes interessante i denne henseende. Gennem feltarbejdet til denne indsatsbeskrivelse er det desuden også blevet klart, at indsatsens medarbejdere i særlig grad er optaget af de frivillige, da foreningernes succes afhænger af dem. Det er således de frivillige snarere end medlemmerne, de taler om, når de fortæller om indsatsmetoden og dens styrker og udfordringer.

De frivillige beskrives som en bred gruppe både i forhold til alder, etnicitet, sociale baggrund samt forhold til foreningen og boligområdet. En aflastende medarbejder beskriver variationen således:

"Vi har 3 definerede målgrupper. Der er forældre, som tager sig af rigtig meget, når børnene er 5-6 år og op til de 12-13 år. Så er der nogle, der tager over, og det er typisk vores egne medlemmer, der er mellem 16-22 år. Og så er det derudover studerende udefra, som vi hverver. Så det er ret defineret hos os. Når vi skal finde nogle frivillige, så ved vi, at den type frivillig kan besætte den opgave, mens denne type passer hertil" (Aflastende medarbejder i DIF Get2Sport).

I forbindelse med feltarbejdet, hvor jeg har været i kontakt med medarbejdere fra en del forskellige kommuner og foreninger, er det blevet tydeligt, at frivilligstabens sammensætning varierer meget fra sted til sted. Nogle steder har de stor succes med at uddanne og integrere deres egne medlemmer i foreningerne som frivillige, andre steder har de stor succes med forældresamarbejdet, hvor grupper af forældre står sammen om at træne børnene, mens de igen andre steder i høj grad benytter sig af unge studerende, der har overskud til at lægge nogle ugentlige timer i foreningslivet. Hvilken frivilligstab, der er i en forening, varierer således, og denne variation skyldes sandsynligvis både klubbernes geografiske beliggenhed i eller uden for et udsat boligområde, områdernes beboersammensætning, foreningernes historie og kendskab i området samt særlige forbilleder i foreningerne, der kan have skabt en smitteeffekt. På trods af variation i de frivilliges baggrund, alder og relation til området, fremstår det alligevel som en fællesnævner i klubberne, at der især arbejdes med mængden af frivillige: *"Fidusen er, at mængden af frivillige skal være højere her end alle de andre steder"* (Kommunal samarbejdspartner i DIF Get2Sport). Den øgede mængde skyldes ifølge medarbejderne, at mange frivillige dels ikke har overskud til at varetage opgaver selvstændigt, dels ikke ønsker det ansvar og dels ikke kender nok til foreningslivet. Det er imidlertid også et eksternt hensyn for at fastholde de frivillige, således de ikke overbelastes. Frivillighed er således et stort fokus i arbejdet i DIF Get2Sport, da tilstedeværelsen og fastholdelsen af disse er kernen for indsatsmetodens succes. Derfor arbejdes der også særligt på at rekruttere nye frivillige, ligesom der arbejdes på at fastholde de allerede engagerede gennem den før omtalte aflastning og støtte.

Unge såvel som ældre i foreningerne, der udviser interesse og potentiale for det frivillige virke, kan således få uddannelse gennem specialforbundene under Danmarks Idrætsforbund, hvorved deres muligheder og evner for trænergerningen øges. Dette diskuteres yderligere nedenfor. Det er imidlertid ikke kun de unge, der har potentialet for at gøre sig som trænere eller ledere, der kan blive frivillige i foreningerne. Frivillighedskonceptet anvendes bredt til at aktivere og engagere boligområdernes beboere, og ifølge medarbejderne tjener dette både det formål, at den enkelte bliver aktiveret, men samtidig skaber det også en samhørighed og et fællesskab i foreningerne, som kan være gavnligt både for den enkelte og for området samlet set:

"Og det er en livsform, det er livet for dem at være her. Og nogle af dem kan have en opgave, som i din forening vil tage 10 timer om året at løse. Den samme opgave kan det tage 200 timer for en frivillig at løse herude. Men det er stadig vigtigt, for han kommer ud af lejligheden, han bliver inddraget og han taler med nogle andre mennesker. Så det er også en måde at bryde med den her parallelsamfundsdiskussion. Her lærer de, de demokratiske spilleregler. Altså hvad er en bestyrelse, så er der en kasser, så er der en, der ordner vasketøj og en der skriver referat" (Konsulent i DIF Get2Sport).

Nedenfor diskuteres uddannelsen og udvælgelsen af frivillige yderligere i relation til de særligt virksomme elementer i DIF Get2Sport i en integrationsfremmende og kriminalpræventiv henseende.

En idrætsgren

Sidste forudsætning for indsatsen er naturligvis en sportsgren. DIF Get2Sport centrerer sig, som navnet angiver, om sportsforeninger. Der er imidlertid ikke sat faste rammer for, hvilke idrætsgrene, disse sportsforeninger skal tilbyde. Dette er i høj grad betinget af, hvad der lokalt er meningsfuldt, og hvad der efterspørges af børnene. For at undersøge dette arrangeres der af og til det, der kaldes "dørtrinsklubber" eller "satellitidræt" (Astrup & Vrettos 2018). Dette indebærer, at en bestemt idrætsgren, eksempelvis fodbold eller taekwondo, udstationeres fra den fysiske forening og i stedet afprøves lokalt ude i boligområder i eksempelvis forsamlingshuse eller på parkeringspladser. Sådanne tiltag har flere formål. Både at skabe relationer mellem foreningens frivillige og de lokale børn og unge i boligområderne, skabe synlighed og tryghed blandt forældregruppen samt vurdere interessen blandt områdets børn og unge og eventuelt herigennem rekruttere nye medlemmer og potentielle frivillige (Astrup & Vrettos 2018). På trods af disse forsøg på at udbrede paletten af idrætstilbud, er der ifølge medarbejderne i DIF Get2Sport alligevel nogle sportsgrene, der i særlig grad falder i de udsatte boligområders unges smag.

"Og det er ofte meget fodbold. Fodbold fylder altid meget. Så er det kampsportsklubber, og så er vi også begyndt at have volley med. Det kan også være basketball. Men Get2Sport det rammer meget inden for 10 forskellige idrætsgrene, fordi de 10 idrætsgrene rammer målgruppen, det er dem de er interesserede i. Det handler også om kultur. Altså de spiller ikke meget håndbold i Tyrkiet, så der er ikke prestige i at sige, at man går til håndbold. Men fodbold er så stærkt globalt og mange af de her kulturer, der fylder kampsport også meget, det kan give status og har en betydning for dem. Så derfor er det inden for et vist antal idrætsgrene" (Konsulent i DIF Get2Sport).

Som det fremgår af citatet, er paletten af idrætsgrene relativt snæver, da denne er tilpasset målgruppens interesser og de muligheder der er lokalt i relation til de eksisterende idrætsforeninger. En intern opgørelse fra DIF Get2Sport viser også, at fodbold suverænt er den største idrætsgren med godt over halvdelen af de samlede antal samarbejdsforeninger (Tofft-Jørgensen 2017). At det netop er idræt, er ifølge konsulenterne imidlertid heller ikke uvigtigt for indsatsens succes.

"Jeg tror at sport har en... særstatus er et forkert ord. Men det gode ved sport er, at du behøver ikke kunne sproget, fordi det er noget fysisk. Du kan kigge på hvad træneren gør og så gøre det. Plus at sport også er, hvert fald forskellige sportsgrene har en bestemt status i forskellige lande. Så jeg tror sport har en fordel der ved at mange børn altså gerne vil dyrke idræt og kender fodbold eller boksning, hvor spejder det er der altså ikke så mange der kender" (Konsulent i DIF Get2Sport).

Sport forstås således bredt set som en aktivitet, der er let at blive integreret i, fordi det ikke kræver en særlig sproglig eller kulturel forståelse for at kunne deltage. Der peges ligeledes på andre styrker sådan de fælles spilleregler, idrættens globale fællesskab samt muligheden for at bevæge sin krop og være aktiv, hvilket diskuteres yderligere nedenfor. Der synes imidlertid at være forskel på, hvad der tiltaler de unge ved de to forskellige hovedgrupper af sportsgrene: holdsport og individualistsport.

"For det er klart, at idrætten altid har haft den styrke, at bolden findes i hele verden og at omklædningsrummet kan rumme alle sociale grupper. Der er et fællesskab og der er nogle fælles værdier. Du får kompetencer og lærer at indgå i sociale rammer, altså det er det holdsport kan. Kampsportsgrenene har den styrke, at når du dyrker taekwondo, så kommer du ind som individ og på væggen hænger der nogle sydkoreanske tegn, og det er bare dem, du skal forholde dig til. Så oplever Muhammed, at han bliver fuldstændig ligeværdig med Per, der står ved siden af. Altså det er den der fælles tilgang til det" (Konsulent i DIF Get2Sport).

Ovenstående citat rummer nogle af de elementer, der synes at være særlige i Get2Sport og som kan være med til at danne baggrund for indsatsens kriminalpræventive virkning. Dette er således rammen for diskussionen nedenfor.

Hvad er det særlige ved DIF Get2Sport

Mens ovenstående overordnet beskriver rammen for indsatsmetoden og de centrale aspekter heri, er hensigten med dette afsnit at beskrive og diskutere, hvad der er særligt ved DIF Get2Sport i relation til at fremme integrationen, styrke den positive udvikling og forhindre kriminalitet hos de børn og unge, der enten som medlemmer eller som frivillige bliver en del af indsatsen.

Fællesskab

Klokken er omkring 16.30, da jeg ser de første piger begynde at dukke op ude foran banen. De går lidt frem og tilbage og af og til er flere væk i nogle minutter, inden de kommer tilbage iført fodboldstøvler og sportsbukser. Træningen skal begynde klokken 17, så de første er ankommet i god tid. Jo tættere vi kommer på træningsstart, jo flere piger er der nu uden for banen. Jeg får fortalt, at de kun er et hold, fordi de er tilmeldt en U14-række, og mange af pigerne her er ældre end det. Men de vil stadig gerne have lov at træne, og derfor er de nu tilmeldt 42 piger. De træner fast to gange om ugen. Denne dag kan jeg tælle omkring 25 piger på banen. Derudover er der 3 unge trænere, to kvinder og en mandlig træner. Der er stillet kegler op, og hurtigt er pigerne en efter en i gang med at dribble rundt om disse. Jeg står sammen med konsulenten fra DIF get2sport og et bestyrelsesmedlem i klubben. De taler om pigernes spil, og det er tydeligt, at de er både imponerede og stolte over pigernes evner på fodboldbanen. Pigerne skal spille en afgørende kamp den samme uge, og det er noget, der vil samle mange mennesker. Rundt om banen, hvor pigerne træner, er der også samlet mange unge mennesker. Nogle træner på den udendørs træningsbane, der ligger lige bag fodboldbanen, andre står og snakker, mens andre igen står og spiller lidt let bold frem og tilbage med hinanden. Som jeg står der, oplever jeg, at den følelse af fællesskab og sammenhold, jeg har fået fortalt om, også rammer mig. Det er et rart sted at være, og selvom jeg ligeledes har fået fortalt om bandekrige, skyderier og diverse anden kriminalitet i dette selvsamme område, så virker dette meget langt væk lige her, hvor fodboldtræningen er i gang, og områdets unge såvel som gamle fredeligt færdes i området (Feltnoter 9/10 2018).

Beskrivelsen her stammer fra et besøg hos en Get2Sport-støttet fodboldforening i et udsat boligområde. Oplevelsen beskriver på den ene side en helt almindelig fodboldtræning i en forening, som mange sikkert kender det fra deres egne oplevelser i foreningslivet. På den anden side synes oplevelsen fra denne dag rundt om kunststofbanen i den såkaldte "ghetto" at rumme det, der efter feltarbejde, interviews og gennemgang af skriftlige materialer for mig står som det mest centrale i DIF Get2Sport: Fællesskabet. Fællesskabet er implicit såvel som eksplicit blevet fremhævet uafhængigt af alle medarbejdere som det, der tiltrækker områdernes børn og unge til foreningsidrætten, det der fastholder dem og det, der i sidste ende kan være med til at mindske risikoen for, at de vælger andre og mindre legitime veje i deres liv. Man kan her tale om, at Get2Sport faciliterer en øget samlende ("bonding") social kapital for de unge (dvs. den tillidsbaserede sociale kapital, som eksisterer mellem medlemmer af en homogen gruppe, jf. Putnam 2007:143), idet tilhørsforholdet til idrætsklubben gennem fællesskabet, medvirker til, at de unge ikke bliver draget af stærke alternative fællesskaber, eksempelvis bander eller kriminelle grupperinger. Som en medarbejder beskriver, er denne form for tilbud særligt vigtige i disse unges hverdag, idet:

"Herude sidder de unge ikke med deres mor og far og ser fjernsyn en lørdag aften. De søger herved og de omtaler klubben og stedet herved som deres familie. Så de er dybt afhængige af det her, det er en socialitet" (Konsulent i DIF Get2Sport).

For mange bliver foreningerne et samlingssted, hvor de mødes både under træningen, men også uden for træningen. En undersøgelse understøtter dette, da mere end 50 % af medlemmerne her svarer, at de også bruger tid i foreningen uden for egen træningstid (Tofft-Jørgensen 2017). Foreningerne kan således skabe rammerne for et positivt samlingspunkt, hvor børnene og de unge kan færdes trygt, og hvor de er glade for at være. Som formanden i en fodboldforening beskriver det: *"Vi har ikke råd til at belønne vores børn og unge, der hjælper til. Men vi kan tilbyde dem et sted at være. Og det er derfor de kommer, fordi de har det godt sammen socialt"* (Formand i Get2Sport-støttet fodboldforening). Ifølge foreningsformanden er det således det sociale aspekt, der tiltrækker de unge, og det fællesskab, der ligger heri, er tilsyneladende en værdig compensation for de frivillige kræfter, nogle af dem ligger i klubben. Fællesskabet i foreningerne omtales desuden gentagne gange af de medarbejdere, jeg har været i kontakt med, som et særligt fællesskab. Et fællesskab, der kan rumme mere og flere, end det ellers ofte er tilfældet.

"For nogle år siden, så sagde jeg til nogen af dem der "nu har i stået og hængt her hver torsdag aften, mens vi andre spiller fodbold" og de var dumme i kæften at høre på. Og jeg spurgte dem, hvad de stod her for "chef hvor skal vi ellers være?". Og jeg sagde, at her spiller folk fodbold, mens de kører rundt i deres åndssvage biler og taler grimt. Men så sagde gutterne på vores serie 2 hold, at de kunne komme med ugen efter til en træningskamp. Og så kom de der i alle deres BMW'er, og vi var alle sammen lidt overraskede over, at de overhovedet kom. Men så spillede de bare røven ud af bukserne, og det blev altså så til vores serie 6 hold, hvor de har spillet lige siden. Og de får vores trøjer på, og det er der bare noget prestige i herude, så så opfører de sig ordentligt" (Kommunal samarbejdspartner i DIF Get2Sport).

Citatet ovenfor beretter om en situation, hvor foreningslivet støttet af DIF Get2Sport åbner sig op og er imødekomende for en gruppe af unge, der ellers ofte ikke ville være blevet rummet i foreningslivet. Denne beretning er ikke enestående, men blot en ud af mange lignende. Medarbejderne fortæller om, at denne øgede rummelighed skyldes støtten fra Danmarks Idrætsforbund. Både fordi Get2Sport i sig selv er et stempel eller en stilende aftale om kommunalt såvel som frivilligt at tage et socialt ansvar, men også fordi Get2Sport medfører en række ressourcer, der muliggør en øget rummelighed over for de børn og unge, der kræver en særlig indsats. En aflastende medarbejder beskriver netop omkring rummeligheden og muligheden for at inkludere børn og unge med sociale udfordringer eller grænsesøgende adfærd, at *"den mulighed ville absolut ikke være der, hvis der ikke sad en get2sport-medarbejder. Og så er det ikke sikkert, at de børn var blevet rummet"* (Aflastende medarbejder i DIF Get2Sport). Indsatsen muliggør således en øget inklusion i det frivillige foreningsliv, hvorved børn og unge, der har særlige udfordringer og derfor oftere vil blive udelukket, får en mulighed for at blive en del af et positivt fællesskab, blive anerkendt for sine positive kompetencer og have noget at give sig til i dagligdagen. Dette synes at have kriminalpræventive implikationer, hvilket diskuteres senere i indsatsbeskrivelsen.

Fællesskabet i foreningerne kan desuden øge de unges venskabskreds og dermed deres sociale kapital samt deres generelle samfundsforståelse. Næsten hver tredje medlem af en Get2Sport-forening oplever, at de herigennem har fået nye venner, og at dette også har medført venskaber på tværs af forskellig etnisk herkomst (Tofft-Jørgensen 2017). Venskaber på tværs af etniske grupper kan opfattes som en form for brobyggende ("bridging") social kapital (dvs. der eksisterer på tværs af medlemmer af forskellige grupper (Putnam 2007:143)), der styrker de unges bånd til samfundet som helhed og dermed rummer et fremadrettet potentiale frem for mere snævre relationer inden for samme etniske gruppe. I denne forbindelse svarer 90 % af de frivillige ligeledes, at aktivt medlemskab i en forening kan øge forståelsen af den danske kultur og således være integrationsfremmende (Tofft-Jørgensen 2017). Fællesskabet og det positive forum, det medfører for børnene og de unge i foreningerne, kan således have flere ønskede virkninger for dem. I en kriminalpræventiv kontekst må det desuden anses som en beskyttende faktor, at disse børn og unge oplever at have et positivt miljø at høre til, hvilket mere end 70 % tilkendegiver (Tofft-Jørgensen 2017). Vi forstår således idrætsforeningerne som et forum, der kan tilbyde et positivt handlealternativ til de børn og unge, der bor i landets udsatte boligområder og her skabe et rum for anerkendelse, som de ellers ikke nødvendigvis oplever. Som en medarbejder beskriver det:

"Så er der også bare den glæde, at man har noget positivt. Det er ikke alle, der har det i forbindelse med skolen, men så er der det her fritidsliv, hvor man kan være. Så selvom man er forskellige på mange måder, så kommer man bare ned og er en del af et fællesskab" (Aflastende medarbejder i DIF Get2Sport).

I mange sammenhænge oplever jeg i samtaler med medarbejderne, hvordan fællesskabet og sporten ses som gensidigt forbundne, og det synes at være netop det at samles omkring sporten, der skaber et særligt fællesskab. *"Vi har fodbolden til fælles. Det kan godt*

være den ene spiller professionelt i superligaen, den anden spiller serie 6 i ghettoen. Men vi har et fællesskab, vi har fælles regler og en fælles passion" (Konsulent i DIF Get2Sport). Sporten og de fælles regler, der ligger heri, kan skabe et fællesskab og et fælles fundament, der ikke skelner mellem hudfarve eller social status. Sporten med dens faste og kendte regler kan således anses som et særligt forum for disse børn og unge, hvor eventuelle oplevelser af diskrimination, andethed eller følelsen af strain (jf. Del II; Merton 1938) ophæves, da det i sportens verden er andre og mere jævnbrydige symboler og spilleregler, der skal følges for at opnå status: *"En hedder Muhammed, en hedder Per, men det er bare drenge, der spiller fodbold"* (Konsulent i DIF Get2Sport). Sporten er således velegnet til at danne fællesskaber på tværs.

Sporten har imidlertid også andre egenskaber, som er væsentlige at fremhæve. Som nævnt ovenfor indeholder de forskellige sportsgrene således spilleregler, som er en naturlig og almen del af sporten og ikke noget, som voksne har opfundet til lejligheden med et socialpædagogiske formål. Det betyder, at sport rummer en væsentlig træning i at forholde sig til regler, også når de ikke er til ens egen fordel, og dermed en væsentlig træning i at fungere sammen med andre i et fællesskab og efter fælles spilleregler. Samtidig kan i hvert fald holdsport opfattes som en træning i at gøre ting sammen med andre og dermed en træning i at balancere kollektive og individuelle hensyn. På denne vis bliver sporten også en træning i selvkontrol og mådehold, hvilket er vigtige kompetencer i mange forskellige hverdagsarenaer.

De indbyggede regler og det at gøre noget sammen med andre anser vi ligeledes som en styrke i indsatsmetoden, fordi den således formår at skabe et alternativt fællesskab for de unge, hvor de på lige fod med andre har mulighed for at opnå status og anerkendelse. Dette diskuteres yderligere nedenfor i forbindelse med den potentielle identitets- og kompetenceudvikling et medlemskab i en frivillig idrætsforening kan igangsætte.

Kontinuitet

Ud over – eller måske endda qua – det fællesskab, som et medlemskab i foreningslivet støttet af DIF Get2Sport kan bibringe børnene og de unge, så synes også den lokale forankring og kontinuiteten at være et særligt element ved indsatsmetoden.

"Kontinuiteten er vigtig. Det er både med netværk og den viden, der er, så man ikke skal starte forfra. Men det er også at følge medlemmerne, for så kan man også bedre hive dem ind i en frivillig-rolle senere hen. Jeg tror også det giver meget i områderne, at der er den her kontinuerlige indsats. Man ved der er et sted at gå hen, og man ved, at der altid er den her ramme omkring det. Måske endda også med de samme personer, som man ved, man kan tale med. Det er vigtigt både for forældre og for medlemmer, der måske gerne vil tilbage. De ved der er et sted at gå hen" (Aflastende medarbejder).

Som det fremgår af citatet, er kontinuiteten vigtig og styrker indsatsen af flere grunde: både grundet den kontinuitet, det giver i et lokalsamfund med vedblivende og velfungerende foreninger, grundet den kontinuitet og sammenhæng, det kan bibringe for borgerne,

når forskellige samfundsinstitutioner samarbejder og således bliver genkendelige og sidst grundet den kontinuitet, stabilitet og rytme, foreningslivet kan bibringe i den enkeltes liv.

Som det allerede er beskrevet, bygger indsatsmodellen i DIF Get2Sport på et stærkt tværsektorielt samarbejde mellem civilsamfundet og forskellige offentlige institutioner. Eksempelvis fortæller medarbejderne i indsatsen omkring skolesamarbejde, hvor foreningerne og skolerne samarbejder om at lave forskellige sportsaktiviteter i og uden for skoletiden. De beretter ligeledes om samarbejde med fritids- og ungdomsklubberne, eksempelvis som følgeordninger.

Det brede samarbejde mellem forskellige institutioner og organisationer i de udsatte boligområder kan styrke kontinuiteten, da indsatsen ved at blive integreret i mange forskellige regi også får en mere blivende og stationær karakter. Det kan imidlertid i lige så høj grad ses som styrkende i forhold til den sammenhængskraft, dette skaber i lokalområdet. Medarbejderne beretter både om den interne sammenhæng, det skaber mellem samarbejdspartnerne, at de arbejder i et bredt samarbejde:

"Alle skoler og institutioner de ved, at hvis det er noget med et tiltag eller et skolesamarbejde eller noget så ved de, at indgangen ind i klubben det er at tage fat i ham. Og det er det, der også er en styrke. Altså når man får opbygget det der netværk, så ved alle samarbejdspartnere, at der er én indgang ind i klubben" (Konsulent i DIF Get2Sport).

Det synes imidlertid ligeledes at kunne styrke tilliden og trygheden blandt familierne i områderne, når de oplever denne sammenhæng og genkendelighed i de samme medarbejdere og initiativer i forskellige regi.

Fundamentet i indsatsmodellen omkring det brede samarbejde anses således i sig selv at være særligt og være med til at styrke sammenhængskraften og kontinuiteten i området. Som en konsulent beskriver det:

"Så det der adskiller os er, at vi arbejder ind i en struktur der er blivende. Det er ikke et projekt. For eksempel kommer [andre indsatser] og så er de der ikke året efter. Her er foreningen der stadig, fodboldbanen er der stadig. Vi støtter en blivende struktur, og jeg tror det er det, der er hele forskellen. Og jeg tror også det er det, der rykker børnene" (Konsulent i DIF Get2Sport).

Netop det blivende og lokalt forankrende element, som muliggøres grundet samarbejdet i denne indsatsform, fremhæves af medarbejderne som centralt for indsatsens succes og påpeges som et led i en kriminalpræventiv strategi i områderne:

"Vi kan jo se, at de unge, der er herude og nogle klarer sig gennem gymnasiet eller skolen, nogle tager nogle detours og nogle omveje af de uheldige veje, men fodbolden, fodbolden vender de altid tilbage til som det, der fik dem op at stå. Og her er det også ofte de voksne, der var omkring dem i deres barndom, altså de her frivillige. Og de betror sig jo til de her voksne, altså de er fandeme næsten vigtigere end imamerne" (Kommunal samarbejdspartner i DIF Get2Sport).

Som det fremgår af citatet ovenfor, kan foreningerne og de frivillige ledere og trænere komme til at fremstå som en stabilitet og som et sikkerhedsnet, der kan være særligt nødvendigt for unge i disse områder. Dette kan skabe tryghed for de unge, men det kan samtidig også – i tråd med det ovenfor nævnte fællesskab – tilbyde de unge et forum, hvor de føler sig hjemme, og hvor de oplever at have nogen at tale med. Faktisk svarer 74 % af medlemmerne i en undersøgelse, at de gennem medlemskab i idrætsforeningen oplever at have en voksenkontakt, der har tid til at tale med dem (Tofft-Jørgensen 2017). Dette anses som særligt vigtigt for netop målgruppen af børn og unge i de udsatte boligområder, da en større andel her kommer fra hjem, hvor ressourcerne og overskuddet til børnene kan være mindre grundet eksempelvis traumer. Tilstedeværelsen af stabile voksne og det fællesskab, der ligeledes tilbydes i foreningerne, kan således fremstå som et stabilt og kontinuerligt samlingssted for børnene og de unge, som de kan falde tilbage til eller trække på i deres hverdag.

Det sidste element i relation til kontinuiteten og stabiliteten er den rytme, kontinuitet og forudsigelighed, foreningsidrætten kan være med til at skabe for børnene og de unge i deres hverdag.

”Hvis du har et foreningstilbud der fungerer, og hvis du har et sted, hvor et barn oplever at kunne komme over, og der er nogen, der er glade for at se dig. Både kammeraterne, trænerne, klubben. Og du så begynder at få en struktur i dit liv med, at du skal komme og træne de der 2-3 gange om ugen og der er kamp i weekenden, så er du pludselig i nogle rammer, der netop har de gode værdier og fastholder dig i et miljø, der giver mening. Og det mener jeg er forebyggende på så mange planer”
(Konsulent i DIF Get2Sport).

Sådan beskriver en konsulent det kriminalitetsforebyggende element i DIF Get2Sport. Foreningsidrætten kan ses som et forum for læring af disciplin og rytme. Dette omtaler mange af medarbejderne også som noget særligt ved indsatsen. Det beskrives, hvordan det at dyrke idræt i en forening både skaber et positivt fællesskab og et sammenhold, men det gør også, at børnene og de unge er aktiveret både i hverdagene og i weekendene. Aktiveringen foregår både, når de selv dyrker sport, men også ud over dette, fordi foreningerne bliver et samlingssted for de unge. Det kan i sig selv anses som forebyggende, fordi denne kontinuerlige aktivitet således kan afholde de unge fra andre fællesskaber, jf. Del II. Den disciplinering, der ligger i det at have en fast ugerytme med træning, kampe og stævner, samt den konkrete disciplinering, der ligger i at dyrke en sport efter de gældende regler, har ligeledes en betydning for børnene og de unge både på kort og lang sigt. En medarbejder forklarer, hvordan den disciplinering, de lærer gennem foreningslivet, ligeledes kan hjælpe de unge i andre arenaer i deres hverdag:

”Så disciplineringen i foreningslivet, det bliver så til disciplinering i at tage og fastholde en uddannelse og disciplinering i at få og beholde et job. Så de får faktisk en forståelse for, hvad der er rytmen i en dansk hverdag. Selv den helt reaktionære muslimske salifist-type kan ikke komme uden om, at fodbold er en disciplinerende ting som kan minde om det, man drømmer om i kalifatet. Altså de lærer hvad der er

ordentlighed, hvad er rigtigt og forkert og hvordan behandler man hinanden. Og der er fodbolden så konkret” (Kommunal samarbejdspartner i DIF Get2Sport).

Hvis idrætten både kan have en socialiserende og disciplinerende effekt for børnene og de unge i deres hverdagsliv, kan indsatsen således få betydning for, hvordan de klarer sig generelt set. I en undersøgelse af indsatsens virkning svarer 62 % af medlemmerne, at de efter at være begyndt i foreningerne er blevet gladere for at gå i skole, og en ung uddyber ligeledes, at han gennem klubben har lært disciplin og at disponere sin tid fornuftigt, så han både når at passe sin skole og sin sport (Tofft-Jørgensen 2017). De socialiserende og disciplinerende elementer, der ligger i at være medlem af en stabil og fungerende idrætsforening, kan således have betydning for de unge på et mere generelt plan.

Kompetence- og identitetsudvikling

Det næste element, der skal fremhæves som særligt virksomt i DIF Get2Sport, er muligheden for kompetence- og identitetsudvikling hos alle, der bliver en del af foreningslivet. Som udgangspunkt kan unge med anden etnisk baggrund, som er målgruppen i denne af-rapportering, blive en del af Get2Sport og dermed det positive fællesskab, der ligger heri, på to måder; enten som medlemmer eller som frivillige. I mange tilfælde vil dette imidlertid være en udviklingsproces i sig selv, da mange af de unge med minoritetsbaggrund, der bliver frivillige trænere, ledere eller dommere gennem foreningerne, selv er startet som medlemmer, hvorfor der allerede i den proces kan være tale om en udviklingsproces, hvor den enkelte gennem tilbud om uddannelse og øget ansvar får anerkendelse for sine erhvervede kompetencer i foreningslivet og får mulighed for at bruge disse i en ny kontekst.

Idrætten er et forum for leg, spil og glæde, men den kan samtidig ses som et opdragende og socialiserende forum, hvor medlemmerne får en række kompetencer og et nyt syn på sig selv. 91 % af medlemmerne oplever, at de lærer noget i idrætsforeningerne generelt set, knap 60 % føler sig bedre rustede til at løse konflikter, mens 80 % beretter om forbedrede samarbejdsevner gennem medlemskab i en Get2Sport-støttet forening (Tofft-Jørgensen 2017). Dette er således alt sammen kompetencer, der naturligvis kan være gavnlige inden for idrættens verden, men som ligeledes kan få betydning for børnene og de unges trivsel uden for foreningslivet. De frivillige beretter på samme vis om øgede kompetencer både socialt, fagligt og organisatorisk, og det vidner således om, at foreningslivet bredt set ruster de involverede på forskelle områder, som de kan trække på i deres hverdagsliv (Tofft-Jørgensen 2017). Undersøgelser peger ligeledes på, at medlemmerne såvel som de frivillige gennem deltagelse i foreningsidrætten får øget selvtillid og tro på egne evner (Toft-Jørgensen 2017; Oxford Research 2014). Netop dette element fremhæves også gentagende gange af medarbejderne, hvor de peger på foreningsidrætten som et forum, hvor børn og unge, der ellers ofte har forskellige udfordringer og problematikker i deres hverdag, får mulighed for succesoplevelser og anerkendelse. En medarbejder forklarer, at styrken med indsatsen er at opleve, at *”en idrætsklub lige pludselig bliver et forum for succesoplevelser for børn, der ellers ikke oplever det i skolen”* (Aflastede medarbejder i DIF Get2Sport). Sådanne succesoplevelser og den øgede selvtillid, foreningsidrætten kan medføre hos den enkelte, kan ligeledes styrke deres tro på egne evner samt mod på at

afprøve disse i andre arenaer. Både medlemmer og frivillige peger i den forbindelse også på, at de gennem foreningsdeltagelsen har fået øget mod på at prøve nye ting mere generelt set (Tofft-Jørgensen 2017).

Selv om projektgruppen bag nærværende rapport kun i begrænset omfang har været i direkte kontakt med de unge, der deltager i sportsgrenene ude i foreningerne, er det således relevant her at anføre nogle principielle overvejelser om sport som metode i socialt, socialpædagogisk og kriminalitetsforebyggende arbejde: *For det første* rummer sport, som allerede berørt ovenfor, nogle indbyggende regler, der gør, at man gennem sport kan lære at fungere sammen i et fællesskab. Dette gælder nok i mindre grad individuelle sportsgrene (herunder kampsport), som til gengæld er velegnede til at udvikle selvdisciplin og vedholdenhed. De indbyggede regler og det, at sport har et klart defineret formål – at vinde eller i hvert fald blive bedre – gør desuden, at sport *for det andet* er et velegnet fælles tredje i socialpædagogisk forstand (Husen 1996; Lihme 1988). Man kan mødes med unge omkring sport samtidig med, at man gennem det fælles omdrejningspunkt rykker de unge i en positiv retning, som rækker ud over selve sporten. *For det tredje* medfører det at udøve sport en oplevelse af kropslig kompetence, at man kan noget og er dygtig til noget på et kropsligt niveau. Med udgangspunkt i den gængse kropssociologiske forståelse af det kropslige som en vigtig dimension i menneskers sociale liv, kan man argumentere for, at denne oplevelse af kropslig kompetence formentlig medfører en styrket selvtillid og et øget selvværd, som rækker ud over det snævert sportslige. *For det fjerde* kan det at udøve sport være en måde for unge mænd at konstruere maskulinitet, uden at de behøver at være barske eller aggressive. Den maskulinitet, som kan opnås gennem sport, kan således være et alternativ til gadens mere afstumpede maskulinitetsformer (heri ligger naturligvis ikke en præmis om, at sport primært er eller bør være en beskæftigelse for drenge/unge mænd) (fx Nielsen 2016; Young 2003; Bourgois 1995). Endelig *for det femte* kan sportslig kunnen opfattes som en form for kulturel kapital, der rækker ud over de udsatte boligområder (Bourdieu 2000). Sport er således noget, der findes og er værdsat overalt i samfundet. Det betyder også, at unge kan opnå anerkendelse, social status og prestige gennem sport, fremfor gennem at iscenesætte sig som barske i gademiljøerne. Derfor kan sportslige anerkendelse fungere som et alternativ til den status og kapital, som kan vindes på gaden med mere problematiske midler. Sporten har således i sig selv en positiv virkning på de unges muligheder for at opnå anerkendelse, status og selvværd i legitime fællesskaber (Cohen 1955).

I relation til anerkendelsen og de erhvervede kompetencer, som de unge kan få gennem foreningsidrætten, er det også en central del af indsatsmetoden at støtte de unge i deres videre udvikling. Dette gøres ved at støtte og hjælpe de unge, der har lysten og potentialitet, til at få en uddannelse inden for foreningslivet.

”når der er unge mennesker, som man kan se har nogle evner og kompetencer i den retning, så er det bare at skubbe dem og så sørge for, at der er en mentor for dem i klubben eller en de kan læne sig op ad. Men heldigvis sker der den der menneskelige udvikling, at de selv oplever nydelser i at være en del af noget og stå for noget

og være noget for andre, så nogen gange skal man også bare koge det ned til, at fodbold i sig selv er integration” (Konsulent i DIF Get2Sport).

Som det fremgår af citatet, oplever de ude i klubberne, at det kan være personligt udviklende at få tildelt et ansvar som træner. Det synes også plausibelt, at netop det at få tildelt et ansvar og den anerkendelse, der ligger heri, kan få den enkelte til at vokse og gøre en særlig indsats for at leve op til de forventninger, de øvrige trænere og ledere har til vedkommende. Og dette ønske om ikke at skuffe kan formodes at være særligt stort, netop grundet det stærke sociale fællesskab, der ligeledes er en del af disse foreninger. Den identitets- og kompetenceudvikling, det kan medføre at blive frivillig træner eller dommer i en forening, understreges desuden af, at tre ud af fire frivillige selv oplever, at de er betydningsfulde og respekterede i foreningerne (Tofft-Jørgensen 2017). Uddannelsesmulighederne er desuden som udgangspunkt de samme som dem, medlemmer i almindelige idrætsforeninger kan få, og netop denne seriøsitet og ”normalitet” understreges ligeledes af medarbejderne som vigtig for de unge. De beskriver, at det kan være anerkendende i sig selv for de unge, når de bliver en del af et almindeligt kursusforløb eller får DBU’s dommeruddannelse.

Foruden den udvikling og de positive følger, det kan have for den enkelte at blive uddannet og få en rolle som frivillig træner eller uddannet dommer gennem foreningen, understreges det af medarbejderne, at dette ligeledes kan skabe en ”smitteeffekt” ud i foreningerne, hvor unge trænere kommer til at fremstå som rollemodeller for de yngre medlemmer. En aflastende medarbejder fortæller eksempelvis om, hvordan de aktivt har fået integreret unge på kanten af samfundet tilbage i klubberne, hvor de gennem deres kompetencer inden for fodbolden samt deres rolle som trænere kan komme til at fremstå som positive forbilleder for de yngre:

”måske kan de så blive rollemodeller over for de mindre sådan, at fodbold er faktisk noget man kan gøre og måske blive til noget. Så de små også kan se ”okay ham der, han var jo inde og sidde og nu spiller han fodbold og er mega god”. Så på den måde måske skabe en anden omtale omkring de unge, der gerne vil tilbage og væk fra det kriminelle miljø” (Aflastende medarbejder i DIF Get2Sport).

Foruden de unges mulighed for at udvikle sig inden for foreningsidrætten ved at videreudanne sig og påtage sig et ansvar med det rollemodelspekt, der kan ligge heri, fremkommer rollemodelstækningen ligeledes på andre måder i indsatsmetoden. Gennem feltarbejdet er det blevet tydeligt for mig, at der i rekrutteringen af frivillige i foreningerne arbejdes meget på at skabe et foreningsliv, der afspejler det omkringliggende miljø, som foreningerne bliver en del af. Heri er således også et fokus på at integrere personer med forskellige etniske baggrund på alle niveauer i foreningslivet:

”Altså derfor er det vigtigt også at få det billede ind i klubberne, for det styrker bare tilgangen og lysten fra de børn og unge, der kommer fra det udsatte boligområde, hvis der også står nogen med deres etniske baggrund derovre. Så det er en styrke og derfor også et mål i sig selv” (Konsulent i DIF Get2Sport).

Dette anses både som styrkende for foreningerne, fordi en multikulturel sammensætning i frivilligstaben øger den interne viden og forståelse af, hvordan foreningsidrætten skal drives i disse boligområder, men det kan ifølge medarbejderne ligeledes bryde nogle barrierer og misforståelser mellem eksempelvis foreningerne og forældrene og således muliggøre, at flere børn og unge får en tilknytning til foreningslivet.

Kulturmøder

Et sidste element i relation til det særlige ved indsatsen og de unges udvikling i denne kontekst, er den mulighed for "kulturmøder", der ligger i foreningsidrætten. Kulturmøder forstås her bredt som et forum, hvor børn og unge med forskellig social eller etnisk herkomst får mulighed for at møde hinanden og danne et fællesskab på trods af disse forskelle. Dette er netop et element, der fremhæves af medarbejderne, og som også anses som vigtigt i en integrerende såvel som kriminalpræventiv kontekst.

"Og så lærer de nye mennesker at kende og lærer nye miljøer at kende. Mange af de børn og unge, der bor i de her udsatte boligområder, de er jo ikke så tit ude af boligområdet. Så på den måde er det også fedt for dem at komme et andet sted hen og se et andet miljø, end de er vant til" (Aflastende medarbejder i DIF Get2Sport).

"Men det er den relation der er, og hvis man går på Tingbjerg Skole og bor i det område, så har man ikke så meget kontakt med majoritetssamfundet. Men det kan man få hos os. På nogle hold har vi også medlemmer, der kommer fra majoritetssamfundet. (...) De kan få nogle sundere kammeratskabsgrupper og gå med nogle jævnaldrende i stedet for" (Aflastende medarbejder i DIF Get2Sport).

Som det fremgår af ovenstående, bliver foreningsidrætten en vej ind i majoritetssamfundet – det som vi ovenfor omtalte som en brobyggende social kapital - for nogle af de børn og unge, der ellers ikke har et stort kendskab hertil. Foreningerne er netop ikke begrænsende. Nogle foreninger ligger geografisk placeret inden for de udsatte boligområder, men med tilgang af både medlemmer og frivillige udefra. Andre foreninger er modsat geografisk placeret uden for området og har således i måske endnu højere grad en etnisk såvel som socialt blandet medlemsskare. I en tid, hvor parallelsamfund, modkultur og diskrimination diskuteres, kan det anses som særligt givende for medlemmer såvel som frivillige, at foreningsidrætten er inkluderende og samler alle, fordi man i denne arena er sammen om et fælles tredje; sporten. Dette integrerende aspekt understøttes netop også af, at frivillige såvel som medlemmer tilkendegiver at have fået flere venner med forskellig etnisk baggrund, ligesom medlemmerne med minoritetsbaggrund oplever at være blevet bedre til dansk gennem deltagelse i foreningslivet (Tofft-Jørgensen 2017). I denne henseende anser vi det som en central pointe i sig selv at tydeliggøre, at sporten kan blive et fælles tredje, der er blind for kulturelle og sociale forskelle, og dette fællesskab kan således være med til at styrke sammenhæng og samhørighed, mens etniske skillelinjer kan nedbrydes. Som en kommunal leder i regi af fritids- og ungdomsskolerne beskriver det:

"vi har aktiviteter i alle skoleferier for alle børn i det her område, og de må også gerne tage andre børn med de går i skole med. Og det gør de. Så det er faktisk skide hyggeligt, vi bonder og bridger. Og pludselig ser vi flere og flere med lyst hår, der er

med til vores Gellerupcup herude. Altså der kommer også hvide børn” (Kommunal samarbejdspartner i DIF Get2Sport).

Aktivitetsbaserede tilbud gennem sport og idræt kan have mange gavnlige effekter for både deltagere, frivillige trænere og de geografiske områder, hvori aktiviteterne foregår. Praktikere kan dog med fordel gøre sig overvejelser over og på denne baggrund træffe bevidste valg om, hvilke sportsgrene, der er gavnlige for hvilke målgrupper, og hvorvidt der kan være både styrker og udfordringer ved de enkelte sportsdiscipliner. Eksempelvis kunne det være en overvejelse værd, om træning i kompetencer inden for kampsport er hensigtsmæssigt i alle tilfælde og for alle målgrupper. Her kunne det eksempelvis være relevant at opveje, om sporten skal tale til de unge mænds subkulturelle (potentielt voldsforherligende) maskulinitetsformer, eller tværtimod skabe og styrke andre kropslige kompetencer (jf. Del II).

Hvorfor DIF Get2Sport?

90 % af medlemmerne tilkendegiver, at de efter at være startet til idræt i en Get2Sport-støttet forening er blevet mere tilfredse med sit liv (Tofft-Jørgensen 2017). Dette er således i sig selv et stærkt argument for, hvorfor DIF Get2Sport som indsats er anbefalelsesværdig. At være gladere for sit liv synes i sig selv at være et stærkt fundament for også at klare sig godt i sit liv. Der kan imidlertid ligeledes findes andre argumenter og årsager til, at indsatsen er anbefalelsesværdig også i en integrationsfremmede og kriminalpræventiv henseende. Det er i denne kontekst dog vigtigt endnu engang at påpege, at børnene og de unge, der er medlemmer af foreningerne og således potentielt får gavn af de positive følgevirkninger, dette medlemskab kan have, oftest ikke selv er bevidste om, at foreningen er indsatsstøttet af DIF Get2Sport. De unges udbytte af aktiv deltagelse i foreningslivet er således ikke direkte afhængigt af indsatsen, da denne opererer på et organisatorisk plan snarere end på individplan. Indsatsen øger imidlertid muligheden for, at det frivillige foreningsliv overhovedet kan drives i de udsatte boligområder, hvorfor de positive virkninger et medlemskab i disse foreninger kan medføre, indirekte kan ses som forbundet med indsatsen.

Ovenstående beskrivelse af indsatsmetoden samt fremhævelse af nogle af de særligt vigtige elementer set i en kriminalpræventiv og integrationsfremmende kontekst, har allerede direkte såvel som indirekte påpeget, hvorfor indsatsen synes potentielt lovende i denne henseende. I dette afsluttende afsnit opsummeres indsatsens kriminalpræventive implikationer.

En evaluering fra 2013 af foreningssportens effekter for børn og unge viser, at unge, der er aktive medlemmer af DIF Get2Sport-foreninger har en lavere kriminalitetsrisiko end unge, der ikke er aktive (Christensen et al. 2013). I samme undersøgelse konkluderes det ligeledes, at foreningerne formår at fastholde og således aktivere mange af de unge i områderne, der er karakteriseret ved en højriskolivsstil og dermed i risikozonen for at ende i

kriminalitet. Der er således empirisk belæg for, at foreningsidrætten og unges kriminalitetsrisiko er korrelerende, om end det ikke er muligt at fastslå en egentlig kausalitet. Studiet indikerer imidlertid, at foreningsidrætten kan påvirke unge, der ellers er i risikozonen for at ende i kriminalitet, i en positiv retning og således forebygge denne uhensigtsmæssige udvikling. Årsagerne til denne sammenhæng er formentlig kompleks og individuelt varierende. Alligevel synes nogle af de kriminologiske og sociologiske teorier, der blev fremhævet i Del II, at kunne genfindes i indsatsmetoden, og de kan således være med til at forklare dele af denne sammenhæng.

Hvis vi skal zoome ind på de mere analytiske perspektiver ved Get2Sports indsats er tryghedsfremme i udsatte boligområder et relevant sted at starte. Det er velbeskrevet, at de udsatte boligområder generelt set har et lavere tryghedsindeks end landets øvrige boligområder, ligesom kriminalitetsniveauet i disse områder er forhøjet (Christensen et al. 2013). Foreningsidrætten kan formentlig fremme trygheden i disse boligområder, hvis nogle af områdets børn og unge bliver aktiveret i de sene eftermiddags- og aftentimer i et positivt fællesskab, da nogle af de uroskabende eller utryghedsskabende grupperinger på denne måde fjernes fra gadebilledet. De unge i foreningerne beretter også selv om, at de gennem medlemskabet i foreningsidrætten føler sig mere trygge i det område, hvori de bor (Tofft-Jørgensen 2017). Meningsfulde aktiviteter for børn og unge kan således spille en vigtig kriminalpræventiv rolle.

Som beskrevet indledningsvist er mange udsatte boligområder kendetegnet ved få eller ingen velfungerende fritidstilbud, hvilket kan resultere i, at nogle børn og unge bruger deres fritid i områdets gader og gårde. Dette betegnes i flere studier som en kriminogen risikofaktor, da de unge grundet kedsomheden kan blive ledt over i uhensigtsmæssige eller kriminelle aktiviteter (Christensen et al. 2013). Den kriminologiske kontrolteoris grundpræmis er, som det er beskrevet i rapportens Del II, at kriminalitet vil forekomme, hvis vi ikke har noget at miste herved (Hirschi 1969). Aktivering i positive fællesskaber, der både kan give den unge noget at miste samt rent tidsmæssigt kan fjerne den unge fra alternative fællesskaber og aktiviteter, sandsynliggør, at indsatsen vil have en kriminalpræventiv virkning. Deltagelse i foreningsidrætten kan desuden øge de unges mobilitet og kendskab til det omkringliggende samfund. Som det allerede er beskrevet ovenfor, er mange foreninger geografisk placeret således, at der er tilgang af medlemmer fra forskellige boligområder. Samtidig ligger det i sportens logik, at man skal flytte sig fra sted til sted grundet turneringer, stævner og andet. Dette øger således i sig selv de unges kendskab til og omgang med majoritetssamfundet og kan således nedbryde de subkulturelle dannelser, der kan forekomme i større boligområder (fx Anderson 2000; Kalkan 2014).

Som vi allerede har beskrevet det ovenfor, er DIF Get2Sport kendetegnet ved en seriøsitet og professionalisme, som ifølge både de ansvarlige medarbejdere på landsplan og de lokale medarbejdere ude i de udsatte områder har en særlig betydning og er en medårsag til indsatsens succes. Med seriøsitet og professionalisme menes, at de tilbud, de unge eller de frivillige kan få gennem DIF Get2Sport, er de selvsamme tilbud, som alle andre i foreningsidrætten får. Dette kan for de unge øge oplevelsen som at være "på lige fod" med

andre unge på deres alder og således skabe en følelse af normalitet på trods af eventuelle sociale problematikker og faglige udfordringer i andre arenaer. Foreningslivet tilbyder et positivt fællesskab, hvori de unge kan opleve sig som ligeværdige og kompetente. Et fællesskab, hvori de på lige fod med de øvrige deltagere i fællesskabet kan opnå status og succes, og hvor diskrimination eller stigmatisering modsat ikke forekommer. Dette kan således mindske oplevelsen af strain (Merton 1938) eller "andethed" og i stedet give de unge oplevelsen af være en del af noget større og at have værdifulde kompetencer inden for dette fælles tredje. Det globale såvel som lokale fællesskab kan således både styrke de unges selvværd og oplevelse af samhørighed, hvilket kan virke præventivt, hvis de herigennem oplever at kunne opnå den status eller anerkendelse, der er eftertragtet i dette fællesskab (Cohen 1955).

Det er ligeledes påpeget, at den øgede rummelighed i det fællesskab, der skabes i Get2Sport-foreningerne, kan virke præventivt for de børn og unge, der er på vej ud i eller allerede har været ude i kriminalitet. På denne måde får indsatsen i nogle tilfælde ligeledes karakter af tertiær forebyggelse, når indsatsen anvendes som middel til at hindre tilbagefald eller udvikling af de unges kriminelle erfaringer.

"Det med klubbernes rummelighed, der har jeg også et eksempel. Jeg skulle ned og holde møde i en bokseklub og øverst oppe, der var så deres cafeteria og mødelokale med sofaer og så videre. Så spørger de, om jeg kan lugte, at der lugter brændt, og det kunne jeg så godt. Så fortæller de, at det er fordi de havde et medlem der var så sur på dem over ikke at blive udtaget til en kamp, så han brændte klubben af. Så det var brændt det hele, og det er bare svært at få den lugt ud. Men essensen er, at ham der gjorde det, det var ham, der var frivillig træner dernede nu. Så de havde taget ham tilbage, og det viser lidt om en klubs rummelighed. For som de sagde, at "hvis vi ikke giver ham det tilbud, så ved vi ikke, hvad han så skal rende rundt og lave" (Konsulent i DIF Get2Sport)

De foreninger, der er en del af indsatsen Get2Sport besidder en øget rummelighed, hvilket muliggør, at unge, der ellers ville blive tabt og således mangle et positivt fællesskab i deres hverdag, bliver inkluderet og får mulighed for succesoplevelser og anerkendelse. Foreningerne bliver således "et sted at gå hen", hvor der er tilstedeværende voksne, der har tid til at lytte, og som kan fremstå som stabile rollemodeller og som en kontinuerlig voksenkontakt for områdernes børn og unge. Foreningerne omtales af medarbejderne desuden også som et forum med særlige regler og normer, der hæmmer gadeidentiteten og i stedet fremmer lovlighed og respekt. Som en kommunal leder i fritids- og ungdomsskolen forklarer:

"De opfører sig altid ordentligt her. Der er en code of conduct her, og det respekterer de. Der kom nogen fra socialforsorgen og de kunne ikke forstå det, for det er de hårde drenge. Men her hører de efter, og de kan endda blive trænere. Her følger de reglerne" (Kommunal samarbejdspartner i DIF Get2Sport).

Der er således stærke teoretiske argumenter for at anse DIF Get2Sport som en potentielt lovende kriminalpræventiv indsats for bl.a. unge med minoritetsbaggrund. Foruden den teoretisk funderede analyse af indsatsens kriminalpræventive virkning, kan flere af de erfaringsbaserede anbefalinger, der indledningsvist blev præsenteret, ligeledes genfindes i DIF Get2Sport.

Som det er fremhævet ovenfor, er DIF Get2Sport en kontinuerlig indsats, der grundet sin forankring vedbliver som et tilbud for områdets børn og unge. Denne kontinuerlige indsats kan således både ses som tidlig og langsigtet. Foreningerne er blivende og kan således støtte de unge i en udviklingsproces over mange år. Dette synes forebyggende i den forstand, at de unge herved får et fast holdepunkt i deres hverdag og identitetsudvikling og desuden får et samlingspunkt med tilstedeværelse af velkendte voksne, de kan betro sig til. DIF Get2Sport er ligeledes kendetegnet ved at stærkt, tværsektorielt samarbejde, da det ligger i indsatsens grundstruktur, at der skal være samarbejde mellem flere instanser. Dette er fremhævet som et anbefalet forebyggelsesprincip, fordi dette skaber helhed og samhørighed i arbejdet med målgruppen og desuden kan øge trygheden fra børnene og forældrenes side. Ud over det tværsektorielle indsatsdesign, der er en forudsætning for, at DIF Get2Sport vil indgå samarbejde med en kommune eller forening, så ligger det ligeledes i grundstrukturen for indsatsmetoden, at indsatsen er lokalt forankret. Lokal forankring er ligeledes et af de virksomme forebyggelsesanbefalinger, der i flere evalueringer peges på som centrale for en vellykket, kriminalpræventiv indsats, og som det er påpeget, styrker dette også kontinuiteten i indsatsen, når der tages lokalt ejerskab. DIF Get2Sport arbejder desuden på at integrere flere frivillige trænere og ledere med anden etnisk baggrund, da dette både kan gavne den enkelte, men også kan skabe øget forståelse, tillid og rummelighed generelt set i foreningslivet. Herved synes forebyggelsesanbefalingerne omkring det relationelle såvel som det interkulturelle aspekt ligeledes at kunne genfindes i indsatsmetoden, hvorfor den også anses som potentielt lovende i en kriminalpræventiv henseende.

DIF Get2Sport anses med andre ord som en potentielt lovende indsats i en kriminalpræventiv henseende grundet det stærke fællesskab, der kan skabes gennem foreningslivet samt den tværfaglige og lokalt forankrede grundstruktur, der ligger i indsatsmodellen. Med DIF Get2Sport bliver det muligt at opbygge stærke idrætsforeninger med frivillige trænere og ledere, der både kan fremstå som tilstedeværende voksne for de unge og som rollemodeller, der er værd at følge. Samtidig kan indsatsen skabe et fælles, tværsektorielt udgangspunkt og et lokalt ejerskab på tværs af forskellige institutioner og sektorer i områder, og det er i denne proces, at indsatsens forebyggende potentiale skal findes.

SAMMENFATNING

Vi har i denne Del III med fokus på kriminalitetsforebyggelse i praksis peget på, at det i kommende kriminalpræventive indsatser over for blandt andet unge med etnisk minoritetsbaggrund kan anbefales at designe indsatser, der påbegyndes *tidligt* i børnenes liv samt indsatser, der er langvarige i tid og desuden igangsætter positive udviklingsprocesser, der kan få en positiv betydning for børnene og de unge i et *langsigtet* perspektiv. Vi anbefaler ligeledes med baggrund i de erfaringer, der allerede er gjort på det kriminalpræventive praksisfelt, at indsatser *forankres lokalt* i et bredt og tæt *tværfagligt samarbejde* mellem forskellige aktører og institutioner, så indsatserne kan skabe sammenhæng og desuden arbejde *helhedsorienteret* med den unge i alle de arenaer, denne bevæger sig i. I relation til at skabe denne sammenhængskraft og langsigtede virkning for den unge, anbefales det ligeledes i et holistisk perspektiv at *inddrage den unges netværk i form af venner og familie* i indsatsen, så indsatsen får karakter af et fælles projekt, som den unge støttes i både i og uden for hjemmet. Desuden anbefales det, at medarbejderne i disse indsatser oparbejder *interkulturelle kompetencer*, så misforståelser og eventuelle modstandsforhold mindskes, og der i stedet kan opbygges stærke, *positive relationer* og fællesskaber mellem de unge, deres familier og de myndighedspersoner eller medarbejdere, der indgår i indsatsen. Det anbefales i størst muligt omfang at integrere disse otte principper i kriminalpræventive indsatser over for blandt andet unge minoritetsmænd, da det erfaringsmæssigt er netop disse principper, der har vist sig som særligt virksomme i det forebyggende arbejde med målgruppen. Dette kan gøres på forskellig vis, og indsatserne kan således også orientere sig om forskellige formål i det positive udviklingsarbejde med målgruppen. Aktuelt på feltet kan der identificeres fire typer af indsatser på det kriminalitetsforebyggende praksisfelt, der med hvert sit fokus arbejder med de unge med det ønske at styrke deres muligheder for at godt og kriminalitetsfrit liv. Disse fire typer orienterer sig om henholdsvis *aktivitetsbasing*, *kompetence- og identitetsudvikling*, relationelt arbejde med brug af *peer-to-peer* metoden samt indsatser, der retter sig mod *tryghedsfremme* gennem eksempelvis dialog. De otte anbefalede forebyggelsesprincipper kan integreres i alle de forskellige forebyggelsestyper, ligesom der kan udvikles indsatser, der orienterer sig mod øvrige formål.

Denne Del III har ligeledes præsenteret tre eksempler på kriminalpræventive indsatser, der på hver sin måde, med forskellige midler og på forskellige niveauer, arbejder for at forebygge udviklingen af afvigende adfærd hos børn og unge med minoritetsbaggrund. Det er således ikke meningsfuldt med en komparativ analyse af de tre indsatser, da deres formål er forskelligt, ligesom de arbejder med forskellige målgrupper og med forskellige succeskriterier. Hvor beskæftigelsesindsatsen FRAK gennem en ungerettet indsats søger at styrke de unges motivationsstrukturer, kompetencer og selvværd, så deres muligheder for succes og integration på arbejdsmarkedet øges og risikoen for kriminalitet samtidig falder, så arbejder MindSpring modsat forældrerettet for at styrke forældrekompetencer og kulturelle forståelser i eksillandet hos forældre med minoritetsbaggrund med den hensigt at mindske kulturelle barrierer, traumer og fremmedfølelse og i stedet styrke familiære bånd, nærhed og tryghed i familien med forbedret trivsel og deraf mindsket kriminalitetsrisiko.

hos deres børn til følge. Endelig arbejder fritidsindsatsen DIF Get2Sport organisationsrettet med den hensigt at styrke kapacitet og kompetencer til rummelighed i det frivillige forningsliv, så børn og unge i udsatte boligområder kan rummes i disse og gennem succesoplevelser samt positive og anerkendende fællesskaber kan opleve et positivt handlealternativ, der gør illegitime aktiviteter mindre attraktive eller tidsmæssigt mulige. Indsatsernes forandringsdimensioner er således af forskellig karakter, hvilket vidner om bredden af potentialet på det kriminalpræventive felt.

Nedenfor summeres, hvilke virksomme elementer og dynamikker fra de tre indsatser, der findes særligt relevant for andre praktikere på det kriminalpræventive felt at lade sig inspirere af.

FRAK tilbyder som en gruppebaseret beskæftigelsesindsats de unge et handlealternativ til gademiljøet og uhensigtsmæssige fællesskaber. Gennem gruppebaserede arbejdsfællesskaber om reelle arbejdsopgaver, skabes der i FRAK således et ideelt rum for personlig udvikling og relevant kompetenceopbygning. Dette kan *for det første* være virksomt, fordi de unge rent tidsmæssigt beskæftiges med konventionelle, legitime aktiviteter, hvorved muligheden for at beskæftige sig med alternative aktiviteter mindskes. *For det andet* inkluderes de unge i FRAK i et positivt fællesskab med mulighed for både faglige og sociale succesoplevelser, der øger selvværd og mindsker oplevelsen af strain, hvilken kan virke forebyggende. Gennem dette arbejdsfællesskab får de unge *for det tredje* mulighed for at eksperimentere med en positiv identitet i modsætning til den subkulturelle identitet, de af og til allerede har fået tilbudt af samfundet. Dette positive arbejdsfællesskab er *for det fjerde* virksomt på den måde, at de unges motivationsstrukturer og fremtidsdrømme udvikles og udvides, ligesom de *for det femte* gennem indirekte læring i stærke, positive relationer får mulighed for at udvikle både faglige og sociale kompetencer, som de kan drage nytte af ud over indsatsens kontekst. Den øgede motivation for uddannelse og arbejde, dette medfører samt erhvervelsen af de konkrete kompetencer, dette kræver, reducerer ligeledes risikoen for kriminalitet, da de unge gennem FRAK får et handlealternativ og opnår et ry og nogle muligheder, de ikke vil miste. Sagt på en anden måde, så anser vi FRAK som et positivt forum for identitetsudvikling, socialisering, modstempling og dannelse, der rækker ud over de fagspecifikke kompetencer, de arbejder med, og som de unge kan tage med sig og trække på i andre kontekster end den arbejdsmarkedsrelaterede.

Hvad angår MindSpring er det som nævnt ikke bevist, hvorvidt indsatsmetoden har kriminalpræventive effekter for børn, hvis forældre har deltaget i et MindSpring-forløb, og det bør derfor understreges, at indsatsen i særdeleshed anbefales bredt som en integrationsfremmede og livsforbedrende indsats for flygtningefamilier. Der er dog teoretisk tunge argumenter for, at indsatsen igangsætter konstruktive processer og dynamikker, der ligeledes kan være virksomme i en kriminalpræventiv henseende for deltagernes børn. Dette *for det første* fordi peer-to-peer metoden og den brugerdrevne læring på modersmål muliggør etableringen af et åbent refleksions- og læringsrum, hvor kulturelle forskelle, misfor-

ståelser og modsætningsforhold kan diskuteres med øget forståelse og samfundsintegration til følge. *For det andet* fordi dette rum er kendetegnet ved ligeværdighed frem for den karakteristiske klient/system-relation, der muliggør øget motivation for læring og deling. Indsatsen og etableringen af dette rum øger *for det tredje* forståelsen for det danske samfund og kan *for det fjerde* medføre en øget motivation for inklusion i samfundet gennem uddannelse og arbejdsmarkedet, hvilket kan hæve familiernes socioøkonomiske status samlet set og herigennem mindske risikoen for kriminalitet også blandt børnene. Forældrenes øgede indsigt i og forståelse for samfundet medfører *for det femte* mindsket social kontrol og øget støtte til og accept af, at forældrenes børn inkluderes i samfundet. Herved er der også potentiale for, at den kulturelle generationskløft kan mindskes, hvilket kan have mindsket kriminalitetsrisiko til følge. Forældrene får gennem øget forståelse for det danske samfunds normer og værdier en række handlealternativer og viden om andre opdragelsesstile end den, der kulturelt er anerkendt i hjemlandet, hvilket har vist sig at mindske brugen af vold som sanktioneringsmiddel. Dette kan *for det sjette* reducere et potentielt, uhensigtsmæssigt læringsmiljø og spejlingspotentiale i hjemmet og i stedet åbne op for læring af alternative, positive handlealternativer i konfliktsituationer, hvilket kan have kriminalpræventive følger for både børn og forældre. *For det syvende* har indsatsen vist sig at medvirke til et mindsket konfliktniveau og forbedret kommunikation børn og forældre imellem, hvilket øger trivslen i hjemmet. Afslutningsvist kan indsatsen *for det ottende* støtte og guide traumatiserede forældre i behandling herfor, hvilket mindsker risikoen for sekundær traumatisering, øger forældrenes omsorgsevne og samlet mindsker risikoen for børnenes udvikling af afvigende adfærd.

Vi vurderer ligeledes, at den sidste indsats, DIF Get2Sport, igangsætter positive processer, der kan virke positivt for de unges liv og mindske risikoen for kriminalitet. DIF Get2Sport kan ikke fjerne eller ophæve de sociale og strukturelle problemstillinger, som ifølge en række gængse kriminologiske teorier er med til at skabe kriminalitet. Men DIF Get2Sport kan styrke og støtte de sociale tiltag på lokalt niveau i form af idrætsforeninger, der allerede eksisterer i eller tæt på de udsatte boligområder. Deltagelse i foreningsidrætten tilbyder *for det første* et forum for børn og unge i udsatte boligområder, hvor de gennem positive relationer med voksne og andre unge inkluderes i et positivt, rummeligt fællesskab, der kan reducere risikoen for alternative, illegitime fællesskaber. *For det andet* er idrætten blind for sociale og etniske forskelle, og de etniske minoritetsunge kan således på lige fod med andre opnå succesoplevelser, der øger deres kompetencer og selvværd og samtidig mindsker følelsen af "strain". Dette kan samlet virke forebyggende, da risikoen for, at de unge søger disse anerkendelsesværdige succesoplevelser i andre, mindre hensigtsmæssige fællesskaber, mindskes. *For det tredje* kan foreningsidrætten med sin globale karakter og de fælles, transnationale regler, fungere som en brobyggende social kapital, hvor de unge dels inkluderes i denne del af majoritetssamfundet, dels får mulighed for at opnå status og anerkendelse på lige fod med majoritetssamfundets øvrige unge. Dette kan *for det fjerde* have kriminalitetsforebyggelse til følge, fordi de unge erfarer at kunne opnå succes og anerkendelse for en positiv, social identitet frem for den subkulturelle identitet, de ellers som beboere i udsatte boligområder kan opleve at være behæftet med og *for det femte*, fordi disse kulturmøder, som sporten muliggør, kan være

med til at nedbryde subkulturelle dannelser inden for boligområdets mure. Sportens kontinuerlige og disciplinerende karakter giver ligeledes de unge nogle kompetencer, som de kan trække på både inden for og uden for sportens verden. Dette har vist sig at øge skoleglæden og kan desuden virke strukturerende på de unges liv generelt set, hvilket *for det sjette* ligeledes kan have kriminalpræventive implikationer. Sagt på en anden måde: I sportsklubberne kan de unge opleve at vokse sammen og hver for sig i et positivt fællesskab og på en måde, der rækker ud over det rent sportsmæssige. De kan lære at forholde sig til regler og fungere i et fællesskab, de kan opnå en kropslig selvtillid som styrker deres selvværd, og de kan mødes på tværs af etniske og kulturelle skillelinjer. Sporten er desuden velegnet som en form for fælles tredje, hvor man mødes og er sammen om det sportslige, mens der igangsættes processer, der rykker de unge i en positiv retning. Og endelig kan sporten give de unge anerkendelse og status på en positiv måde, der kan være et alternativ til den prestige, der kan opnås på gaden ved at være barsk og hård.

De tre indsatser synes på hver sin måde at igangsætte vigtige processer, der for børn, unge og familier kan have kriminalpræventive følger. Foruden disse særlige dynamikker og processer, der igangsættes i de enkelte indsatser med positive, forebyggende følger, kan alle eller de fleste erfaringsbaserede anbefalinger ligeledes genfindes i alle tre indsatser. Det er i særdeleshed det relationelle aspekt gennem de positive fællesskaber, der skabes i indsatserne, det tværfaglige og sammenhængsskabende princip samt det lokalt forankrede princip, der skinner frem som medårsag til indsatsernes succes på området. Det er desuden fælles for indsatserne, at de gennem kompetenceopbygning og personlig udvikling igangsætter processer, hvis virkning kan række ud over indsatsens kontekst og få en positiv betydning for familiernes, børnenes og de unges fremtidige liv. Der er således styrker i alle tre præsenterede indsatser, der samlet gør, at vi vurderer dem som anbefalingsværdige at lade sig inspirere af i kommende, kriminalpræventive indsatser med målgruppen. Det er dog fortsat vigtigt at reflektere over de udfordringer og faldgruber, der kan være i disse indsatser såvel som i alle andre indsatser, herunder risikoen for henholdsvis at konkurrere med de almene fritidsjobs attraktivitet, risikoen for at fordre assimilation frem for refleksion samt eventuel uhensigtsmæssig kompetenceopbygning gennem træning i kampsport. Det anbefales derfor i det kommende kriminalpræventive arbejde fortsat at reflektere over styrker og udfordringer i de ellers gode tendenser, der allerede eksisterer på feltet.

Om end der fortsat kan være udviklingspotentiale i de præsenterede indsatser, er vores samlede vurdering af disse tre indsatser, at de fremstår som potentielt lovende indsatser på det kriminalpræventive felt i arbejdet med unge mænd med minoritetsbaggrund og desuden viser bredden af muligheder for at arbejde på dette felt, og vi anbefaler derfor andre praktikere på det kriminalpræventive felt at lade sig inspirere af disse tre.

Litteratur

Al2Bolig (2017): "Langkærparken vinder bedste boligsociale projekt 2017". *Al2bolig.dk*. 23/11 2017.

Alexander, Claire. E. (2000): *The Asian Gang – Ethnicity, Identity, Masculinity*. Oxford: Berg

Als Research (2012): *Slutevaluering af projekt "MindSpring-Forældregrupper for asylansøgere og flygtninge"*. Als Research.

Als Research (2014): *Evalueringsrapport: Evaluering af MindSpring – Tidligere deltagere i forældreforløb*. Als Research.

Anderson, Elijah (2000): *Code of the Street - Decency, Violence, and the Moral Life of the Inner City*. New York: Norton.

Aner, Louise Glerup & Jon Toft-Jensen (2012): *Godt på vej – Virkningen af fritidsjobaktiviteter i udsatte boligområder*. Center for Boligsocial Udvikling.

Astrup, Preben & Amalie Vinde Vrettos (2018): *Evaluering af partnerskabsprojektet dørrinsklubber*. Danmarks Idrætsforbund.

Bourdieu, Pierre (2000): *Pascalian Meditations*. Cambridge: Polity Press.

Bourgois, Philippe (1995): *In Search of Respect – selling crack in El Barrio*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bryderup, Inge M. (2010): *Ungdomskriminalitet, socialpolitik og socialpædagogik. Biografiske interview med unge om straf og behandling*. København: Klim.

Christensen, Gunvor (2013): *Indsatser i udsatte boligområder – Hvad virker, hvorfor og hvordan?* København: Kraks Fond Byforskning.

Christensen, Klavs Odgaard et. al (2013): *Unge, sport og kriminalitet – Undersøgelse af sportsklubbers kriminalitetsforebyggende potentiale i udsatte boligområder*. Center for Boligsocial Udvikling.

Cohen, Albert K. (1955): *Delinquent Boys*. New York: The Free Press.

Den Sociale Kapitalfond (2017): *Fritidsjob til udsatte unge er en god investering for samfundet*. Den Sociale Kapitalfond.

DIF (2016): *"Ansøgning til Nordeafonden"*. Danmarks Idrætsforbund, upubliceret notat (fortroligt).

DIF (2018): *Statusrapport*. Danmarks Idrætsforbund, upubliceret notat (fortroligt).

Drud-Jensen, Mads Ted (2015): *Evaluering af MindSpring København*. Center for Udsatte Flygtninge. Dansk Flygtningehjælp.

FRAK (2017): *Fritidsjob er vejen*. FRAK.

Frederiksen, Nana, Søren Brink Larsen & Matilde Mortensen (2015): *MindSpring-Forældregrupper – Resultater og erfaringer fra et pilotprojekt i fem udsatte boligområder i København*. Center for Boligsocial Udvikling.

Gottfredson, Michael R. & Travis Hirschi (1990): "A General Theory of Crime", in Cullen, Francis T. et al. 2014: *Criminological Theory: Past to Present*. 5. th edition. New York: Oxford University Press.

Hart, Susan (2008): "Tilknytningens betydning – et indblik i neuroaffektiv udviklingspsykologi". *Psykologiinformation*. 36. årgang, nr. 2 2008.

Hirschi, Travis (1969): *Causes of Delinquency*. California: University of California Press.

Husen, Michael (1996): *Det fælles tredje - om fællesskab og værdier i det pædagogiske arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

Jeffrey, Bob & Geoff Troman (2004): "Time for ethnography". *British Educational Research Journal*. Vol 30, no. 4, 2004:535-548.

Johansen, Mette-Louise, Tina Mouritsen & Edith Montgomery (2006): *Mod en fælles indsats – Netværksarbejde til forebyggelse af ungdomskriminalitet I traumatiserede flygtningeforældre*. Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre: København.

Kalkan, Hakan (2014): *Gadeliv blandt unge mænd fra Nørrebro*. København: Statens Byggeforskningsinstitut.

Kommunernes Landsforening (2016): *Kommunale veje til god integration – et inspirationskatalog om gode kommunale integrationsindsatser*. KL.

Larsen, Jørgen Elm og Jytte Kristensen (2016): "Den sociale konstruktion af viden og magt", i Juul, S., J. E. Larsen, og J. Kristensen (red.): *Sociologibogen*. København: Columbus.

Lihme, Benny (1988): *Socialpædagogik for børn og unge*. København: SocPol.

Merton, Robert K. (1938): "Social Structure and Anomie". *American Sociological Review*, vol 3 nr. 5 pp. 672-682.

MindSpring Kompetencecenter (2017): *Manual – MindSpring for og med forældre med flygtningebaggrund*. Dansk Flygtningehjælp.

- Montgomery, Edith (2017): "Traumer, forældreskab og intervention", i Blauenfeldt, Mette et al. (red): *Flygtningebørn i skolen – læring og trivsel i nye omgivelser*. Frederikshavn: Dafolo.
- Nielsen, Knud Holt (2016): "Når modkultur får grobund i skolen". *Asterisk*, nr. 80. DPU, Aarhus Universitet.
- Nissen, Morten (2000): *Projekt Gadebørn*. Frederikshavn: Dafolo.
- Nørgaard, Helle & Rune Holst Scherg (2009): *Evaluering af integrationsministeriets puljer til forebyggelse af kriminalitet*. Statens Byggeforskningsinstitut.
- Oxford Research (2014): *Slutevaluering af puljen 'Forpligtende samarbejde om videreførelse af det frivillige integrationsarbejde'*. Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.
- Perry, Bruce D. (2013): "Bonding and Attachment in Maltreated Children: Consequences of Emotional Neglect in Childhood". *The Child Trauma Academy*.
- Pilgaard, Maja & Steffen Rask (2016): *Danskernes motions- og sportsvaner 2016*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Poulsen, Sofie Havn & Agnethe Overgaard (2013): *Fritidsjob for fremtiden – En undersøgelse af effekten af tidlige erhvervserfaringer på uddannelse, beskæftigelse og kriminalitet blandt unge*. København: Foreningen Nydansker.
- Prieur, Annick (2004): *Balansekunstnere – Betydningen av indvandrerbaggrunn i Norge*. Oslo: Pax Forlag.
- Public Funk (2016): *Evaluering af case: Swoop Challenge*. Public Funk, upubliceret notat (fortroligt).
- Public Funk (2017): *Evaluering af case: Amager del 1 og 2*. Public Funk, upubliceret notat (fortroligt).
- Public Funk (2017a): *FRAK's samarbejde med socialforvaltningen i Københavns Kommune*. Public Funk, upubliceret notat (fortroligt).
- Public Funk (2017b): *Tre unge ser tilbage på deres tid i FRAK*. Public Funk, upubliceret notat (fortroligt).
- Putnam, Robert D. (2007): "E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century". *Scandinavian Political Studies* 30/2.
- Servicestyrelsen (2010): *Kriminalitetsforebyggelse over for børn og unge under 15 år med anden etnisk baggrund end dansk*. Servicestyrelsen: Odense.

Skytte, Marianne (2007): *Etniske minoritetsfamilier og socialt arbejde*. København: Hans Reitzel.

Social Respons (2017): *Evaluering af FRAKs naturplejetur*. Social Respons, upubliceret notat (fortroligt).

Tofft-Jørgensen, Lau (2017): *DIF Get2Sport – Effekten af foreningsidræt i udsatte boligområder*. Danmarks Idrætsforbund.

Weatherall, Cecilie Dohnmann, Bence Boje-Kovacs & Aske Egsgaard-Pedersen (2016): *Et historisk tilbageblik på de særligt udsatte boligområder udpeget i 2014 – Udviklingen i tilflyttere, fraflyttere og fastboende*. KRAKs Fond Byforskning.

Young, Jock (1999): "Cannibalism and bulimia: Patterns of social control in late modernity". *Theoretical Criminology*, 3(4): 387-407.

Young, Jock (2003): "Merton with energy, Katz with structure: The sociology of vindictiveness and the criminology of transgression". *Theoretical Criminology*, 7(3): 389-414.

Bilag
Aktuelle mønstre i det
kriminalpræventive praksisfelt

Rød = aktiveringsbaserede indsatser (fritid, uddannelse, arbejde)

Grøn = Kompetenceudviklende / personligt udviklende indsatser (selvværd, succesoplevelser, ansvarliggørelse)

Blå = Peer-to-peer indsatser (indsatser med fokus på spejlingspotentiale og smitteeffekter)

Gul = Tryghedsfremmende / dialogbaserede indsatser (indsatser med fokus på med-borger skabelse og minimering af kulturel fremmedgørelse)

	Titel	Placering	Beskrivelse	Kommentarer
1	<i>Dialogprojekt Fyns Politi</i>	Fyns Politikreds, særligt Vollsmose	Hensigten har været at skabe bedre netværk til og forståelse for "bindestregsdanskere". Formålet var ikke direkte kriminalpræventivt og målgruppen var de velfungerende, ikke-kriminelle med anden etnisk baggrund → men indirekte kan det anses som kriminalpræventivt, fordi hensigten var at nedbryde fordomme og fejlagtige kulturforståelser mellem politi og bindestregsdanskere samt at øge trygheden i de områder, hvor der ofte er konflikter med de anden etniske.	
2	<i>Nærpoliti</i>	Diverse udsatte boligområder	Flere evalueringer peger på, at politiets tilstedeværelse har en nedskalerende eller direkte forebyggende effekt i de områder, hvor politi og de unge kender hinanden. Nærpoliti med længerevarende turnusordning kan derfor anses som et kriminalpræventivt tiltag samt sikring af hurtigere reaktive handlinger.	
3	<i>ALL IN</i>	Urbanplanen + 4 nye områder fra 2018	Indsats, der arbejder med "omvendt deltagelse", så de unge inddrages som aktører i forandringsprocesser. De unge er ikke i fokus, deres projekt og udkastet af det er fokus – men indirekte kan det anses som kriminalpræventivt, fordi de unge dels aktiveres, dels selvstændiggøres og får selvtilid. Både en empowerment- og områdebaseret indsats.	
4	<i>Get2Sport</i>	Udsatte boligområder, principielt landsdækkende – pt. i 16 kommuner	Tiltag, der søger at sikre mulighederne for foreningsidræt for børn i udsatte boligområder. Evalueringer viser, at det for børnene øger deres tilfredshed med skole, deres tryghed og at de får et fællesskab gennem foreningsidræt, som de både kan trække på i og uden for træningen. Kan derfor anses som kriminalpræventivt i en social bonds-tænkning.	Denne er dog evalueret i 2017 Og er det "nytænkende"?

			Evalueringerne peger på, at de frivillige ligeledes får gavn at projektet.	
5	<i>Idrætsprojektet</i>	Københavns Kommune	Idrætsprojektet er et mangfoldigt tilbud med mange forskelligrettede indsatser: fritidspakken, kombinationspakken, ingen pauser-ordningen, familiepakken, lektiehjælpapakken, mentorpakken, den gode modtagelse i klassen og events. Det er altså ikke blot med fokus på idræt. Formålet er at bygge bro mellem de børn, unge og voksne, der deltager og civilsamfundets fællesskaber. Hensigten er, at deltagerne opnår samme muligheder i civilsamfundets prosociale fællesskaber (skole, fritidsliv, uddannelse og beskæftigelse) som andre børn og unge har – og dermed øge deres livskvalitet.	Meget "fluffy" – men med kriminalpræventive tanker. Ingen evalueringer (ret nyt)
6	<i>Rollemodeller i Herredsvang</i>	Herredsvang, Århus	Et team af unge +18, der har godt kendskab til området og til de børn og unge, der bor der, ansættes som rollemodeller. De bruger rollemodellerne, fordi de unge i området har respekt for dem, og de kan derfor være med til at forebygge, at de kriminalitetstruede unge ender med at begå kriminalitet. Indsatsen har dog mindre effekt på de unge, der allerede er involveret i kriminalitet. Som en sekundær gevinst har rollemodellerne også selv gavn af indsatsen gennem personlig udvikling og øget selvværd.	Er det nytænkende? Ingen metodebeskrivelser og evalueringer
7	<i>JobFirst</i>	Langkærparken, Århus	Beskæftigelsesprojekt i Langkærparken, der vandt prisen for bedste boligsociale projekt i 2017. Samarbejdsprojekt mellem boligforening, bygherre og kommune om at beskæftige områdets unge i forbindelse med renoveringen af området. Meget positive resultater med flere aktiverede og mindsket hærværk. JobFirst fortsætter i nye renoveringsprojekter.	Tværfagligt, lokalt forankret, langtidssigtet. Men er det nyt? Ingen metodebeskrivelser og evalueringer
8	Rollemodelindsatser på Amagerbro og Vapnagaard i Helsingør.	Amagerbro og Helsingør + Holstebro	Rollemodelindsatser, men hvor rollemodellerne selv er utilpassede unge, der dog har et ønske om en positiv udvikling. Hensigten er, at andre unge i lignende situationer skal kunne spejle sig i deres drømme og udvikling løbende, så flere får troen på, at det lykkes. På den måde er indsatsen også i høj grad udviklende og effektiv for både rollemodellerne selv og for de unge i området.	Nyt på den måde, at rollemodellerne selv er udsatte og problematiserede unge. De får ansvar og tages seriøst, hvilket skaber udvikling både for dem selv og andre, der kan spejle sig.

				Fokus er altså at ændre de unges sociale position ved at tilbyde udsatte unge en rolle som ansatte, så de kan udvikle sig og inspirere andre til det samme.	
9	Up2U	Vestsjælland		Robusthedskursus for unge på kanten af uddannelsessystemet. En indsats rettet mod unge, der hjælper unge på kanten af uddannelsessystemet ind på en uddannelse og med fastholdelse. Gode effekter.	
10	Brandkadetter	Landsdækkende		Projektet har indledningsvist været båret af en motivation om at nedbringe chikanebrande og at nedbringe chikane af indsatspersonel verbalt såvel som fysisk. Undervejs i udviklingen har projektet vist sig at være langt mere vidtrækkende. Foruden at have brandforebyggende og kriminalitetsforebyggende sigte har brandkadetkorps på tværs af landet vist sig at være både et lærings- og socialt projekt, som rummer sårbare unge i en grad, som folkeskolen kan have svært ved, uden at det stiller krav om særlige pædagogiske evner til brandmændene. Rummeligheden opstår i det faglige fællesskab, som de unge inviteres ind i, hvor der kan udvikles gensidig respekt, forståelse og udviklingsmuligheder mellem de unge og brandmændene. Et brandkadetkorps er dog ikke kun et socialt projekt for sårbare unge. Det er også et lærings- og inkluderende projekt, der dels har til formål at støtte børn og unge i at blive kompetente og ansvarlige medborgere og dels at være en rekrutteringsplatform til beredskabet. Overordnet set skal et brandkadetkorps: - Bygge bro mellem de unge og brand- og redningspersonel - Tilbyde aktiviteter, der kan være med til at mindske hærværkbrande - Give de unge en meningsfuld tilgang til uddannelse og job - Styrke de unges deltagelse i lokalmiljøet - Styrke inklusionen af sårbare unge - Give indsatspersonel et bredere kendskab til ungemiljøer i udsatte boligområder.	
11	Fritidsakademiet	Københavns Kommune		Fritidsakademiet arbejder med unge fra udsatte byområder og træner unge i at gå på job.	Langtidssigtet.

			De understøtter de unges udvikling og brobygger unge til faste fritidsjobs. De unge søger om at blive ansat og efter en samtale skrives der kontrakt med akademiet. Herefter trænes de unge i at varetage jobs, og de hyres til forskellige jobs af kortere og længere varighed. Målet er, at de, når de er jobparate, hjælpes til et fast fritidsjob.	Kunne være et eksempel på de mange jobs- og uddannelsesbaserede indsatser.
12	Lommepengeprojekter	Diverse udsatte boligområder	Lommepengeprojekter er tiltag til unge i udsatte boligområder, der gennem arbejde i boligområderne får "lommepenge". Hensigten er at skabe et positivt tilhørsforhold samt lære de unge om vigtigheden af arbejde og uddannelse. Derudover får de unge med lommepenge øget mulighed for at opnå samme mål som jævnaldrende unge (smartphones, cafebesøg mm.) med legitime midler.	
13	"En vej ind"	Ishøj Kommune Aalborg Kommune	I Ishøj Kommune rettet indsatser sig mod de 18-30-årige kriminelle, marginaliserede borgere. I Aalborg Kommune er indsatsen rettet mod unge, der gennem fælles undervisning, træning mm. I fællesskab skal afstå fra kriminalitet og hjælpes tilbage i det konventionelle samfund.	
14	"Aktiv Fritid"	Esbjerg Kommune En del af den sammenhængsskabende 3i1-indsats	Aktiv fritid er et integrationstilbud til udsatte børn og unge, der har behov for hjælp til at blive etableret i almene fritidstilbud. Sigtet er at forbedre deres selvværd, fastholde dem i fritiden og styrke deres kompetencer til at indgå i relationer og institutioner.	
15	Gadeplansindsatser		"Gadeplansindsatsen" havde ifølge evalueringen ingen kriminalpræventiv effekt – men mange andre evalueringer peger på, at indsatser, der møder unge på gadeplan og med både et præventivt og reaktivt henseende er effektive til at skabe tryghed og mindske kriminalitet.	
16	Iværksætterunge Århus	Århus Kommunes udsatte boligområder	Et projekt fra 2017-2020, hvor unge i folkeskolens ældste klasser får et valgfag, hvor de lærer om iværksætteri og har fokus på at omsætte teori og deres faglige kundskaber til praksis. Hensigten er dels at øge de unges selvtillid, øge	

			fremtidsmuligheder og give dem succesoplevelser og noget at gå op i. (Ikke evalueret)	
17	"Mind your own business"	Diverse udsatte boligområder	Indsats rettet mod unge 13-19-årige drenge fra udsatte boligområder. Omdrejningspunktet er at inddrage de unge og lære dem om iværksætteri, så de dels holdes beskæftiget, får noget at gå op i og på den måde forbedrer deres muligheder for uddannelse + at afstå fra kriminalitet.	
18	Brobygningsindsatser	Diverse kommuner og udsatte boligområder Eksempelvis Socialforvaltningens "Projekt Fritidsjob med Mentor", der har haft gode effekter i København og derfor udbredes til hele landet	Indsatser rettet mod at hjælpe de unge i fritidsjob eller ind på en ungdomsuddannelse gennem lektiecafeer, hjælp til jobansøgning, faste brobygningsmedarbejdere mm. Hensigten er etablere og fastholde de unge i konventionelle fritidsaktiviteter og institutioner, så deres bånd til og muligheder i samfundet øges og deres tid på gaderne mindskes.	
19	Ny Start 2015-2018	Københavns Kommune	Ny Start er en lokalt forankret gadeplansindsats, der arbejder med uroskabende og kriminalitetstruede unge i alderen 12-25 år. Det er en helhedsorienteret indsats, som beskæftiger sig med unges udfordringer, typisk indenfor familie, skolegang, beskæftigelse, kriminalitet og misbrug. I Ny Start er der desuden mulighed for at arbejde mere fokuseret med den enkelte unge i forløb, som de unge frivilligt kan vælge til.	
20	Fritidsjob med Mentor	Københavns Kommune	Som en del af Ny Start har Københavns Kommune indplaceret indsatsen: Fritidsjob med Mentor: Fritidsjob med Mentor er en ordning, som er startet i foråret 2011 i Borgercenter Børn og Unge Brønshøj/Husum/Vanløse, og som er videreudviklet i gadeplansindsatsen Ny Start. Ordningen har til formål at favne unge der ikke selv er i stand til at få et fritidsjob og bibeholde dette. Igennem Fritidsjob med Mentor får udsatte unge en mulighed for at få et ordinært fritidsjob med en mentor de første 6 mdr.,	

			hvorefter de unge fortsætter i det ordinære job, ligesom de andre ungemedarbejdere.	
21	<i>Team Succes</i>	Vejle, Århus, Odense og Holbæk	Uddannelsesfremmende indsats, der søger at mindske offermentalitet blandt unge med anden etnisk baggrund ved at møde dem med seriøsitet og professionalisme i lektiecafeer, eksamenstræning, sociale aktiviteter og længerevarende gruppebaserede dannelsesforløb. "Amerikaniseret" tankegang, hvor de unge behandles som ligeværdige, og hvor der er klare regler og sanktioner ved fx uro, uhensigtsmæssigt sprogbrug, pjæk mm.	
22	<i>SSP-Højskole</i>	Indre Nørrebro	En "højskole" for etniske familier på Indre Nørrebro over 3 måneder med undervisning i det danske samfund, opdragelse, værdier mm. Skabt bedre forståelse for det danske samfund, stærkere bånd til myndighedspersoner samt bedre kendskab til andre familier i samme situation. Projektet var dog mere integrationsorienteret end kriminalpræventivt i praksis.	
23	<i>ART – Anger Replacement Training</i>	<i>Ofte et integreret element i andre indsatser</i>	Vredesundervisning til børn og unge med sociale problemer og manglende selvkontrol – de undervises i kompetencer til bedre at kunne håndtere deres vrede, så de ikke reagerer fysisk	
24	<i>Politikadet</i>	Københavns Vestegn, Ishøj, Hvidovre	Et forløb af én uges varighed for unge, hvor de fik undervisning, øvelser mm. I politiets arbejde og dermed fik en "mini-politiuddannelse". Herefter 10 ugers forløb, hvor de arbejdede sammen nogen timer om ugen omkring relationer, samarbejde, værdier, professionalisme, uddannelse og arbejdsværdier og præferencer mm. Også forældrene var inddraget i projektet.	
25	<i>Mod en fælles indsats – Netværkssamarbejde til forebyggelse af ungdomskriminalitet i</i>	Karlebo Kommune 2006 – ved ikke, om det er ophørt	Afholdelse af netværksmøder med professionelle og flygtningeforældrene til børn, der er kriminalitetstruede. Hensigten er at skabe sammenhæng i indsatser samt fælles forståelse for børnenes miljø og udvikling. Fjerne fjendebillederne samt udarbejde fælles handleplan for børnenes trivsel og udvikling.	

	<i>traumatiserede flygtningefamilier</i>				
26	<i>Fædregrupper</i>	Eksempelvis Esbjerg	Fædregrupper består af mænd, typisk med anden etnisk baggrund, der går rundt i bybilledet eller opholder sig på de unges væresteder med både en præventiv og reaktiv rolle.		
27	<i>Forældrekurser</i>	Eksempelvis Esbjerg	Kurser til nyankomne flygtningeforældre, hvor de undervises i emner som opdragelse, sund kost, danske værdier og får generel viden om det danske samfund, institutionernes rolle og familieforståelsen.		
28	<i>MindSpring</i>	Principielt landsdækkende	Koncept fra Holland, i Danmark under Dansk Flygtningehjælp. Flygtningeforældre (eller unge eller børn) samles i hold, hvor de i fællesskab med en MindSpring-træner og medtræner skal reflektere over og diskutere opdragelse, kulturforskelle, normer, værdier, følelser, stress, traumer og social kontrol i Danmark i forhold til i hjemlandet. Hensigten er at oplyse og gøre dem i bevidste om deres handlinger i forhold til normen i eksil landet. Kan anskues som kriminalpræventivt, fordi kulturforskelle og vold som sanktioneringsmiddel kan mindskes, mens trivsel, fællesskab og tryghed i familierne kan øges, når forældrene bliver trygge ved det danske samfunds normer, værdier og institutioner.		
29	<i>Multisystemisk terapi, funktionel familierapi eller treatment foster care Oregon</i>	Principielt landsdækkende	Familiebaserede indsatser i forskellig grad. De to første søger gennem samtaler med den unge og familiemedlemmerne at mindske den afvigende adfærd med grundtanken, at den unge skal hjælpes i sit nærmiljø. Det sidste er radikal, da den unge fjernes fra sin familie og placeres i en "opdragelsesfamilie" i en længere periode, indtil den unge er i stand til at yde selvkontrol og agere efter normerne. Herefter kan den unge på sigt flytte hjem igen.		
30	<i>§ 115-møder</i>	SSP-regi. Enten som selvstændige risikomøder eller som	§ 115-møder tillader politi, socialvæsen og skole at dele oplysninger om unge under 18 år, der er kriminalitetstruede eller allerede kriminelle. Helhedsorienteret indsats.		

		etableret del af andre indsatser.			
31	<i>Diverse helhedsplaner</i>	Principielt i alle udsatte boligområder – ifl. Ghettoupudspil er der 57 styk.	Helhedsplanerne er brede samarbejdsstrategier mellem politi, boligområde, kommune mfl. Om tryghedsskabende, kriminalpræventive og aktiveringsfremmende indsatser		
32	<i>Hotspot-indsatsen</i>	8 udsatte boligområder – flere har siden bygget videre på dele af indsatsens fokusområder	Brede områdebaserede indsatser med fokus på tværfagligt samarbejde og brede, individorienterede indsatser, så hele den unges problematik inkluderes i indsatserne. Indsatserne mindsker kriminaliteten og øgede andelen af unge, der fik en uddannelse.		